

Uvodnik

Jurij Paljk

Vsi smo si blizu in obenem daleč

Ne vem, ali ste te dni prebrali ali pa slišali novico o tem, kako je ameriški predsednik Barack Obama zelo ostro in neizprosno kritiziral odločitev ameriškega Vrhovnega sodišča, ki je razsodilo, da se odslej v ZDA lahko z neomejenimi finančnimi sredstvi pomaga kandidatom na volitvah. To v preprostih besedah pomeni, da lahko vplivni finančni krogi določijo, kateri kandidat bo na volitvah zmagal, predvsem pa pomeni še eno zausnico mlademu ameriškega predsedniku, ki v enem letu predsedovanja najmočnejši državi na svetu žanje poraze za porazi, saj mu vplivni finančni, vojaški in drugi lobiji dobesedno požagajo vse, kar hoče dobrega storiti. Cinična trditve nekega ameriškega komentatorja, da je bil Obama v prvem letu dni predsedovanja "šibek z močnimi in neodločen s šibkimi", ni daleč od resnice. Barack Obama je ob tej odločitvi Vrhovnega sodišča še dejal, da gre za "hud udarec demokraciji", s čimer se seveda še kako strinjamo. Tudi sicer ima ameriški predsednik najhujše težave prav z močnimi finančnimi skupinami (lobiji), ki imajo že itak v zakupu ameriški senat, o čemer nas lahko prepriča že sam vpogled v listino ameriških senatorjev: skoraj enega samega ni, ki ne bi bil milijonar, v ameriških dolarjih seveda. Če je res, da Evropejci ne moremo razumeti popolnoma ameriškega odpora Obamovega načrta, da bi vsi Američani imeli vsaj osnovno zdravstveno zavarovanje, pa lahko še kako dobro razumemo, zakaj vplivni finančni krogi nočejo nobene etične, moralne in socialne zakonodaje na področju finančnega trgovanja, kar se je najlepše videlo pred dnevi. Ameriški predsednik je namreč zelo trdo in ostro spregovoril o finančnih ustanovah in ameriških bankah, ki da se danes obnašajo enako, kot so se obnašale do velike finančne krize, predvsem pa ga je motilo, da se tako obnašajo vse tiste banke, katere je ameriški predsednik rešil pred dvema letoma z denarjem davkoplačevalcev. Brez dlake na jeziku je Obama označil nedavno deljenje visokih dobičkov med managerje in borzne posrednike "kot nemoralno, brez vsakega dobrega okusa in krivično za vse davkoplačevalce", a šel je še dlje in nakazal možnost pravne omejitve deljenja dobičkov, na kar pa je Wall Street takoj odreagirал negativno in z visokim padcem borznih tečajev. Ob vsem tem dogajanju nam je na misel prišel veliki poljski papež Janez Pavel II., ki je lastnike in upravitelce velikega kapitala pred leti imenoval s pravi in zelo povednim imenom: "Strukture zla"! Brez ovinkarjenja je papež Karol Wojtyła z evangelijem v roki obsodil krivično bogatenje na račun revnih, govoril je o "pravičnem in pravnem" plačilu za delo, in še bi lahko naštevali. To počne tudi sedanjí sveti oče in njegova enciklika Ljubezen v resnici dejansko sloni na načelu: "Da bi gospodarstvo lahko delovalo pravilno, mora tudi sloneti na etiki"! V omenjeni encikliki piše: "Prepričanje, da je gospodarstvo neodvisno od vpliva norm, ki imajo moralni značaj, je človeka privedlo do točke, da gospodarske instrumente uporablja na destruktiven način"! Istočasno papež Ratzinger tudi opozarja, da sistem gospodarstva, ki temelji zgolj na dobičku, tvega, da bo bogastvo uničil in proizvedel le siromaštvo.

In če sedaj pogledamo na današnji finančni trg, vidimo, da le-ta ne priznava nobene etike, nobene morale, ampak zgolj dobiček. Obama je daleč, mi imamo svoje težave, bi lahko kdo rekel. A to ne drži, v današnjem globalnem svetu smo vsi blizu in vsi daleč, kar se najbolj vidi takrat, ko potrebujemo pomoč.

"... da bomo sposobni ohranjati in razvijati našo narodnostno skupnost kot živo telo!"

Novoletni sprejem Slovenske skupnosti v Prečniku

Foto IG

PREČNIK PRI NABREŽINI Tradicionalni sprejem stranke Slovenska skupnost

Naj ostane naša narodnostna skupnost živo telo tudi v prihodnje!

Tradicionalno novoletno srečanje stranke Slovenska skupnost, ki je bilo v petek, 22. januarja, v gostilni Sardoč v Prečniku, je tudi tokrat potekalo v družabnem vzdušju, huda finančna kriza pa, ki preti naši narodni skupnosti, je govornike prisilila, da trezno premislijo sedanje stanje in poiščejo možne rešitve za ohranitev – če že boljšega ne – vsaj dosedanjega nivoja denarnih prispevkov.

Rdeča nit kriznega stanja je povezovala besede slovenskega ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjana Žekša in deželnega predsednika Renza Tonda, prežemala pa je zlasti govor deželnega tajnika stranke Damijana Terpina.

Uvodni pozdrav vodstvu SSk, družini somišljenikov in podpornikov stranke, predstavnikom javnih ustanov (prisotni so bili tudi nov tržaški prefekt Alessandro Giacchetti in predsednik komisije DZ za Slovence v zamejstvu in po svetu Miro Petek ter slovenska generalna konzulka Vlasta Valenčič Pelikan) je prinesel deželni predsednik SSk Rafko Dolhar, ki je besedo nato prepustil devinsko - nabrežinskemu županu Giorgiu Retu. "Moj pozdrav ni le formalna vljudnost: je predvsem znak hvalečnosti za vse, ki so se na političnem, družbenem in upraviteljskem nivoju zavzemali za nastanek novih evropskih okoliščin. Ti veljaki so iz boleče preteklosti, ki je bila huda zlasti za slovensko avtohtono prebivalstvo, ustvarili milje, ki je danes temelj evropske integracije", je dejal župan.

Deželni predsednik Renzo Tondo je poudaril družbeno, etnično in jezikovno kompleksnost dežele FJK, "zaradi česar je naša dežela svojčas pridobila poseben statut". Predsednik Tondo je v trenutnih epohalnih spremembah želel prisotnim ponesti zlasti sporočilo družbenopolitične složnosti, na katerih temelji evropska družina: "Vedno boste lahko računali na mojo pomoč. Verjetno ne bomo imeli o vseh vprašanjih vedno istih mnenj, vedite pa, da bom za vas predvsem oseba, ki bo razumela vaše težave in bo vedno dajala prednost idejam, ki združujejo, kot nesoglasjem,

ki ločujejo", je dejal Tondo, ki je skupni cilj uvidel v "zaščiti naših skupnosti, predvsem v tem hudem trenutku. Upam, da se bo tudi državna vlada v teh nenaklonjenih okoliščinah držala tega načela".

Minister Boštjan Žekš je v svojem nagovoru najbolj poudaril finančno izhodišče trenutnega stanja: "Leto, ki je za nami, je bilo slabo za Slovenijo, za Italijo, za slovensko manjšino v Italiji in italijansko v Sloveniji: skratka, bilo je hudo leto za vse"! Finančna kriza je bila po mnenju ministra še hujša za Slovenijo, "ker tranzicijski postopek iz nekdanjega sistema se še ni popolnoma končal". Kljub temu bodo denarna sredstva za slovensko manjšino ostala neokrnjena. "Nekateri pri nas so tej potezi ugovarjali: prepričali pa smo jih, da so ta sredstva most za ohranjanje dobrih odnosov, da je ta pomoč za manjšino potrebna kot kruh za lačnega otroka", je dejal minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je poudaril tudi dejstvo, da v RS večkrat pozabljajo na ogromne korake, ki jih je slovenski narod storil v svoji zgodovini, tako da je

"danes končno postal ugleden član evropske družine".

Deželni tajnik SSk Damijan Terpin je imel tokrat na razpolago široko paleto kočljivih tem, s katerimi bi lahko začel svoj govor. Izbral pa je dve razveseljivi novici, ki jih je naše narodno telo v Italiji težko pričakovalo, in sicer začetek nove sezone SSG (katerega dejavnost bo morala ob dejanski podpori javnih ustanov odslej zajadrti v smeri dobrega upravljanja in priljubljenosti pri gledalcih) in pozitivno glasovanje goriškega občinskega sveta za statut evropskega čezmejnega skupnega organa treh uprav: Gorice, Nove Gorice in Sempetra-Vrtojbe: in to kljub nenaklonjenosti uprave, ki je vsakršnemu sodelovanju čez mejo v preteklosti ostro nasprotovala.

Damijan Terpin je nato uprl pogled v negativne novice, ki jih je prinesel začetek novega leta. "Da bo manjšina imela letos na razpolago za 1/5 manj sredstev, ki nam jih na podlagi zaščitnega zakona dolguje država, je potrdil finančni zakon. Dežela FJK pa je v svojem proračunu celo izničila postavko lastnih sredstev za našo manjšino, ki je v preteklosti dosegala skoraj polovico zneska, ki nam ga je letos država za zdaj odrezala", je poudaril tajnik in podčrtal, da je RS manjšinam na lastnem teritoriju zagotovila neokrnjeno vsoto finančne podpore.

/ stran 3
Igor Gregori

Pomoč Haitiju

Ob strašni naravni katastrofi, ki je prizadela prebivalce najrevnejše južnoameriške države, Haiti, sta goriška nadškofija in tržaška škofija sporočili, da naj denarna sredstva za pomoč preživelim v katastrofalnem potresu nakažemo na te bančne račune:

Caritas Italiana - poštni račun št. 347013, navedite namen: "Emergenza terremoto Haiti", ter Carita' diocesana di Gorizia onlus - poštni račun: št. 10289494 ccb Credito Cooperativo di Lucinico Farra e Capriva EU IBAN IT15 0086 2212 4010 0400 0323 364, navedite namen "Emergenza Haiti".

V bližnji Sloveniji pa lahko denarno pomoč nakažete na TRR: 02140-00155556761, namen: Haiti in sklic: 8400.

GORICA Zasedanje razširjenega Izvršnega odbora SSO

Govor in sklepi o perečih in pomembnih temah

V mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici je 20. januarja letos zasedal razširjeni Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij. Po uvodnem daljšem poročilu predsednika SSO Draga Štoke in treh pokrajinskih predstavnikov, in sicer Igorja Švaba za tržaško,

lo vodstvo SSO dosledno in natančno udeležati. Gre v prvi vrsti za skrb, ki jo mora SSO posvetiti finančnim problemom svojih članic, tudi zaradi hudih preizkušenj, ki naj bi jih prinesel manjkajoči milijon evrov za našo skupnost. Gre dalje za ponoven poziv dru-

vanje, da je treba čim prej ubrati pot uravnovešenega upravljanja skupnih ustanov in skupne lastnine, da se že v preventivni fazi objektivno ugotovi eventualne težave posameznih ustanov, tudi ob imenovanju opolnomočenih pooblaščenec, če bi te zašle v hude

Foto JMP

Giorgia Banchiga za videmsko in Iva Cotiča za goriško pokrajino, se je razvila izredno zanimiva razprava, v katero so posegli mnogi prisotni in tako prispevali h konstruktivnemu soočanju z aktualno tematiko, ki zadeva celotno našo narodno skupnost v deželi Furlaniji Juljski krajini. Izvršni odbor SSO je v svoji razširjeni sestavi prišel do določenih sklepov, ki jih bo mora-

gi krovni organizaciji, to je SKGZ, da stopi odločno na pot iskrenega dialoga in konstruktivnega sodelovanja s SSO, in to na vseh nivojih, in se vključi v prizadevanja, ki naj gredo izključno v korist celotnega slovenskega prebivalstva v zamejstvu. Prisotni udeleženci posveta razširjenega odbora SSO so nato soglasno izrazili željo in pričako-

ekonomske oz. finančne težave. Prisotni so bili mnenja, da bi krovni organizaciji, če ne bi prišlo do pozitivnega odgovora italijanske vlade, takoj organizirali veliko skupno slovensko manifestacijo, tako kot se je to svojčas že dogodilo na goriškem Trzinu. Manifestacija naj bo izraz skupne želje po obrambi slovenskih pravic in pričakovanj v tem za nas vse tako hudem času.

Prejeli smo

Glede doslednosti pri uporabi slovenščine v izvoljenih organih

“V deželnem svetu - ne v prejšnjem mandatu s petimi slovenskimi svetniki in niti v sedanjem z dvema - posegi slovenskih svetnikov niso vedno v slovenščini”, zaključuje Waltritsch svojo izjavo za nedeljsko izdajo Primorskega dnevnika. Z veseljem se pridružim iskrenim čestitkam, ki sta jih goriškemu občinskemu svetniku Alessandru Waltritschu iz vrst DS javno izrazila predsednik SKGZ Semolic in slovenska komponenta DS, potem ko je na zasedanju občinske skupščine interveniral v slovenskem jeziku in s tem med drugim izzval oster odziv desničarskega odbornika. Ne morem pa mimo tega, da

odklonim Waltritschevo “streljanje v kup” sedanjih in bivših slovenskih deželnih svetnikov. Ne bom zagovarjal še živčevih deželnih svetnikov, ki jim je dano, da sami in po lastni presoji pojasnijo svoje zadržanje. Kar zadeva pokojnega Mirka Špacapana, lahko prepričano in dokumentirano trdim, da se je pri svojem delu v avli deželne skupščine dosledno posluževal slovenskega jezika. Isto in prav tako dokumentirano lahko trdim zase v tem mandatu. Ne samo: kolege svetnike in svetnice, ki sta jim domača slovenščina ali furlanščina, sem večkrat (a brez večjih rezultatov) pozval, naj se vendarle poslužujejo dragocene pravice in s tem ne nazadnje opravijo stalno navzočnost profesionalne prevajalske službe. Podoben je bil tudi nedavni poziv predsednika deželnega sveta Ballamana, ki je naletel na prav tako gluha ušesa.

Nekaj pa se premika. Na moj predlog in prizadevanje je letošnji rokovnik deželnega sveta FJK, ki je popolnoma pošel, prvič v zgodovini štirijezičen in tako enakovredno spoštuje vse štiri zgodovinsko priznane deželne jezike. V kratkem bo deželna uprava izdala slovenski prevod priročnika za izvoljene občinske in pokrajinske upravitelje. Predlog je izšel s posveta za vse slovenske javne upravitelje, ki sem ga priredil jeseni. Toliko za popolnost informacije.

Igor Gabrovec,
deželni svetnik

Na dnu...

HUDIRJA!
ŽE PRAV, DA JE
TREBA ODPUSTITI...

...TODA GOSPODAR
ME JE SPRAVIL
NA CESTO!

V zvezi z zadnjimi polemikami

Kdo zavira sodelovanje med pristaniščema Trst in Koper

V NG smo v zadnjih letih večkrat pisali o problematičnih odnosih med tržaškim in koprskim pristaniščem glede pridobivanja poslov v zvezi s pristaniškim prometom. Tudi v zadnji številki smo se obrobno dotaknili tega vprašanja zaradi jeznege odziva tržaških krogov na posel o pretovoru banan za Vzhodno in Srednjo Evropo skozi koprsko pristanišče, ki so ga obtožili, da se ne drži pravil svobodne konkurence, ker je uvozniku nudilo boljše pogoje kot druga severnojadranska pristanišča, vključno Trst. V zvezi s tem se je oglašilo tudi tržaško pristanišče, ki ga očitno moti večja podjetnost koprskih operaterjev.

Oglejmo si zato ozadje ponavljajočih se tovrstnih “zdrav” med Trstom in Koprom. V prvi polovici minulega leta 2009 so tržaški mediji z zadoščenjem poročali, da so posli tržaškega pristanišča kljub splošni krizi zadovoljivi. Ob koncu leta pa so nekoliko presenečeno ugotovili, da se je pristaniški promet v celoti zmanjšal za 8% v primerjavi z letom 2008. Izgubljeni posel z bananami jih je še dodatno prizadel in so zato sprožili širšo politično ofenzivo proti koprskemu pristanišču. V ta širši okvir spada tudi “premislek” glede načrtovane hitre železniške povezave s Slovenijo s podzemskimi predori čez Dolino Glinščice proti Črnemu Kalu, kjer naj bi se nanjo priključil krak iz Kopra proti Divači. Povezava tržaškega pristanišča s hitro progo pa je po sedanjem načrtu, o katerem sta se že pred časom domenili Italija in Slovenija, precej nedorečena. Medtem je pristaniška oblast objavila podatke o prometu skozi tržaško pristanišče v minulemu letu 2009, ki je, kot že omenjeno, upadel za 8,05% in zadeva v bistvu vse vrste blaga. Še najslabše se je izteklo na področju prometa s kontejnerji,

kjer se je lani pretovor zmanjšal za 17,5%. Deželni odbor FJK je proti pričakovanju okrnil pomoč zadevni logistični družbi Alpe Adria v višini 500 tisoč evrov, kar je predsednik pristaniške ustanove javno obžaloval. Hkrati pa je napovedal, da bo pristaniško vodstvo najelo kredit za 70 milijonov evrov za začetna dela v zvezi z logistično platformo, da bi spodbudilo rimsko vlado, da bi čim prej odobrila ostalo potrebno vsoto, ki jo že dolgo obljublja. Dežela FJK se pred očitkom krčenja prispevka brani s tem, da je pač letos za vse manj denarja na razplago. Svojo pot pa sta ubrala senatorja Giulio Camber in Ferruccio Saro (oba predstavnika Ljudstva svobode, izvoljena v naši Deželi). Na rimsko vlado sta namreč naslovila posebno pismo, v katerem zahtevata, naj poseže pri Evropski uniji v Bruslju, ki naj posreduje pri vladi Slovenije, da bi “spoštovala skupno pomorsko zakonodajo, da bi se tako preprečil razvoj neurejene konkurence, ki škoduje predvsem tržaškemu pristanišču, ko-

vata italijansko vlado, naj razmisli o možnosti podpisa posebnega sporazuma s Slovenijo, na osnovi katerega naj bi pristaniška ustanova v Trstu dobila nove pristojnosti, da bi se tako lažje branila pred konkurenco koprškega pristanišča.

Zahteva oziroma sklicevanje na potrebo po sodelovanju med tržaškim in koprskim pristaniščem je v diametralnem nasprotju z dosedanjim politiko senatorja Camberja in desno usmerjenih tržaških krogov, ki so doslej sistematično zavračali vsako stvarno sodelovanje med obema pristaniščema. Nasprotno, ovirali so prizadevanja v to smer. Spomnimo naj na “izgon” koprške naveze na sedmem pomolu za upravljanje kontejnerskega prometa in onemogočanje, da bi koprsko naveza pred dvema letoma prejela koncesijo za upravljanje lesnega pristanišča pod Škednjem.

Ob robu tega zapisa pa še to: ni se torej čuditi, da je splavala po vodi že napovedana pobuda tržaškega župana za podelitev

risti pa Kopru”. Skratka, omenjena parlamentarca obtožujeta koprsko pristanišče “nelojalne” konkurence. Pri tem gresta tako daleč, da poziri-

častnega meščanstva Trsta slovenskemu pisatelju Borisu Pahorju in vrhunskemu jadralcu Mitji Kosmini iz Kopra.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Vojko Makuc ali pričevanje o svetlobi

Zelo na hitro, vsekakor mnogo prezgodaj, je od nas odšel Vojko Makuc, duhovnik in župnik v Sovodnjah ob Soči. Odšel je in zapustil za seboj ogromno praznino in mnogo naših vprašanj, za katera ni bilo časa, da bi nanje odgovoril. Vse skupaj kot da se je nekako zgodilo na njegov način, brez odvečnih besed in pojasnjevanj, brez naročil, ki bi nas zavezovale, tako rekoč v vzdušju njegove prijetne odrezavosti, da je bilo vendar že vse rečeno in razloženo in torej ni treba dolgih in težkih poslavljanj. In tisto, kar je bilo z njegove strani rečeno in razloženo, je res tako bogata zapuščina, da ji ni kaj dodati, ampak se je velja v teh trenutkih zavzeto spomniti, še posebej zaradi tega, ker je to spominjanje enkratno poživljajoče in spodbujajoče. Tu ni mogoče mimogledno povesti o njegovih nagovorih ob dnevu vseh svetih, nagovorov, ki so dovolj, da odtehtajo življenje enega človeka, njega ali kogar koli drugega, da odtehtajo eno celo življenje, ker so prepoznali vir odrešujočega smisla in ga izročili v last vsem okrog sebe. Vojko Makuc je namreč z vso vne- mo prepričeval in rotil, naj ne obhajamo dneva mrtvih in umrlih s potrlostjo in žalostjo, trpkostjo in tesnobo, ampak naj se jih spominjamo kot živih v nekem lepšem in vedno svetlem življenju. Naj ne bomo ob misli na naše rajne, ki so od nas za vedno odšli, potopljeni v žalovanje, nemoč in tihi obup, saj nam vera pripoveduje, da so končali le tukajšnjo pot, ne pa življenja v vsežajemajoči in večni živ- vi svetlobi. Da so torej vsi naši dragi, ki jih ni

več tukaj med nami, navzoči v vesoljnem božjem domu nikoli umrle svetlobe, katere delček živi tudi v nas, potem ko smo jo imeli v v izobilju v otroštvu, kot odrasli pa jo čutimo kot veliko upanje, kot lepo pričakovanje in kot odgovor na mnogoštevilne in marsikdaj preveč boleče tegobe tega sveta. In Vojko Makuc v večno živo svetlobo nebes ni le verjel - in že to bi bilo dovolj, da bi mu bili hvaležni -, v svetlobo kot v prebivališče vseh od prej in vseh od zdaj je bil prepričan, kar je neskončno več. Slej ko prej se je dobro zavedal, kakšno razdejanje povzroči v vsakem od nas izguba bližnjega človeka in kako strašna je moč odprtega groba, groba, ki uničuje ter spodkopava žalujoče s kr- voločnim trpljenjem. Dobro se je zavedal, da je grob od človeka močnejši in da temu človeku, se pravi vsem nam, lahko odločilno pomaga le silovita svetloba, ki tukajšnje življenje sprejme vase, ga nadaljuje in zanesljivo ohranja. In če je temu tako, potem je treba to resnico oznanjati, jo pripovedovati in dopovedovati, potem je treba to veselo novico razglašati in z raz- glašanjem vztrajati, kajti v čem je vesela novi- ca, če ne v tem, da nas rešuje v temo potopljene groze, iz katere sicer ni izhoda. Res, enkrat- na je dediščina, ki nam jo zapušča Vojko Makuc in ki bo z njim večno živeča. In če sledimo nje- nemu sporočilu, potem ob težki izgubi ne sme- mo biti v tolikšni meri žalostni, da bi pozabili na čudež svetlobe, v kateri nobeno življenje ne mine.

Janez Povše

S 1. strani

Naj ostane...

Konec koncev je manjkajoči znesek velik kakor kapljica v morju italijanskega, pa tudi deželne proračuna, za naše organizacije in društva pa lahko pomeni bistveno omejitev dejavnosti. Za marsikatero ustanovo naše manjšine pa je lahko celo vprašanje preživetja. Zato trdimo, da tako drastično krčenje sredstev lahko zelo negativno vpliva na ohranitev naše manjšine. Naše ustanove in društva, ki so sedaj pod udarom, zlasti našim mladim nudijo možnost udejstvovanja v okolju, kjer gojimo slovenski jezik pa tudi čut pripadnosti narodu, kar pomeni še veliko več od samega znanja jezika. Omejevanje dejavnosti teh naših institucij, ki večinoma slonijo na prostovoljnem delu, ima kot direktno posledico trganje korenin narodne pripadnosti naših ljudi, kot rečeno, zlasti mladih. Iz tega razloga želim izraziti upanje, da bomo tudi z ustrežno politično podporo naše matične domovine, vsak v svojih pristojnostih, sogovornike v Rimu in na deželi prepričali, da se vsaj ohrani raven javnega financiranja, ki smo ga bili deležni v preteklih letih". V teh kriznih časih pa bi bilo še bolj primerno in potrebno, da organi italijanske republike, na vseh ravneh - od občin do ministrstev in vlade -, če že drugega ne, vsaj pospešijo

izvajanje zakona, "ki smo ga čakali petdeset let in ki se že skoraj 10 let komajda kje izvaja", kar potrjujejo dogodki z dvojezičnimi napisi na cestah in hitrih cestah, ki jih upravlja ANAS, ter v Reziji, kjer tamkajšnje občinske uprave odstranjujejo napise v slovenščini "in jih pačijo, pri tem pa uporabljajo denar, ki je namenjen dvojezičnim - slovenskim in italijanskim - tablam". Končno pa se spet nekaj pozi-

Ivo Kralj in Aleksander Furlan (foto IG)

tivnega dogaja v paritetnem odboru, ki je naletel na relativno dober odziv nekaterih upravljalcev javnih storitev, "čeprav se mi zdijo roki za uveljavljanje vidne dvojezičnosti, ki so jih nekateri od teh napovedali, že pregovorno bibličnega značaja". Terpin je na-

glasil tudi vrsto nerešenih vprašanj zlasti na področju šolstva ("npr. reforme višjih srednjih šol, glede katerih država ni še niti poskrbela za pravilnike, kjer bi pojasnila, kako naj se reforma sploh izvaja", dejstvo, da si italijanski jezik utira vedno bolj pot

Foto IG

med slovenskimi dijaki in zamisel, da bi se začelo "glede na veliko povpraševanje", sistematično uvajati tudi učenje slovenščine na italijanskih šolah), odločno je obsodil predlog novega tržaškega regulacijskega načrta, ki dejansko zablokira gospodarsko in družbeno dejavnost kraškega prebivalstva. "Znotraj naše narodnosti

ri ohranjanja in razvoja slovenstva. Vprašati se moramo torej, koliko slovenstva prinese vsak 1.000,00 evrov, ki ga vlagamo v kulturo, šport in ostale družbene dejavnosti v manjšini, in kako se dajo te naložbe še bistveno izboljšati, da bo "dobiček" slovenstva vsaj enak pozitivni ničli, to pa še zlasti tam, kjer prostovoljno dejavnost naših društvenih odbornikov, dirigentov, trenerjev in režiserjev opravljajo poklicni

menil vprašanju SSK kot zbirni politični stranki Slovencev v Italiji. "Manjšina namreč, v političnem smislu, ne sme dovoliti, da jo drugi v celoti utesnjujejo v en ali drug politični pol. Manjšina kot taka mora biti subjekt, s katerim se mora soočiti vsaka, leva ali desna vlada, in to lahko počne samo, če je enotna. Zato ocenjujemo, da je močna zbirna stranka najboljšje sredstvo, da manjšina lahko uveljavi svoj interes. Seveda to ni rezultat, ki je v našem dometu že letos". Že na zadnjih deželnih in tudi letošnjih občinskih volitvah - "ko imamo ponovno samostojnega deželnega svetnika in polovico vseh slovenskih županov" - so slovenski volilci povedali, da je smer pravilna. "Po tej poti bo vsakršno združevanje različnih duš v manjšini tudi na drugih področjih - česar si želimo vsi - bistveno bolj enostavno. Delitve znotraj nas imajo namreč predvsem politično ozadje, in če je čas določene politične razlike zgledil, ni razloga, da jih tudi znotraj manjšine ne bi". Terpin je prisotnim in naši skupnosti nasploh v novem letu zaželel več strpnosti, več premišljenosti in preudarnosti v odločitvah, "kar splošno krizno stanje od vseh nas posebej zahteva, da bomo sposobni ohranjati in razvijati našo narodnostno skupnost kot živo telo tudi v prihodnje".

Dimitrij Žbogar (foto IG)

skupnosti pa sem prepričan, da bosta obe krovni organizaciji, mimo velikih besed o združevanju, ki pa jim v ostrem nasprotju sledijo dnevna medsebojna "pokanja" in obtožbe - zadnje čase še zlasti v breme SSO-ja -, vendarle znali ugotoviti, kaj pravzaprav manjšina najbolj potrebuje zato, da se ohranja in razvija: da ostane Slovinci mi in naši otroci, in to v mejah razpoložljivih sredstev. Ali potrebujemo ali ne dve glasbeni šoli, ali potrebujemo tako drago poklicno gledališče, ali res vse te knjige, ki jih izdajajo naše založbe, ljudje sploh kupujejo ali vsaj prebirajo itd. Postavlja se torej z vso resnostjo veliko in neodložljivo vprašanje preverjanja ustreznosti ciljev nekaterih naših organizacij in sposobnosti upraviteljev naših institucij, da delo zares zastavijo v sme-

predsedniki, direktorji in upravitelji. Predlagam torej, da vsaj v teh težkih časih opustimo visokodoneče besede in raje preverimo, kaj lahko v dani situaciji naredimo, vsak na svojem področju". Sklepni del govora je tajnik Terpin na-

Igor Gabrovec in Stojan Spetič (foto IG)

Ljubljana / Seja Komisije državnega zbora

Poudarili so pomen razvoja Slovenskega stalnega gledališča

Komisija Državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je na seji v torek, 19. januarja, - po poročanju Slovenske tiskovne agencije - večji del pozornosti namenila reševanju problematike Slovenskega stalnega gledališča (SSG) v Trstu, ki se že dalj časa otepa s finančnimi težavami, zaradi česar je bila ogrožena tudi letošnja sezona. Obenem so člani komisije opozorili na pomen obstoja tega gledališča.

gledališče bilo in je "v naročju Italije", Slovenija pa ga v sicer manjšem obsegu finančno podpira zaradi njegovega manjšinskega značaja. Ministrica za kulturo je še poudarila, da morajo biti "roke v tržaškem teatru" odgovorne, da delajo dober in finančno sprejemljiv program. SSG po zapletih v zvezi s financiranjem je sicer skrajno sezono začelo v četrtek, 21. januarja. Po besedah Žekša sta imenovana začasna upravitelja prevzela odgovornost za poslovanje gledališča do junija, vendar

Ministrica Majda Širca

Kot je poudarila ministrica za kulturo Majda Širca, je v nacionalnem interesu Slovenije, da SSG Trst ostane v mreži italijanskih nacionalnih gledališč, tam ima namreč svoj zakon, mora pa se tesneje povezati v mrežo slovenskih gledališč. Spregovorila je o tem, da je "skrb" za gledališče z omenjenega urada sicer prešla na ministrstvo za kulturo. Spomnila je, da so bila sredstva za financiranje v letu 2010 v višini 157.000 konec lanskega leta prenesena z urada za Slovence v zamejstvu in po svetu na ministrstvo za kulturo. Spregovorila je še o tem, da bo gledališče sofinancirano prek neposrednega poziva, ki mu je bil posredovan 6. januarja, medtem ko so ga ostali zavodi prejeli že prej. Podobno kot Širčeva je minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš poudaril, da je

pa bo potrebno biti pozorni tudi na to, da bo gledališče živelo v skladu s tem proračunom. Predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Rudi Pavšič je poudaril, da gre pri gledališču v Trstu za zahtevno finančno problematiko. Tudi predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka je podobno opozoril, da mora biti vodstvo gledališča kos izzivom.

Poslanci so v nadaljevanju opozorili na to, da Italija ne izpolnjuje svojih obveznosti, ki jih ima do slovenske manjšine. Med drugim sta se Srečko Prijatelj (SNS) in Aleksander Zorn (SDS) dotaknili vprašanja recipročnosti. Nekateri poslanci so se zavzeli za razpravo o manjšinski problematiki na ka-

teri izmed sej državnega zbora, kar je podprl tudi minister Žekš, ki je še spomnil, da je premier Borut Pahor v teh dneh v zvezi s problematiko pisal italijanskemu kolegu Silviu Berlusconiju. Komisija je sicer vladi predlagala, naj izkoristi vsako priložnost, da italijansko stran opozarja na dosledno izvajanje obveznosti do tržaškega gledališča. Izrazila je tudi pričakovanje, da bo znotraj gledališča prišlo do racionalizacije poslovanja. Člani komisije so v nadaljevanju spregovorili o problematiki slovenske manjšine v videmski pokrajini, zlasti o položaju slovenskega jezika, ter ob tem o slovenskem multimedijskem centru v Špetru. Projekt so podprli, vladi pa priporočili, da preuči možnosti za finančno in strokovno podporo. Sejo komisije so nato končali, obravnavo preostalih točk pa preložili na eno izmed naslednjih sej.

Zasedanje paritetnega odbora Vidna dvojezičnost pri podjetjih javnih storitev

Deseti člen zaščitnega zakona predvideva vidno dvojezičnost v občinah ali delih občin, ki jih z dekretom določi predsednik deželne odbora. Prvi trije dekreti so že izdani in na podlagi teh je paritetni odbor povabil na avdicije predstavnike ustanov, ki so zadržane za javne storitve in ki so dolžne, na podlagi omenjenega 10. člena, izvajati vidno dvojezičnost na javnih napisih in pri cestnih oznakah, ki so v njihovi pristojnosti. Av-

dicije so bile 19. januarja v deželni palači v Trstu, udeležili pa so se jih predstavniki železnice, pošte, prevoznih podjetij iz Gorice, Trsta in Vidma in ronškega letališča ter družbi Friuli Venezia Giulia strade in Autostrade per l'Italia. Avdicij pa se niso udeležili predstavniki družbe Anas, ki upravlja največje cestno omrežje na področju zaščitnega zakona. Načelno so se vsi predstavniki strinjali, da je treba izvajati zakonska določila. Nakazali pa

so razne tehnične ovire in težave pri dvojezičnih napisih na cestnih oznakah in na avtobusih. Paritetni odbor je sprejel v vednost pripravljenost teh podjetij, da se začnejo reševati ta vprašanja sicer postopoma, a z določenimi prioritetami. Paritetni odbor je tudi obravnaval prošnjo tržaške občine za soglasje glede dopolnila občinske okoljske komisije s slovenskim predstavnikom, in to na podlagi 21. člena zaščitnega zakona, o katerem je bil govor na prejšnjem zasedanju paritetnega odbora. Člani odbora so seveda izrekli soglasje ob ugotovitvi, da je tržaška občina prva krajevna uprava, ki je prosila za tako soglasje. Gre sicer za prvi korak, vendar zelo spodbuden.

Stolnica sv. Nikolaja v Ljubljani

Nadškof dr. Stres poudaril skrb za slogo in enotnost

V ljubljanski stolnici je bila v nedeljo, 24. januarja, slovesnost ob umestitvi novega nadškofa dr. Antona Stresa. Ta je v nagovoru zbranim poudaril pomen sodelovanja kot delovanja v različnosti in edinosti. Skrb za slogo in enotnost je po njegovem prepričanju prva naloga tiste službe v Cerkvi, ki jo ponazarja podoba pastirja, in je posebej v ospredju škofovske službe. "Kakor je človek zdrav in živ samo, dokler je različnost telesnih funkcij usklajena, dokler enotnost obvladuje različnost, tako je tudi z našimi skupnostmi: z narodom ali državo in seveda tudi s Cerkvijo", je dejal dr. Stres. Enotnost v različnosti je naporna, a je mogoča, če je dovolj ljubezni, nesebične predanosti in medsebojnega spoštovanja. Cerkve je po njegovih besedah živ organizem, je kakor telo, ki za svoje delovanje potrebuje različne vloge. "To je njeno bogastvo", je poudaril. Takšen, kot je Jezusov življenjski program osvoboditve in odrešenja, predstavljen v prebranem evangelijskem odlomku, je tudi program Cerkve, ki to odrešenje oznanja, zanj pričuje z dejavno ljubeznijo in vanj vključuje vse svoje člane. To je po njegovem mnenju edini in

pravi smisel njenega obstoja, delovanja in poslanstva. "Cerkve se ni treba bati, kakor se ni treba bati Jezusa Kristusa, kot je rad poudarjal papež

Janez Pavel II. Kako bi se človek smel oziroma zakaj bi se človek moral bati svojega Odrešenika in tistega, ki to odrešenje oznanja, obljublja in nas vanj vključuje? ", se je vprašal novi nadškof. "Ko torej danes nastopam

služenje Božjemu ljudstvu v ljubljanski nadškofiji, vas vse vabim k sodelovanju, k razvejanim in iznajdljivim pastoralnim pobudam, ki naj potekajo v enotnosti sodelovanja, v slogi in medsebojni pomoči", je prisotne pozval dr. Stres. Novega nadškofa je v nedeljo v ljubljanski stolnici po prebrani papeški buli o imenovanju umestil apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello. Dr. Stres je ob tem sprejel škofovsko palico in simbolično sedel na škofovski sedež. Slovesnosti so se poleg številnih vernikov udeležili tudi duhovniki, škofje, nadškofje ter kardinali iz domovine in tujine, med njimi tudi nekdanji ljubljanski nadškof in sedanjí kardinal dr. Franc Rode. Med drugim so bili prisotni predsednik republike Danilo Türk, predsednik vlade Borut Pahor,

predsednik vrhovnega sodišča Franc Testen, ljubljanski župan Zoran Janković, rektor ljubljanske univerze Radovan Stanislaw Pejovnik, poslanci državnega zbora in evropskega parlamenta, predstavniki Slovenske vojske in policije, člani diplomatskega zbora ter drugi predstavniki političnega in kulturnega življenja. Ob koncu slovesnosti so novega nadškofa pozdravili tudi predstavniki duhovnikov ter redovnikov in redovnic. Pozdrav in dobrodošlico v imenu vernikov ljubljanske nadškofije pa je izrekel dramski igralec Gregor Čušin. Stres, rojen decembra 1942 v Donački gori, je bil v škofa posvečen leta 2000. Med drugim je opravljal službo mariborskega pomožnega škofa, ob ustanovitvi novih škofij leta 2006 je bil imenovan za prvega škofa celjske škofije, januarja lani pa za mariborskega nadškofa pomočnika. Še vedno je tudi upravitelj celjske škofije.

Ženski pevski zbor in verniki iz Ronk so bili v nedeljo, 24. januarja, na obisku v krminski župniji pri kaplanu Mirku Butkoviču, sorojaku iz Laškega. Kot vsako nedeljo je g. Butkovič daroval slovensko mašo za Slovence s Plešivega. Po sveti daritvi so se z njim odpravili na goro Quarin, kjer so se slikali pred cerkvico.

GORICA Srečanje z nadškofom ob prazniku sv. Frančiška Saleskega

Časnikarji, znova morate pridobiti zaupanje ljudi!

Foto DPD

V kapeli goriškega semenišča je v ponedeljek, 25. januarja, potekalo tradicionalno srečanje med nadškofom msgr. Dinom De Antonijem in časnikarji, tiskarji ter drugimi delavci pri sredstvih družbenega obveščanja. Do srečanja je prišlo dan po prazniku zavetnika sv. Frančiška Saleskega oz. na dan, ko se spominjamo spreobrnjenja sv. Pavla, apostola ljudstev, ki je tudi bil velik komunikator, je v homiliji poudaril nadškof. Sedanji trenutek zaznamuje huda ekonomska in kulturna kriza, je nadaljeval, gre pa tudi za čas "žalostnih strasti"; nelagodje namreč doživljajo tudi mladi, ki z veliko težavo najdejo smisel svojemu bivanju. Veliki svetovni časniki so v stiski in se sprašujejo, kako naprej.

Podobno velja tudi za naše ljudi, ki imajo opravka z mediji. Verjetno se je nekaj zalomilo v odnosu med njimi in bralci, ki ne kupujejo več časopisov. Z verodostojnim in resnicoljubnim delom morajo spet pridobiti zaupanje ljudi. Msgr. De Antoni je tudi omenil vsebino sporočila svetega očeta Benedikta XVI. ob letošnjem svetovnem dnevu sredstev javnega obveščanja, o pastoralni in vlogi duhovnika v digitalnem svetu, o t. i. "cyber-duhovniki" in širjenju etike odgovornosti. V časnikarskem svetu je danes nadvse potreben občutek odgovornosti, novice morajo biti zanesljive in resnične. Časnikarji naj skrbno preverjajo vire informacij, hkrati pa naj spoštujejo etična navodila, da se ne bi ponavljale zavajajoče in

neresnične vesti, ki jih je bilo v zadnjih časih vse preveč. "Vi ste kulturni delavci, novice so javna dobrina, družba potrebuje strokovnjake z odprtim in pozornim umom", je pripomnil nadškof. Ljudje si želijo korektnih novic, ne pa čenč, ki otežujejo sožitje. Prisotne, ki so se nato zadržali pri krajši družabnosti, je po maši najprej nagovoril urednik tednika Voce Isonina Mauro Ungaro, nato pa še naš urednik Andrej Bratuž, ki je poudaril, da katoliški tisk z informiranjem in formiranjem daje napotnico za lepše in boljše življenje. V spomin na srečanje in 10-letnico vodenja goriške nadškofije je msgr. De Antoni podelil navzočim rožni venec z oglejskim križem.

Minulo nedeljo so pevke in pevci MePZ Lojze Bratuž iz Gorice pod vodstvom dirigenta Bogdana Kralja peli med latinsko mašo s predkonzilskim obredom v cerkvi Sv. Duha v Vidmu. Maša je bila za pokojnega dr. Mirka Špacapana, ki je kot zborovodja s svojimi pevskimi sestavi večkrat sodeloval pri latinskih bogoslužjih v tej cerkvi. Vodopivčev latinsko mašo so goriške pevke in pevci nadgradili s slovenskimi cerkvenimi pesmimi ter krajšim koncertom po maši, ki se ga je udeležilo veliko vernikov in ljubiteljev cerkvenega petja. Dr. Manuela Quaranta Špacapan se je ob koncu bogoslužja vsem prisotnim in še posebej pevkam ter pevcem zahvalila za prisotnost in predstavila dejavnost dobrodelnega združenja za hospic Dr. Mirko Špacapan -ljubezen za vedno.

PAVEL IN EVANGELJSKI SVETI (1. del)

1. Samskost: "Ne jemlji si žene in ne imej sinov in hčera v tem kraju!" (Jer 16,2). "Kdor more razumeti, naj razume!" (Mt 19,12). "Bratje, jaz sem farizej, sin farizejev; zaradi upanja v vstajenje mrtvih me sodijo" (Apd 23,6). "Tudi jaz sem Izraelec, Abrahamov potomec, Benjaminovega rodu" (Rim 11,1). "Obrezan osmi dan, iz Izraelovega ljudstva, iz Benjaminovega rodu, Hebrejec od Hebrejcev, po postavi farizej, po gorečnosti preganjalec Cerkve, po pravičnosti v postavi neoporečen" (Flp 3,5-6).

Apd omenjajo Pavlovo sestro in nečaka: "Slišal pa je o tem naklepu sin Pavlove sestre in je prišel, stopil v vojašnico in Pavlu to povedal" (Apd 23,16). Drugih Pavlovih sorodnikov besedila ne omenjajo, čeprav je znano, da so judovski rabini morali biti poročeni. V pismu Korinčanom Pavel piše: "Neporočenim pa in vdovam pravim: Dobro je zanje, če ostanejo kakor jaz. Če pa niso zdržni, naj se poročijo; boljše je namreč v zakon stopiti, kakor goreti" (1 Kor 7,8-9). Možno je postaviti vprašanje, kam se prištevata Pavel: k neporočenim ali k vdovam? Kljub nekaterim drugačnim mnenjem in razlagam je bolj verjetno, da se Pavel prištevata k neporočenim.

V istem 1 Kor apostol brani pravičen zaslužek in sprašuje tudi to: "Ali nimamo pravice s seboj vze-

ti verujočo ženo kakor drugi apostoli in Gospodovi bratje in Kefa?" (1 Kor 9,5). Tudi ob tem besedilu je mogoče postaviti vprašanje, ali Pavel misli na zakonsko ženo? Vendar je treba reči, da izrazi, ki jih Pavel uporablja, kažejo bolj na bratsko kakor na zakonsko skupnost. Kolikor bolj občutljivo se nam zdi vprašanje, toliko bolj tankočuten je tudi apostolov odgovor. Ko brani zakonsko zvezo, pravi: "Zakonskim pa naročam, ne jaz, temveč Gospod, naj se žena od moža ne loči; če pa se že loči, naj ostane neomžena, ali pa naj se z možem spravi; tudi mož naj žene ne odpušča!" (1 Kor 7,10-11).

Ko pa obravnava samskost, pravi: "Glede deviških nimam naročila Gospodovega, dajem pa nasvet, ker sem od Gospoda prejel milost, da sem vreden zaupanja. Mislim, da je to dobro zaradi sedanje stiske – da je namreč dobro, če človek živi tako (deviško). Če pa si vezan na ženo, ne išči razveze, in če nisi vezan na ženo, žene ne išči. Pa tudi če se oženiš, ne grešiš; in če se deviška

omoži, ne greši, vendar bodo taki imeli nadloge mesa, jaz pa bi vam rad prizanesel" (1 Kor 7,25-28).

In nadaljuje: "Želim pa, da bi vi bili brez skrbi.

Kdor ni oženjen, skrbi za to, kar je Gospodovega, kako bi ugaljal Gospodu, kdor je pa oženjen, skrbi za to, kar je svetnega, kako bi ugaljal ženi, in je razdeljen" (1 Kor 7,32-33). "To pa govorim v vašo korist, ne zato, da bi na vas virgel zanko, temveč da bi bilo za vas lepo in bi bili pri Gospodu trajno in brez raztresenosti" (1 Kor 7,35).

2. Uboštvo: "Nečimrnost čez nečimrnost!" (Prd 1,2). Gmotno uboštvo prinaša duhovno bogastvo: "Naznanjamo pa, vam, bratje, o milosti Božji, dani cerkvam v Makedoniji,

da je v mnogih stiskah, ki so jih izkusili, obilica njih veselja in globočina njih uboštv obrodila preobilno bogastvo njih radodarnosti. Kajti po svojih močeh, pričam, da, preko svojih moči so dajali iz lastnega nagiba in so z mnogimi prošnja-

mi nas prosili milosti, da bi se smeli udeležiti podpiranja svetih; in ne le, kakor smo upali, ampak dali so sami sebe najprej Gospodu, nato pa po Božji volji vam" (2 Kor 8,1-5).

Kristusovo uboštvo nas bogati: "Saj poznate milost našega Gospoda Jezusa Kristusa, kako je zaradi vas postal ubog, čeprav je bil bogat, da bi po njegovem uboštvi vi obogateli" (2 Kor 8,9). Uboštvo apostolov bogati poslušalce: "Kakor žalostni, pa vedno veseli, kakor ubogi, pa mnoge bogatimo, kakor bi nič ne imeli in vendar imamo vse" (2 Kor 6,10).

Zahvala Filipljanom za pomoč: "Ne govorim zaradi pomanjkanja, kajti naučil sem se biti zadovoljen v tem, v čemer sem. Znam živeti v skromnosti, znam živeti tudi v izobilju. V vsem in povsem sem navajen biti sit in biti lačen, biti v izobilju in trpeti pomanjkanje. Vse premorem v njem, ki mi daje moč" (Flp 4,11-13).

Duhovno uboštvo: "Vem namreč, da v meni, to je v mojem mesu, dobro ne prebiva; zakaj dobro hoteti je v moji moči, dobro delati pa ni. Ne delam namreč dobrega, kar hočem, ampak húdo delam, česar nečem" (Rim 7,18-19).

"In jaz sem prišel k vam slaboten in v strahu in velikem trepetu in moja beseda in moja pridiga ni bila v prepričevalnih besedah modrosti, ampak v izkazovanju Duha in moči, da bi vaša vera ne slonela na človeški modrosti, ampak na Božji moči" (1 Kor 2,4-5).

CELJE Okrogla miza o medverskem dialogu

Versko soočanje v Sloveniji je treba poglobiti

Škof evangeličanske cerkve v Sloveniji Geza Erniša je na okrogli mizi, ki je potekala v torek, 19. januarja, na temo medverskega dialoga v Celju povedal, da je treba ta dialog med različno verujočimi v Sloveniji poglobiti. To nalogo pa bi moral opraviti svet krščanskih cerkev kot pobudnik širšega sodelovanja med različnimi cerkvami in verskimi skupnostmi.

Kot je pojasnil Erniša, je medverski dialog v Sloveniji med krščanskimi cerkvami ena stran zgodbe, druga pa je medverski dialog z manjšimi verskimi skupnostmi. Evangeličanska cerkev, ki ima v Sloveniji okrog 20.000 vernikov, ima največ stikov s katoliško Cerkvijo in po mnenju Erniše sta evangeličanska ter katoliška Cerkev zgodovinski Cerkvi na Slovenskem. Poudaril je, da evangeličanska Cerkev ekumenski dialog vodi tudi s srbsko pravoslavno Cerkvijo in tudi z muslimani, vendar je to sodelovanje manjšega obsega kot s katoličani.

"Nekatere stvari, ki se tičejo dogmatskih in ideoloških vprašanj evangeličanske in katoliške

cerkve, so potrebne novega premisleka. Moramo ugotoviti, kako naprej na področju evharistije in duhovniške službe", pravi škof Erniša.

Po njegovih besedah se tudi v Sloveniji uveljavlja prepričanje, da Cerkev ni neko nujno zlo ali nekaj, kar je preživeto, kar

Evangeličanski škof Geza Erniša

pomeni, da slovenska država vse bolj spoznava, da je določen del slovenske populacije veren in da ima pravico prakticirati svojo versko prakso.

Po oceni škofa Erniše je Slovenija država, ki nima verskega pouka v šolah, med okoliškimi državami pa je Slovenija edina, ki ne prispeva za duhovniško plačo. "O tem

bi se bilo treba temeljito pogovoriti, pri tem pa upoštevati ustavno načelo, da je Cerkev ločena od države", je še dejal evangeličanski škof.

Ljubljanski mufti Nedžad Grabus ocenjuje, da bi sodelovanje med različnimi verskimi skupnostmi v Sloveniji lahko bilo še boljše. Zanj je dobro, da se zavedamo pomena sodelovanja, vendar je treba najti skupne rešitve za nekatera vprašanja, ki so skupna za vse verske skupnosti v Sloveniji.

Grabus je opozoril, da se moramo več učiti o tem, kaj sploh je religija in kako bi lahko predstavniki različnih verskih skupnosti prispevali k njihovemu boljšemu povezovanju.

"Mislim, da problem ni v dialogu na osebni ravni, veliko je namreč ljudi, ki so odprti. Kot islamska skupnost imamo težave s kadri, saj nimamo dovolj usposobljenega kadra, ki je sposoben artikulirati nekatera naša stališča, ki bi bila zanimiva tudi za širšo skupnost", je pojasnil Grabus.

Po njegovih navedbah islamska skupnost v Sloveniji veliko sodeluje s katoliško Cerkvijo, teološko fakulteto, evangeličansko in srbsko pravoslavno Cerkvijo. Kar se tiče drugih verskih skupnosti pa

so stiki redkejši in s temi skupnostmi se islamska skupnost srečuje predvsem na različnih sprejemih, ki jih pripravlja Urad RS za verske skupnosti.

Grabus je tudi poudaril, da islamska skupnost, ki v Sloveniji šteje okrog 50.000 vernikov, nima zadržkov do nobene verske skupnosti. Glede gradnje džamije v Ljubljani je povedal, da morajo še zbrati dva milijona evrov za plačilo zemljišča, potem pa bodo objavili javni razpis za njeno gradnjo.

Profesor s Teološke fakultete Univerze v Ljubljani Drago Karl Ocvirk ne vidi nobenih težav v medverskem dialogu v Sloveniji, čeprav priznava, da je Slovenija precej sekularizirana država. Prepričan je tudi, da v Sloveniji ne obstajajo niti približno enakovredno močne verske skupnosti, ki bi tekmovala med seboj. Za Ocvirka je medversko področje v Sloveniji zelo mirno, zanj je tudi pomembno, da se 18. člen deklaracije o človekovih pravicah čim bolj uresničuje. Meni tudi, da so standardi, ki se nanašajo na versko svobodo v Sloveniji, dobro postavljeni in se zanje ni treba boriti, kot smo se borili pod komunizmom.

"Pametno je, da si izmenjujemo izkušnje, saj si želimo, da bi bila skupna blaginja čim višja. Ekumenizem na teološki ravni je počasen proces, vsaka verska skupnost namreč vztraja pri svoji identiteti", pravi Ocvirk.

Predsednik srbske pravoslavne cerkvene občine Celje Zoran Šučur je medverski dialog v Sloveniji ocenil kot pozitiven, pri tem pa je opozoril, da na slovenski ravni tega dialoga ni dovolj. Dodal je še, da v Sloveniji živi več kot 100.000 pravoslavcev.

tradicije je še vedno zelo velika. Poleg tega se moramo ukvarjati tudi z gradnjami. Letos smo po zaslugi slovenske trikranjevske akcije zgradili še eno šolo, ki je sprejela učence že septembra. Nekaj sto otrok več bo tako lahko hodilo v šolo. Tudi po zaslugi te šole bo marsikateri otrok imel življenjsko manj težko.

V gradnji imamo tudi nekaj cerkva. Tri so že pokrite, ena že skoraj končana. V načrtu jih je še nekaj, dve smo že začeli. V eni od večjih vasi bomo začeli graditi prostore in cerkev za odprtje nove župnije.

Vodenje teh del zahteva precej časa in truda. To lahko delamo predvsem po zaslugi dobrotnikov iz Slovenije. Priznati pa je treba, da precej prispevajo tudi domačini, ne samo z delom, ampak tudi z nabirkami.

Ko tako gledam preteklo leto, lahko rečem, da je bil Bog dober do nas. Njegova dobrota je prihajala do nas preko vaših molitev, žrtev in darov. Za vse to se vam v imenu tukajšnjih kristjanov lepo zahvalim. V imenu otrok in njihovih staršev pa se posebej zahvalim otrokom tukajšnje akcije, ki so omogočili gradnjo šole. Bog je videl. Tudi vam pošiljam tole pisanje. Morda vas le zanima, kako živimo v črni Afriki. Prav lepo se vam zahvalim za Novi glas. Z veseljem ga prebiramo in smo tudi preko njega povezani z domačimi kraji. Želim vam veliko Božjega blagoslova, zdravja in poguma pri vašem delu. Enako vsem vašim sodelavcem.

Naj nas božični prazniki utrdijo v veri, da je Bog vedno med nami, da bomo novo leto 2010 preživel v veselem upanju, prežetem z Božjo ljubeznijo.

Ivan Bajec

Kratke

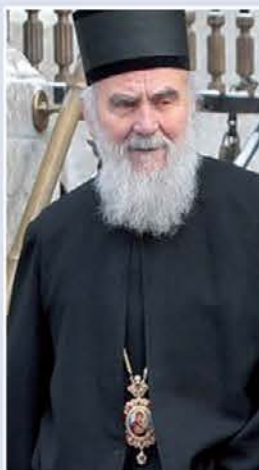
Srečanje bolnišničnih duhovnikov

V torek, 19. januarja, je v prostorih bolnišnične župnije v Ljubljani potekalo 22-letno srečanje bolnišničnih duhovnikov iz vse Slovenije. Poleg izmenjave osebnih izkušenj pri tovrstni pastoralni so udeleženci prisluhnili predavanju prof. dr. Antona Štruklja o teološkem pomenu trpljenja in bolezni. Osrednja tema letnega srečanja duhovnikov, ki oskrbujejo bolnišnice, je bilo razmišljanje ob 25-letnici apostolskega pisma Janeza Pavla II. O odrešenjskem trpljenju, ki ga je pripravil prof. Štrukelj. Janez Pavel II. je bil zgovorna priča trpljenja, še posebej v času "odhajanja" v večnost. V svojem pismu razkriva krščanski smisel trpljenja in poudarja človeško trpljenje kot mnogovrstno razsežnost. V svojem delu naglašuje tudi Sveto pismo, ki je v mnogih vidikih knjiga trpljenja, saj tri tisoč let pred sodobno medicino, psihologijo in antropologijo pokaže, da duševno trpljenje pripelje do telesne bolezni. Po besedah sv. Avguština zlo v svetu pomeni pomanjkanje dobrega. Tudi starozavezni Job jasno pove, da je trpljenje v življenju posameznika, tudi nedolžnega, mogoče. Popolnejši in za krščanstvo globlji odgovor se odkriva v križu Jezusa Kristusa. Trpljenje je znamenje, da nas Bog jemlje resno, ker nas pridružuje trpljenju Kristusa, saj v ljubezni ni brez bolečine. Zakrament evharistije je rojen iz ljubezni in v trpljenju, zato smo kristjani povabljeni, da trpljenje sprejmemo in se soudeležujemo Kristusovega trpljenja (prim. Kol 1, 24). Iz tega se v človeštvu rojevata neizmerno bogastvo in moč, ki presega zemeljske stvarnosti, zato ima bolečina nadnaravni in globoko človeški smisel. Benedikt XVI. v letošnjem pismu ob svetovnem dnevu bolnikov bolniškim duhovnikom, ki so služabniki bolnikov, naroča, naj si za bolnike vzamejo čas, saj je tu vir velike milosti za vse druge pastoralne dejavnosti. Resnični dobrotniki človeštva so nepoznani trpinbolniki, ki v darovanem trpljenju rojevajo odrešenje. Udeleženci so na srečanju spregovorili tudi o praktičnih pastoralnih izkušnjah pri delu v bolnišnicah, predvsem o praksi podeljevanja zakramentov.

Niški vladika Irinej novi patriarh Srbske pravoslavne cerkve

Sinoda Srbske pravoslavne cerkve (SPC) je 22. januarja v Beogradu izvolila novega patriarha, poroča STA. 15. novembra lani preminulega patriarha Pavleta bo nasledil dosedanj niški vladika Irinej. Novega patriarha so v Beogradu danes izbirali v dveh krogih. V prvem krogu so več kot 50% podporo dobili trije kandidati.

Poleg niškega vladike Irineja sta se v drugi krog uvrstila še črnogorski metropolit in začasni vodja Cerkve Amfilohije ter vladika Irinej iz Bačke. Izmed trojice so nato za patriarha izbrali niškega vladiko. Vladike Srbske pravoslavne Cerkve so soglasje glede novega patriarha kljub drugačnim napovedim dosegli v šestih urah. Srbski mediji so sicer poročali, da bi lahko volitve zaradi razkola v Cerkvi trajale več dni. Novi vodja SPC, ki velja za zmernega klerika, je povedal, da je počaščen ob izvolitvi "za opravljanje te težke dolžnosti" in da se bo po svojih najboljših močeh trudil nositi breme in težave, ki jih prinaša položaj.

Prisrčno pismo slovenske sestre iz kraja Mostest

Novo leto 2010 je že tu. Rada bi vam zato poslala svoje želje za novo leto. Hvaležna za ta časopis Novi glas vam želim dosti uspeha pri vašem delu za Slovence na italijanski in tudi slovenski strani. Vesela sem, ko vzamem v roke ta časopis, da Slovenci ostanejo Slovenci, tudi če živijo v drugi državi. Tu v Mostestu nas je še 7 Slovencev, seveda smo vse že v letih, samo dve sta še sposobni za pot v Slovenijo, me starejši pa sprejemamo z veseljem obiske iz Slovenije. Oni me radi pridejo obiskat, saj smo frančiškanke, pa smo vesele, da jih sprejmemo tu.

Vam in vsem vašim sodelavcem želim uspeh in blagoslov iz nebes pri vašem delu in še enkrat "hvala", čeprav nič ne prispevam k pošiljki. / Prisrčen pozdrav, s. Bernadette

Gorica / Srečanje družinske pastore

Družinska pastoralna goriške nadškofije vabi v soboto, 30. januarja, ob 16. uri v avditorij Fogar na Verdijevem korzu, kjer bo dr. Giorgio Zannoni, docent cerkvenega prava v Benetkah, govoril na temo Največje obzorje ljubezni.

Dragi Vojko!

Sploh ni konec, ko je prišel Tvoj zemeljski konec.

nevidno in neopazno, prihaja nazaj.

Samo vsakodnevne skrbi si odložil, potem pa si se odpravil k počitku.

Med svoje, ki jih ne nehaš ljubiti. Večno bodo živeli, od Tvoje ljubezni...

Celo avto je ostal na svojem mestu, sosedova muca si ga že od nekaj lasti in pod njim mirno prede naprej...

Tvoja nevidna prisotnost je danes mnogo večja, kot kdajkoli prej...

Na vseh poteh, povsod, kjer si bil, Bogu hvala, da si bil!

Po isti poti, koder si odšel,

Ambrož

AFRIKA Slonokoščena obala

Oglašja se misijonar iz škofije San Pedro

Šopostovani gospod urednik!

Zopet gremo proti koncu leta, ki ga bomo kristjani zaključili s prazniki življenja, s prazniki upanja, s prazniki, ki usmerjajo naš pogled v prihodnost.

Končali ga bomo z zahvalo za Božje darove, ki smo jih prejeli v tem letu, in v veri, da bomo tudi prihodnje leto živeli z Bogom.

Za našo škofijo (San Pedro) je bil letos velik Božji dar prihod novega škofa, ki je bil ustoličen konec januarja. Skoraj eno leto smo bili brez škofa, prejšnji pa je umrl pred prvo obletnico svojega škofovstva. Sedaj se privajamo na skupno življenje in delo. Letos se posebej razmišljamo, kako bi v polnosti živeli svoje duhovništvo in z božjim ljudstvom, ki nam je zaupano, napredovali na poti svetosti.

Ena prvih škofovih dobrih potez je bila ustanovitev štirih novih župnij. Tako je sedaj v škofiji 20 župnij. Ko je bila pred dvajsetimi leti ustanovljena, jih je bilo 6. Še precej bi jih bilo treba ustanoviti in škof pravi, da jih bo ustanovil takoj, ko bo imel za to duhovnike.

Ko so pred 35 leti zgradili pristanišče San Pedro in odprli cesto San Pedro – Soubre (130 km), skozi takrat še delno obstoječi tropski gozd, je bilo ob njej le nekaj zaselkov in nobene cerkve. Danes so ob njej 3 župnije in 25 cerkev. Seveda je tu tudi veliko mošej in protestantskih templjev. Večina so tu priseljenci, ki so s seboj prinesli svojo vero in v glavnem so to delavni ljudje. Zato so ti kraji ekonomsko razmeroma močni. Tu pridelujejo največ kava v deželi in veliko kavčuka. Precejšnji del severne Slonokoščene obale in tudi sosednjih držav

živi od denarja, ki ga ljudje zaslužijo v teh krajih.

Po 20 letih obstoja škofija še nima prave stolnice. Škof pravi, da je gradnja stolnice med prvimi cilji njegovega dela.

Letos obhaja Cerkev na Slonokoščeni obali dve pomembni obletnici: 70-letnico posvečenja prvega domačega duhovnika in 50-letnico ustanovitve bogoslovja.

Letos je bilo 15. novembra posvečenih za celo državo 57 novomašnikov. Štirje za našo škofijo. Tako

je sedaj na Slonokoščeni obali nad 1200 domačih duhovnikov. Tu je 15 škofij, skoraj 400 župnij, skoraj 1000 redovnic, 88 redovnih skupnosti. Veliko kristjanov je vključenih v razne organizacije in različna gibanja. Pravijo, da je v državi okrog 20 milijonov ljudi. Koliko je katoličanov? Odvisno od pokrajine. Ponekod skoraj 50%, ponekod niti 1%. V naši škofiji jih je okrog 5%. Pravijo, da je povprečje od 15 do 20%. V deželi na splošno vla

ga poganski duh. Ponekod so ljudje zelo zaznamovani z islamom. Krščanskega duha pa poskušamo vsak po svoje dati ljudem katoličani in protestanti.

Zadnja sinoda za Afriko v preteklem oktobru je zelo poudarjala pomanjkanje krščanskega obnašanja pri ljudeh, ki so v Afriki na odločilnih položajih, tudi če se imajo za kristjane. Slonokoščena obala ni pri tem nobena izjema. Prav zaradi tega je Afrika tam, kjer je, in takšna, kot je.

In mi pri tem? Brat Pavel je po odhodu g. Sandija še eno leto z domačim duhovnikom ostal na župniji, kateri se je letos odpovedal. Sprejel je odgovornost za vzgojo katehistov in duhovno vodstvo raznih gibanj, ki se zbirajo v velikem domu duhovnih vaj, ki

ga je zgradil v ta namen. Obenem bo odprl novo župnijo v eni od mestnih četrti.

Gospod Janko in jaz sva v župniji Gabadiji že 6 let in opravljava redno delo v njej. Po vaseh imava 30 krščanskih skupnosti, za katere skrbiva tako, da jih obiskujemo, zanje mašujemo, pripravljava ljudi na prejem zakramentov in jim pomagava krščansko živeti. Kljub vsemu imamo v cerkvah vedno več ljudi. Le krščansko življenje jemljejo težko zares. Teža

Kratke

Umrli msgr. Ristits

Pred dnevi je v Gorici umrl znani duhovnik msgr. dr. Luigi Ristits. Bil je tudi kanonik in dolgoleten kapiteljski dekan in prošt. Rodil se je leta 1921 v Gorici, postal duhovnik in v raznih stopnjah svoje službe je kot predstavnik stolnega kapitlja leta 1982 po smrti sošolca nadškofa msgr. Petra Cocolina bil izvoljen za kapitularnega vikarja in je tako v svojstvu škofovega namestnika dobro leto vodil goriško nadškofijo, po prihodu novega nadškofa p. Antona Vitala Bonmarca pa je bil tudi imenovan za generalnega vikarja. Še prej pa je msgr. Ristits dolgo let vodil škofijski upravni urad. Skrbel je tudi za razne dobrodelne dejavnosti in ustanove v nadškofiji. Naj počiva v miru!

Goriška mestna uprava je zbrisala slovenščino na novih napravah za parkirno

Slovenska skupnost – zbirna stranka Slovencev v Italiji – odločno obsoja hudo dejanje kršitve pravic slovenskega jezika, ki ga je zagrešila goriška mestna uprava. V prejšnjih dneh so v mestu Gorica namestili nove naprave za plačilo parkirnine. To je bilo potrebno zaradi dotrajanosti starih naprav, ki niso več odgovarjale potrebam. Pri tem pa je prišlo do "novosti", saj je slovenščino zamenjala francoščina. Slovenska skupnost ima tako dejanje za sovražno do slovenske narodne

skupnosti, ki živi v Gorici. Prav zaradi tega ostajajo brezpredmetne vse izjave goriških mestnih upraviteljev, ki so si v prejšnjih dneh dovolili visokopotezne izjave glede odprtosti in spoštovanja različnosti. S tem, zadnjim, a ne edinim dejanjem te uprave, se še enkrat potrjuje dejstvo o nameri izbrisa slovenske prisotnosti v mestu in o preziru vsakršnega izboljšanja v odnosih do slovenskih sosedov, ki obiskujejo Gorico zaradi nakupov. Slovenska skupnost ima to dejanje kot očito zmanjšanje ravni zaščite slovenske narodne skupnosti v mestu, seveda ne upoštevajoč tega, kar predvideva 29. člen državnega zakona 38/01 za zaščito Slovencev v Italiji. Obenem pa je to dejanje, ki ni prijazno do slovenskih gostov, ki predstavljajo daleč največjo skupino obiskovalcev mesta Gorice. Prav ta skupina je odločujoča, da že tako obubožano goriško trgovstvo ostaja kolikor toliko na površju. S turističnega vidika je izbris slovenščine katastrofalno dejanje. Slovenska skupnost bo preko svojih občinskih izvoljenih upraviteljev posegla z vsemi načini, da se spet vzpostavi prejšnje stanje. Kar pa bo to stalo, naj gre v breme tistega odgovornega upravitelja, ki je za izbris slovenščine poskrbel. / Julijan Čavdek – pokrajinski tajnik

Štmaver / Prijetno srečanje sosedov

Prebivalci Štmavra in Podsabotina skušajo ohraniti in tudi na novo vzpostavljati prijateljske vezi med sosednjima vasema. V decembru 2009 so se že tretje leto zapored srečali in tokrat obeležili drugo obletnico sprejema Slovencev v schengensko območje. Grdo vreme jim je tokrat nekoliko zagodilo, a so kljub slabim vremenskim razmeram pobudo vseeno izpeljali. Srečanje je potekalo na nekdanjem kmečkem mejnem prehodu med Štmavrom in Podsabotinom. Pred slabim vremenom so se zatekli v prostore bližnje hiške, ki je nekoč služila za kontrole na meji, a je sedaj v lasti samih Podsabotincev. Druženje je potekalo ob petju in veselem vzdušju. Prisotni so si voščili za praznike in skupaj nazdravili ob kapljici žlahtnega briškega vina. / SR

Božični koncert v štandreški cerkvi

Mešani pevski zbor Štandrež je končal cikel božičnih koncertov z nastopom v domači cerkvi v nedeljo, 17. januarja. Lep obisk hvaležnih poslušalcev in kakovostna izvedba sta zaznamovala koncert. Eno je Dete rojeno... je bil naslov božičnega zborovskega nastopa, ki ga je obogatila sopranistka Alessandra Schettino s solističnimi vložki. Pod vodstvom Davida Bandlja so štandreški pevci ustvarili lepo božično razpoloženje. Kot gost je nastopil ženski zbor Rože iz Nove Gorice, ki ga vodi Silvan Zavadlav.

Goriški vrtljak / Veliki polžek Strahci so izmišljeni privid!

To pomirjujoče zagotovilo je posredovala predstava Polonca in strah, ki so jo mladi člani Gledališča na vrhici Nova Gorica, Kaja Dragoljevič, Anuša Kodelja, Vanesa Cvijanovič – Benak in Nastja Konič, v režiji mentorja in režiserja Emila Aberška dvakrat uprizorili v ponedeljek, 18. januarja, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici za abonente Velikega polžka, osnovnošolce od drugega razreda dalje iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva. Goriški vrtljak, v organizaciji KCLB in ob strokovni pomoči SNG Nova Gorica ter sodelovanju ravnateljstev, 13. leto ponuja otroške predstave. Ob njih šolarji spoznavajo gledališko umetnost, pri tem pa tudi dramsko literaturo iz domače in tuje zakladnice v izvedbi poklicnih igralcev, pa tudi mladih odrskih navdušencev, ki se ob prostem času ukvarjajo z očarljivo gledališko dejavnostjo. Iz zbirke Naočnik in Očalniki Leopolda Suhodolčana je Aberšek odbral črtico Polonca in iz nje stal dramsko vezeno ter ustvaril dramaturško jasno in preprosto uprizoritev, ki jo zlahka razumejo mali gledalci, tudi tisti, ki jim slovenska beseda dela kako preglavico. V središču pozornosti je strah, zaradi katerega Polonca ne more spati. Zelo učinkovito ga iz njene sobe spodita iznajdljiva detektiva Naočnik in Očalniki in pri tem ji razkrijeta, da strahu ni in da obstaja le v naših glavah. Dvom pa le ostaja! Otroci so lepo spremljali predstavo, ki jo je scensko funkcionalno opremil Aberšek, dinamično podoba pa ji dajajo izvirna glasba Mateja Petejana, songi, zapeti v živo, in domiselna koreografija Jelke Bogatec. Pisanost pa ji dodajajo kostumi Eve Tomašević. / IK

POGOVOR G. Karel Bolčina o skorajšnjem misijonu v Štandrežu

Pravi misijon je iti med ljudi, se z njimi srečevati in pogovarjati!

Štandreška župnija sv. Andreja ap. se pripravlja na misijon, ki bo potekal od 2. do 14. februarja. O njegovih vsebinah, vodjih, pa še o tem, kakšno vlogo in mesto sploh ima danes taka pobuda, smo se pogovorili z župnikom in dekanom g. Karlom Bolčino, ki tamkajšnjo župnijo vodi že 17 let.

Kdaj ste sploh imeli zadnji misijon?

Zadnji misijon v Štandrežu je bil l. 2000, ker je takrat bilo sveto leto. Tedaj sem štandreškim vernikom prvič predlagal misijon po 66 letih, ko marsikdo torej sploh ni več vedel, kaj misijon je. Po tistem misijonu smo določili, da bi imeli "mali misijon" vsakih pet let, vendar pred nekaj leti tega nismo uspeli uresničiti, ker sem takrat bil na študiju v Benetkah. In zdaj smo tu. Kot geslo misijona smo si izbrali stavek "Lazar, pridi ven"! Prvič zato, ker imamo v naši cerkvi poslikavo Toneta Kralja, drugič pa zato, ker je ta poziv vabilo, ki ga daje Kristus tudi danes vsakemu izmed nas: Pridi ven iz teme, pridi iz greha, pridi na svetlo, pridi v Kristusovo luč! Misijon nam želi pomagati prav v tem smislu, da bi iz teme našega vsakdanjega življenja, tudi grešnega, prišli v Njegovo svetlobo velikonočnega jutra. Cilj misijona je torej ta, da bi verni poglobili svojo vero; tisti, ki so morda v dvomih, da bi imeli priložnost svoje dvome razčistiti; tisti, ki so neverni, pa da bi se udeležili misijona, kolikor bodo to čutili, in bi se morda vprašali, zakaj drugi verujejo. Misijon bo odprt vsem.

Čas bo torej za molitev, premišljevanje in debate...

Največ bo gotovo pogovora, bodisi osebnega bodisi skupnega. V prvem delu misijona bodo po

domovih oz. družinah po dva zaporedna večera t. i. misijonska središča. Eden izmed misijonarjev bo prišel v družino, predstavil določeno temo, nato bo stekel pogovor. Ta misijonska središča, ki smo jih prvič zasnovali pred 10 leti, so najbolj iskren in priljubljen izraz misijonskega delovanja, kajti to je res misijon: iti med ljudi. V teh središčih srečamo običajno tudi ljudi, ki običajno ne obiskujejo nedeljskega bogoslužja, so morda celo oddaljeni od Cerkve. Tam imajo vprašajo ali slišijo, da poiščejo odgovore, ki jih navadno ne najdejo v nedeljski pridigi ali pri poslušanju duhovnikov. Čas bo tudi za molitev, osebno in skupno. Temu bo namenjen tudi dan evharistije, ko bomo imeli cel dan izpostavljeno Najsvetejše, pa tudi marijanski dan. Že sedaj vabim ljudi tudi iz drugih župnij, saj bo med nami kip Matere Božje iz Svetih Višarij, in to prvič v zgodovini na Goriškem. Pripeljali ga bodo 13. februarja, odnesli pa v nedeljo, 14. V nedeljo, 7. februarja, bomo imeli družinski dan: posvečen bo pogovoru in medsebojnemu občevaranju, družinskemu občestvu. Imeli bomo tudi dan bolnikov: letos bo 11. februarja, na svetovni dan bolnikov. Novost v letošnjem misijonu bo dan dobrodelnosti: povabili bomo vse župljane, naj gredo na obisk v bolnišnice, domove za ostarele, k sv. Justu v Gorico, v dom v Renčah, kjer je veliko naših faranov itd. Lahko pa tudi pridejo v naše središče Karitas pomagat, ker bomo tisti dan naše središče pospravljali in urejevali. Naša vera sloni na oznanjevanju, bogoslužju in dobrodelnosti; ne moremo jih

ločevati! Imeli bomo tudi dan, ko se bomo spominjali svojega krsta; v cerkvi bomo z blagoslovljeno vodo obnovili krstne obljube. Na dan sprave bomo skušali premišljevati Kristusovo trpljenje. Misijon se bo končal 14. februarja, osrednjo mašo ob 10.30 bo vodil nadškof.

Kdo bo vodil misijon?

Pred 10 leti so ga vodili očetje minoriti, letos pa smo v Franciškovi bratovščini izbrali brate kapucine. Sedanji slovenski provincial kapucinov je moj nekdanji sošolec, dobro se poznavam, zato sem ga že pred časom prosil, ali bi to sprejeli. Med nami bosta br. Štefan Kožuh in br. Matej Nastran, oba sta mlada, dela ne bo manjkalo. Zanimivost bo tudi ta, da se bodo otroci zbirali vsako jutro 15 minut pred 8. uro pri jutranji molitvi v cerkvi, nakar bodo šli v šolo, ki je prav blizu. Bratje kapucini so prosili, da bi jaz kot župnik in oni ob 7. uri jutraj skupaj molili hvalnice v kapeli sv. Jožefa kot uvod v dan; to nameravam razširiti tudi na laike. Dejavnosti bodo povečani v cerkvi ali župnijskem do-

mu, le dan evharistije bo v kapeli, ki je primernejša za češčenje.

Kateri sadove pričakujete od misijona?

Osebnostno pričakujem najprej to, da bi v tistih, ki smo verni, misijon utrldil našo vero, poglobil naše poznanje Boga in še zlasti razširil naše zaupanje Vanj. V tistih pa, ki so neverni ali le občasno sodelujejo v župnijski skupnosti, naj bi misijon morda vtil spoznanje, da je biti kristjan prava stvar nekaj lepega in da je biti član krščanskega občestva nekaj imenitnega, kajti v občestvu je moč, v njem svoje težave lažje premaguješ. Vera ni obočna sodelovanje v Boga, ampak osebna vera, ki gre skozi občestvo. O svoji tretji želji pa bom spregovoril 14. februarja.

Je po vašem mnenju misijon danes še vedno aktualno sredstvo za doseg takih ciljev?

Vprašanje je zelo v redu. Oblika misijona, kakršno poznamo izpred 20 let, ko so misijonarji v cerkvah imeli dolge pridige, danes ne drži več.

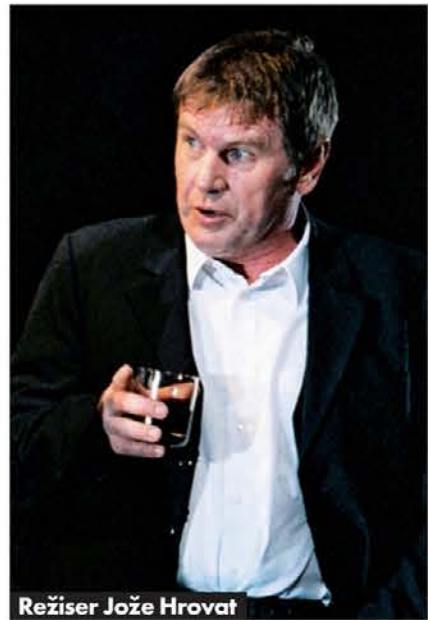
/ dalje na strani 16
DD

Dramski odsek PD Štandrež
Gugalknik se bo premierno zagugal

V župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu je bilo konec prejšnjega tedna že čutili predpremiersko vznemirjenje. Tu so se v teh dneh vstale zadnje vaje za letošnjo celovečerno predstavo, ki jo bodo premierne luči, kot znano, obiskale v soboto, 30. januarja, ob 20. uri; v nedeljo, 31., ob 17. uri pa bo že njena prva ponovitev in hkrati tudi zadnja predstava v abonmaju ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2009. Izbrati tekste za ljubiteljske skupine je dokaj težavno in sitno delo, saj je pri tem treba paziti na zmogljivost igralcev, primerno zahtevnost teksta, pa tudi in predvsem na to, da je v odbranem delu ustrezno število likov, tako da režiser ali mentor lahko zasede v glavnem vse člane skupine, tudi zato, da se ohranja ta ravnotežje in harmonija med igralci. Seveda pa mora biti pravi tudi žanr. Jože Hrovat, že šest let režijski vodja štandreških igralcev, sicer član Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, je prepričan, da je že pol narejenega, ko je izbran tekst. Za štandreške igralce je letos iz arhiva SNG Nova Gorica izlekel delo Gugalknik (Stolica koja se ljulja), ki so ga l. 1978 na

oder postavili prav v Novi Gorici v takrat še Primorskem dramskem gledališču. Toda uprizoritev ni vžgala. Morda pa ji bo večjega zagona dala odrska postavitev štandreških komedijantov, ki tudi letos, upoštevajoč ustaljeno navado, vabijo v januarju na novo premiero. Letos bo ta na programu z rahlim zamikom, ker so se vaje zanj začele kasneje. Nekateri igralci so bili namreč vezani na opero Grofica Marica, ki jo je v jeseni ob 50-letnici ustanovitve uresničila ZSKP s svojimi članicami. Hrovat je letos precej zaseden v gledališču, a je vseeno našel čas tudi za štandreško igralsko skupino, katere "perpetuum mobile" je še zmeraj Božidar Tabaj, ki mu igralska žilica še vedno krepko in razigrano utripa in zna svojo zagnanost posredovati tudi soigralcem. Besedilo izpod peresa Novaka Novakovića, poznane kot Novaka Novaka (Kruševac, 1928 – Beograd, 1995), je Hrovat temeljito priredil za

štandreški oder, za naše, sedanje razmere, ker je pač "kar zaprašeno" besedilo bilo vezano na jugoslovansko dobo. Vse je ponasil, tudi imena nastopajočih in krajev. To je bilo kar veliko delo, ki ga je opravil s pomočjo igralcev. Zaradi Hrovatove zaposlenosti v gledališču, pa tudi zaradi službenih obveznosti igralcev so imeli vaje ob nemogočih urah in v raznih krajih. Hrovatu je žal, ker

Režiser Jože Hrovat

sedaj zmanjkuje časa za piljenje postavitve. Zaupal je, da mora malce pokarati igralce, ker so tekst osvojili šele sedaj, ko sam najbolj uživa pri tem, da popravlja, dodaja, nadgrajuje in se ukvarja

"z drobnarijami", ki napravijo igro bolj okusno. Del uspešne predstave je gotovo tudi scena; zanj je osnovno idejo dal Hrovat, realizirala pa sta jo izkušena Joško in Franko Kogoj pod vodstvom Boža Tabaja, o katerem je Hrovat dejal, da mu je bil "v grozno veliko pomoč"; poskrbel je za vse rekvizite in na splošno skrbi za vse. "Brez njega bi bilo res hudo!" je ugotavljal Hrovat. Tabaj v predstavi seveda tudi igra, poleg njega pa nastopajo "stari" znanci, Vanja Bastiani, Nejc Cijan Garlatti, Chiara Mucci, Božidar Tabaj, Matej Klanjšček, Daniela Puj, Egon Cijan, David Vižintin, Marko Brajnik, Roberta Marussi in Ivan Jedrlinič iz Vrtojbe, predsednik društva Tojva, ki sodeluje kar pri treh ljubiteljskih gledaliških skupinah. Štandreški »kolegi« so ga poklicali k sebi, saj se poznajo že nekaj let zaradi plodnih stikov z Mirenci in Vrtojbenici. Izvirno glasbeno opremo je zložil Mirko Vuksanović, za kostume skrbi Nevenka Tomašević iz SNG Nova Gorica, v zaozdrju je zvesta šepetalka Marinka Leban, za tehniko, luč in glasbo, so založeni Sonja Bastiani, Andreja Bizjak in Simone Lamo. Če želite izvedeti za vsebino igre, pa pridite si jo ogledat! Na sporedi bo tudi v gledališkem nizu Iskrivi smeh na ustih vseh, v nedeljo, 7. februarja, ob 17. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

Pogrebni obred v Sovodnjah

Poslednje slovo od župnika Vojka Makuca

Vsaka ločitev od naših dragih je poseben trenutek v našem življenju in vsakdo ga doživlja na čisto osebni način. Poseben način poslovanja od naših najdražjih pa zadeva kristjane, saj je ločitev lahko še tako huda in boleča, pa vendarle predstavlja vstop v večno življenje, odrešenjski prihod, ki nam ga je zagotovil Kristus s svojo smrtjo in vstajenjem. To je na poseben način prisotno ob smrti duhovnika, ki je vse svoje življenje daroval prav za oznanilo te vesele novice, ki jo poznamo pod imenom evangelij. Na tak način lahko ponazorimo potek vseh tistih dni, ki so se začeli od sobote, 9. januarja, ko je v sovodenjski župniji sv. Martina škofa iznenada odjeknila vest, da je g. Vojka Makuca zadela možganska kap in da je v hudi življenjski nevarnosti. Takoj so se sovodenjski župljani začeli zbirati pri večerni molitvi in g. Makuca priporočali Božji previdnosti in Božji Materi. Župljanom so se pridružili tudi številni verniki iz bližnjih župnij ter mnogi prijatelji. V ponedeljek, 18. januarja, je Bog poklical g. Makuca k sebi, molitev pa se ni prekinila, še pomnožilo se je število molilcev, ko so 21. januarja g. Makuca pripeljali v sovodenjsko župnijsko cerkev, da bi tam preživel še zadnje ure pred pogrebim obredom. V petek, 22. januarja, so se verniki zbrali pri molitvi že ob 7. uri zjutraj. Postopoma se je cerkev polnila in dolga vrsta ljudi se je vila pred krsto, veliko ljudi se nas je hotelo posloviti od duhovnika, župnika in prijatelja. Pogrebni obred se je začel ob 14. uri ob prisotnosti goriškega nadškofa msgr. Dina De Antonija, s katerim je somaše-

valo nad sedemdeset duhovnikov. Veliko jih je prišlo tudi iz Slovenije. Ob nadškofu sta maševala škofov vikar msgr. Oskar Simčič in dekan slovenskih duhovnikov v goriški nadškofiji g. Karel Bolčina. Prisoten je bil tudi vikar za slovenske vernike v tržaški škofiji msgr. Franc Vončina. Sv. maša v slovo g. Makucu je spremljalo petje sovodenjskega ženskega cerkvenega zbora, ki ga vodi Marinka Lasič, ženske pevске skupine Sovodenjska dekleta, ki jo vodi Majda Pelicon, ter moškega pevskega zbora iz Štmavra, ki ga vodi Nadja Kovc.

Foto DFD

Nadškof msgr. De Antoni je za pogrebni obred izbral odlomka iz Žalostink in iz drugega pisma ap. Pavla Koričanom (2 Kor 5, 1.6-10). Evangelij pa je bil po apostolu Janezu (Jn 15, 9-17), na katerem je bila osredotočena pridiga. V njej je nadškof orisal vsebino krščanske ljubezni, ki nam je darovana od Boga po Jezusu Kristusu. Kristjan je poklican, da to ljubezen vsakodnevno goji in izpolnjuje. Ljubezen in izpolnjevanje božjih zapovedi sta tesno povezana, saj samo, kdor ljubi, lahko v polnosti

sprejme pokornost. Kristus jo je sprejel in nas poklical kot prijatelje, da bi lahko od njega bili deležni prijateljstva in ga darovali drugim. V drugem delu pridige je nadškof podčrtal najizrazitejšo vrlino pokojnika, ki je bila v tem, da je svoje prijateljstvo na širok in odprt način delil z drugimi. Čeprav se je na prvi pogled zdel zadržan, je resnično osebnost pokazal v vsakdanjih pogovorih, v katerih ni sta manjkala hudomušna beseda in pristrčen nasmeh. Druga njegova vrlina je bila strastna želja po intelektualnem poglobljanju, ki se je uresničevala

in nazadnje v Sovodnje ob Soči, kamor je prišel leta 2004. Msgr. De Antoni je sklenil pridigo s slovenskimi besedami: "Predragi Vojko! Dolgost življenja našega je kratka. / O čakaj, mi dopolni prošnjo eno! / Pred ko se loč'va. / Bog živi te, predragi. / Ne bojte se! / Namenjen si večnosti. / Amen". Pred zadnjim odhodom iz sovodenjske cerkve so se od g. Makuca poslovili tudi sovodenjski župljani z lepimi in občutenimi besedami, ki sta jih v njihovem imenu pripravili gospe Marinka Batič in Marija Češut, ki jih je tudi prebrala. V njih je poudarjeno: "Gospod Vojko, Vaše besede ljubezni, trdne vere in upanja so nam danes v tolažbo, ker vemo, da ste se rodili za življenje, za življenje dobrote, za življenje resnice. Ker vemo, da ste se rodili za Svetlobo. Hvala vam za vsako prijazno besedo, včasih hudomušno besedo, za vsak nasvet, za možnost poslušanja, za besedo tolažbe in upanja. Za ljubezen, ki ste jo znali prenesti na vse nas, da smo zmogli sprejeti vsakdanje križe in težave. Znali ste nam približati Jezusa, ki nam kliče: 'Ne bojte se, z vami sem v veselju in ko vam je hudo!'... Čutimo, da ste nam blizu, da nam dajate poguma v tem težkem trenutku. Čutimo, da nas boste še naprej ljubili tako, kot ste nas ljubili, ko ste bili tukaj med nami. Dragi Vojko, bodite še naprej z nami in prosite za nas!" Kljub hudemu mrazu se je na pokopališču zbrala velika množica ljudi, ki so pospremili g. Makuca na zadnjo

pot. V slovo sta mu zapela še dekleška vokalna skupina Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela in moški zbor iz Štmavra. Poslovilne besede so izrekli tudi: v imenu župljanov iz Zgonika je spregovoril Jožko Gruden, v imenu župnije Pevma Oslavje in Štmavra Matjaž Pintar ter v imenu Kulturnega društva Sovodnje Erik Figelj.

JČ

Obvestila

SCGV Emil Komel sklicuje volilni občni zbor v četrtek, 28. januarja 2010, na sedežu šole – Drevored 20. septembra 85. Prvo sklicanje ob 19., drugo ob 20. uri.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo za srečanje ob Valentinovem prazniku v soboto, 13. februarja, peljal avtobus v vas Slap pri Vipavi ob 16.45 iz Doberdoba, nato s Poljan, Vrha, iz Sovodenj, Štandreža, Podgore pri športni palači, nato izpred vage pri pevmskem mostu in s trga Medalje d'oro. Priporoča se točnost!

Vabimo vas na osemdnevno potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 z ogle dom Moldavije, Bukovine z znamenitimi samostani in Transilvanije. Vpisovanje na upravi v Gorici in uredništvu v Trstu vse do razpoložljivih mest, najkasneje do konca februarja. Akontacija pri vpisu 200 evrov.

Prodajam in na Goriškem vam dostavim na dom gozdna drva. Kmetija Aleš Komjanc, Števerjan, tel. 0481 390238.

Srečanje s starši učencev, ki se bodo vpisali v nižjo srednjo šolo, bo potekalo v petek, 12.2.2010, ob 17. uri v prostorih ravnateljstva večstopenjske šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici v ul. dei Grabizio 38 v Gorici. Učencem, ki obiskujejo osnovne šole goriške večstopenjske šole, ni potrebno se vpisati v prvi letnik nižje srednje šole I. Trinka, saj je vpis avtomatičen. Za učence, ki prihajajo z osnovne šole, ki pripada drugemu ravnateljstvu, je vpis na nižjo srednjo šolo obvezen. Vpisna pola bo na razpolago na ravnateljstvu, kamor je učence namenjen, od 22. do 27. februarja 2010, oddati pa jo je treba na ravnateljstvu, od koder se prepisuje, ki jo bo posredovalo naprej izbrani šoli.

Sožalje

Moški pevski zbor Štmaver, kulturno društvo Sabotin in celotna krščanska skupnost iz Štmavra izrekajo ob izgubi dragega duhovnika Vojka Makuca iskreno sožalje vsem svojem. Ob prerani izgubi duhovnika Vojka Makuca izražamo vsem svojem iskreno sožalje. Pridružujemo se molitvam vseh, da bi bil deležen nebeškega plačila in popolnega miru v Gospodu. Ženski cerkveni pevski zbor - Sovodnje ob Soči. Krajevna skupost Pevma, Štmaver, Oslavje izreka iskreno sožalje ob nenadni izgubi predragega župnika Vojka Makuca mami Cvetki in sestri Evelini z družino.

Sestri v spomin

Adijo, draga Irena, odšla si v večnost, pustila nam praznino. Življenje bilo ti je delo in tudi družina. V življenju si srečala tudi težave in žalosti, ko si izgubila enega sina, a vse z vero si prestala. Bila si zgled vsem s svojo iznajdljivostjo in korajžo. Zdaj odšla si v večnost, a v nas boš vedno živela.

Tomek

ŠTEVERJAN Cerkev sv. Florijana Koncert božičnih pesmi je sklenil praznične dni

Ob sklepu božičnih praznovanj so tudi letos v Števerjanu praznične dni pozdravili z zborovskim koncertom. Domače društvo SKPD F. B. Sedej je tokrat v goste povabilo doberdobski mešani pevski zbor Hrast. Šlo je za prijetno glasbeno popoldne, ki je v domačo cerkev sv. Florjana privabilo številne Števerjance. Božični koncert na dan Svetih treh kraljev je v Števerjanu že dolgoletna tradicija, ki je pognal korenine v Goriških Brdih. Najprej so se domači publik predstavi pevci MePZ F. B. Sedej pod vodstvom nove zborovodkinje Aleksandre Pertot, ki je taktirko števerjanskega zbora prevzela ob začetku letošnje sezone. Števerjanci so v spored uvrstili štiri božične napeve izpod peresa treh slovenskih skladateljev (Fran Venturini, Zorko Harej, Ubald Vrabec) in tujega avtorja (John Rutter). Zbor je na orglah spremljala Martina Hlede. Med koncertom je bilo na vrsti tudi nagajevanje najlepših jasic. Natečaj je organiziral mladinski krožek društva, sodelovali pa so osnovnošolci in otroci, ki obiskujejo prvi razred nižje srednje šole. Nagrado za najlepše božično drevesce sta prejela Ivan in

Petra Devetak, nagrado za najlepše jaslice pa sta osvojila Ema in Bernard Terpin. Na drugo mesto sta se uvrstila Julijan in Emanuel De Caro, "bron" pa je pripadel Nikolaju, Veroniki in Terezi Hlede. Drugi del večera je oblikoval doberdobski pevski zbor Hrast pod vodstvom dirigenta Hilarija Lavrenčiča. Tudi Doberdobci so predstavili pretežno božične napeve iz zakladnice slovenskih skladateljev Matije Tomca, Hugolina Sattnerja, Leopolda Belarja in Aleksandra Vodopivca. Ob tem sta bila na sporedu še napev Caritas et Amor, delo ameriškega skladatelja Randalla Stroopa, in božična pesem furlanskega skladatelja Orlanda Dipiazz. O magnum mysterium. Doberdobci so sklenili s priredbo doberdobske ljudske Kaj se vam zdi izpod peresa dirigenta Hilarija Lavrenčiča. Prijeten večer sta zbora F. B. Sedej in Hrast sklenila s skupno pesmijo. V cerkvi sv. Florijana je zadonel najbolj tradicionalen božični napev, Sveta noč. To je bil poseben poklon poslušalcem, ki so števerjansko cerkev napolnili do zadnjega kotička, in hkrati tudi konec božičnega prazničnega obdobja.

AC

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Četrtek, 4. februarja 2010, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagajevanje
Vik Grabovšek

KAJ SE SKRIVA ZA VELIKIM TREBUHOM?

REŽIJA MATEJA ČERNIC IN MARTA FERLETIČ
Otroška dramska skupina SKD HRAST iz Doberdoba

- Nedelja, 7. februarja 2010, ob 17. uri
Novak Novak
GUGALNIK
REŽIJA JOŽE HROVAT
Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

ŽENSKI PEVSKI ZBOR iz Ronk in SKRD JADRO

vabita na

ORGELSKI KONCERT Mirka Butkoviča in Eve Dolinšek

Violinska spremljava Ana Cotič

Nedelja, 31. januarja 2010, ob 18. uri
Ronke, cerkev sv. Lovrenca

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

PD Štandrež - dramski odsek

N. Novak

GUGALNIK

komedija

režija: Jože HROVAT

premiera: sobota, 30. januarja 2010, ob 20. uri
abonmajska predstava: nedelja, 31. januarja 2010, ob 17. uri
župnijska dvorana Anton Gregorčič, Štandrež

Prodaja vstopnic in rezervacija sedež: na blagajni uro pred predstavo

Informacije: Božidar Tabaj 0481 20678

vstopnica 6,50 evrov, znižana 4,50 evrov*

*študenti, osebe starejše od 70 let, družinske in družinske skupine

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SSG / Prva premiera okrnjene sezone Čehov v interpretaciji režiserja Magellija

Globoka finančna kriza, v kateri se je znašlo Slovensko stalno gledališče in ki mu je začela izpodjedati življenjske sokove, je, vsaj za zdaj, tudi po zaslugi izrednih upraviteljev, zajezena. Kako bo v bližnji prihodnosti, pa bodo pokazali čas in dogodki v njem, ne nazadnje pa tudi gledalci s svojo prisotnostjo na predstavah letošnje abonmajske sezone, ki se je po sili razmer, potem ko je bil celo pod vprašajem njen potek, začela v četrtek, 21. januarja, ob spodbudno polni dvorani Kulturnega doma v Trstu. V njej je bilo, kot se za premier-ske priložnosti spodobi, veliko gostov (tudi Italijanov; predstava je bila opremljena s italijanskimi nadnapisi) – pred blagajno jih je na vljudnostno vstopnico čakala cela vrsta -, ki so ob koncu predstave s dolgotrajnim ploskanjem izkazali odobravanje ustvarjalcem predstave Uh, ljubezen, s podnaslovom Začnimo znova (s tremi), v kateri je v zaokroženo celoto režiser Paolo Magelli, Toskanec, zagledan v slovansko dušo – veliko ustvarja v nekdanjih jugoslovanskih republikah; bil je dvakrat gost SNG Nova Gorica -, strnil tri enodejanke, Medved, Snubač in O škodljivosti tobaka, ki jih je v mladih letih s priostro-hudomušnostjo napisal Anton Pavlovič Čehov (1860 – 1904), eden izmed najpomembnejših piscev ruske književnosti ob koncu 19. stoletja. Prav kratka humoristična proza z zgodbami iz vsakdanjega življenja označuje njegovo literarno pot, katere vrhunec predstavljajo njegove dra-

me, ki se oddaljujejo od tradicionalnih dramskih shem. Vezna nit omenjenih enodejanek, ki so jih še posebno pred leti rade uprizarjale tudi ljubiteljske skupine, je ljubezen. Magelli jih je ob dramaturški pomoči Željke Udovičič prepletel z odlomki drugih del Čehova, tako da je nastala samo-svoja uprizoritev s svojsko inter-

na v kar se da groteskni luči, ki mestoma že meji na absurd. Igralci so pri uresničitvi režiserjeve interpretacije morali konkretno zastaviti svoja telesa, ki so se bila primorana, tudi s spačnim mi-mičnim izrazom, gibati, krčiti in "krotoviti", da so iz likov nastale prave karikature, ki so z gibi več kot očitno kazale na neu-

Foto Agnese Divo

pretacijo teme, v kateri najdejo plodovit humus ustvarjalci vseh časov: odnosa med moškim in žensko. Ljubezen do ženske pa se prepreda tudi z ljubeznijo do narave in trdno, vztrajno ljubeznijo do družinske lastnine. Režiser Magelli, znan po svojem antikoni-formističnem, kontroverznom režijskem izražanju, se tudi tokrat ni izneveril svojemu ustvarjalne-mu izrazu. Uprizoritev je vsa, sko-raj do boleznosti, prežeta z ero-tičnim nabojem, telesnostjo, v kateri ni prostora za kakšno plemenito čustvo in hrepenenje. Ta erotična "obsedenost" je prikaza-

stavlivo erotično slo. Vse je bilo seveda predstavljeno skozi prizmo iskre ironične hudomušnosti, ki ne bi potrebovala popolne moške in ženske golote (le-te kar dolgotrajne; igralka je gola zelo povedno igrala pozavno), s katerima nam je iznenada postregel režiser, ki se sicer kar rad posluša takega načina priklicevanja ali provociranja gledalčeve pozornosti. Tudi brez tega bi bila erotična nota dovolj močno pou-darjena; golota na odru učinkuje neposredno, nedvomno drugače kot na filmskem platnu. Moramo pa priznati, da je mlada igralska

ekipa (Rafael Vončina, Miriam Monica, Danijel Malalan, Lara Komar, Luka Cimprič, Giuseppe Nicodemo) vložila veliko ener-gije, navdušenja in prav gotovo tudi fizičnega napora v kreacije likov, da se je predstava na praz-nem odskem prizorišču, katerega pod je bil obložen s polami sti-ropora, ki je "pokal" pod koraki, izkazala kot provokativen špek-takel. To je bila gotovo želja reži-serja, ki je na oder postavil pred mikrofone (ti so v zadnjih časih kar izrabilen in že obrabljen po-stavitveni element!) v začetnem "bralnem" prizoru tudi zaodrskedelavce SSG, morda, da bi dal tu-dijonim "vidno" mesto ob tem ponovnem začetku dejavnosti v

SSG. Več kot omembe vredno je ogromno scensko ozadje (scenograf Lorenzo Banci iz Prata) z geometričnim učinkom, sestavljeno tako, da se odpira "kot harmonika" in pusti gledalca, da radovedno pogleda, kaj je za njim. Posebno učinkovito je bilo to ob klavirskem intermezzu Lare Komar, ki je, kot že nekajkrat, spet razkazala tudi svoje pevske zmožnosti ob Danijelu Malalanu. Malalan je bil tokrat res mojster v obvladovanju obrazne in telesne mimike. Na grotesknost celote dobro uglaseno glasbo je spisal priznani glasbenik Arturo

Annechino (sodeloval je že v SNG Nova Gorica). Še posebno dognana je bila spremljava zadnjega prizora, ko se dramski liki kot marionete oddaljujejo v ozadje. Brezčasne kostume je izdelal znani kostumograf Leo Kulaš. Kakšen bo na to predstavo odziv širše publike, ki je najpomembnejša pri uspešnem delovanju gledališča, in tudi to, ali je bila predstava po vseh težavah res primerna in premišljena (!) izbira za uvod te le za las omogočene sezone, pa bodo pokazale ponovitve.

Iva Koršič

Kulturni dom Nova Gorica Ljubezen ljubi sanje, a srce daje moč...

Ne vem, kako bi ta koncert vključil v novogoriško glasbeno življenje. Niti ne vem, s kakšnimi občutki so poslušalci v ponedeljek, 18. januarja, zapuščali veliko dvorano Kulturnega doma v mestu vrtnic. Vse to prepuščam presoji tistim, ki so imeli srečo in so ta večer napolnili novogoriški kulturni hram. Mesto vrtnic nam je postreglo z imenitnim glasbenim do-

bav je vsaj nekaterim, ki so ga ta večer poslušali, dobro poznan, prav tako tudi pianistka ga. prof. Andreja Furlan - Kosmač - Vipavske doline cvet. Zelo smo je veseli, ko pride iz slovenske prestolnice tudi na naše goriško podeželje. Schubert je v nemškem glasbeno-vokalnem svetu poznan kot zahte-vo za izvajalca. Kljub temu da je mgr. prof. Matjaž Robavs mlad pe-vec, sta zanj značilna prefinjeno pevsko izražanje in izredna iz-vajateljska vzdržljivost ob šte-vilnih glasbenih niansah. Nje-govi pevski prehodi ob besedi-lu, ki je ponekod resno, drugod šegavo, so markantno dovrše-ni, mojstrsko izpeljani in imajo za poslušalca pravi fantovski šarm. Čeprav, kot pravi sam, je na Schuberta ves čas svojega glasbenega specialističnega stu-dija gledal kot na nekaj nedo-takljivega, ga je izredno vzlju-bil, osvojil in pri vsaki pred-stavi se vanj vživi, tako da ostaja ob posameznih odpetih delih nekaj sekund kot zamaknjen. Nato se ponovno zbere in poje dalje po neizpeti poti lepote, ki se nadaljuje v onstranstvo. Mi-mogrede postane ta Schuberto-va pot v izvedbi Robavs prijatel-jo čakanje, ko poslušalci sto-pajo po njej v še ne izpeti del več-er. Njegova prefinjena nemška je-zikovna dikcija poslušalce vedno znova prepričuje in potrjuje, da je mojster tudi na tem področju, saj prav pevski dikciji posveča izred-no pozornost na mednarodnih pevskih seminarjih, ki jih redno

vodi. Tako zapetega Schuberta, kot ga zmore Robavs, ne doživi-mo zlepa niti pri pevcu nemške narodnosti. To laskavo priznanje mu redno poklanjajo glasbeni kri-tiki v germanskem glasbenem svetu.

Pri Robavsu se vidita odgovorno-st in spoštovanje do občinstva, saj rad poudarja, da "višja, kot je iz-vajalska sfera, v kateri muziciraš,

Andreja Furlan-Kosmač

lažje ti je in z manj zadržki te občinstvo sprejme". Vsega tega smo bili deležni poslušalci tudi tokrat na novogoriškem pone-deljkovem glasbenem večeru. Dovršeno spremljanje naše priz-nane pianistke prof. Andreje Fur-lan - Kosmač je večeru dalo še po-seben čar. Tisti, ki Robavsove sa-mospevne nastope poznamo z drugimi pianisti, kot tudi z inštru-mentom fortetiano, smo zaznali le malo predolge pavze med po-sameznimi skladbami, ki si jih je verjetno privoščila pianistka, ven-dar to večeru ni odvzelo čara. Organizatorji so poskrbeli, da je poslušalec imel v rokah nemško-slovenski tekst (priskrbel ga je Glasbena matica iz Ljubljane) in tako z lahkoto spremljal celotni potek koncerta, čeprav je bil tu in tam slovenski prevod v nekaterih

verzih preskromen. Baritonist Matjaž Robavs je mo-goče za marsikoga bolj poznan kot pevec pri triu Eroika, kjer red-no nastopa v družbi Aljaža Farasi-na in Metoda Žuneca.

Ob tokratnem koncertu pa so se mi zastavila le nekatera vprašanja, tako mimogrede. Ob koncu je na oder, kot navadno, prikorakalo dekle s šopki. Pohvale vredna ge-sta. Vendar je bilo to dejanje prehitro. Oba nastopajoča, baritonost in pianistka, sploh še nista prišla "k sebi" in sta bila še v normalnem "ustvarjalnem transu", zato je ta gesta učinkovala malo čudno. Po nekaterih nastopih na-

stopajoče obdario s šopkom šele po drugem aplavzu, ko se zopet pojavijo na odru. O tem bi bilo prav, da bi vodstvo Kulturnega do-ma razmišljalo. Mogoče bi to bilo primerno tudi za siceršnje pri-re-ditve v njem. Publika! Pogrešali smo mlajšo ge-neracijo. Ali Nova Gorica ne pre-more nobene solopeske glasbe-ne vzgoje? Že res, da je mladi rod usmerjen v druge glasbene toko-ve, vendar če mladine ne bo na koncertih, bodo ti počasi zamrli, ker enostavno ne bo več obisko-valcev, mladi pa bodo prikrajšani za to zvrst glasbe, kar bo vsekakor velika škoda. Končno bi o glasbe-ni vzgoji morali razmišljati tudi naši pedagogi, še zlasti na srednjih (višjih) šolah, ki jih tudi Nova Go-rica premore.

Ambrož Kodelja

Kratke

Bernarda Fink letošnja dobitnica Tischlerjeve nagrade

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) in Krščanska kulturna zveza (KKZ) bosta danes, 28. januarja, v Celovcu tradicionalno, že 31. podelila Tischlerjevo nagrado, ki jo bo letos prejela svetovno znana mezzosopranistka Bernarda Fink. Kot so zapisali v ute-

meljitvi, bo Finkova na-grado prejela za svojo "izjemno umetniško si-lo, s katero osrečuje ob-nešteti pevskih nasto-pih po vsem svetu lju-bitelje glasbe in je kljub svetovnemu slovesu ostala skromna in glas-beno tesno povezana s svojo novo domovino Koroško". Finkova, roje-na v Argentini, sodi med najuspešnejše vo-kalne interprete sloven-skega rodu. Imela je številne koncerte po

vsem svetu, posnela več zgoščenk in bila za svoje delo večkrat na-grajena, med drugim je leta 2002 prejela nagrado Prešernovega sklada. Poročena je z visokim predstavnikom mednarodne skupnosti v BiH, nekdanjim avstrijskim veleposlanikom v Sloveniji Valentinom Inzkom. NSKS in KKZ bosta 31. Tischlerjevo nagrado podelila ob 19. uri v Tischlerjevi dvorani Slomškovega doma v osrednjem poslopiju Mohorjeve družbe v Celovcu. Dogodek bo pospremljal kulturni program. Tischlerjeva nagrada je poimenovana po Jošku Tischlerju, ustanovitelju NSKS in prvem ravnatelju ter "očetu" Slovenske gimnazije v Celovcu. Nagrada, ki jo podeljujejo od leta 1980, je največje priznanje, ki jo podeljujejo med slovensko manjšino na avstrijskem Koroškem. Namenjena je slovenskim rojakom ali ustanovam tako iz zamejstva kot iz sveta in Slovenije.

Roberto Faganel bo razstavljaj v Državni knjižnici v Trstu

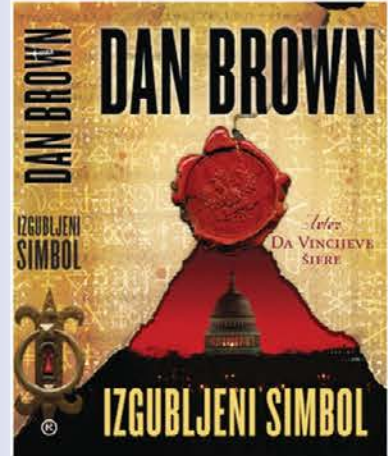
V soboto, 30. t. m., bo ob 11. uri odprtje likovne razstave slikarja Roberta Faganela, ki je odrasčal v Trstu, že desetletja pa živi in de-la v Gorici. Tržaška razstava spada v niz razstav, ki jih bo Robert Faganel imel ob petdesetletnici umetniškega ustvarjanja. V Državni knjižnici v Trstu (Largo Papa Giovanni XXIII št. 6) bodo na

ogled umetnikova likovna dela na papirju. Gre za prvo pregledno predstavitev umetnikovega dela na papirju od začetkov do danes. Ob razstavi je izšel tudi ličen katalog s preprostim naslovom: Ro-bert Faganel- Dela na papirju 1961-2009, kratka spremna eseja pa sta v barvni katalog prispevala kritika Cristina Feresin in Franco Rosso. Izid kataloga razstave je podprla ustanova Fondazione CRTrieste. Razstava bo na ogled od 27. februarja, in sicer vsak po-nedeljek, torek in sredo od 8.30 do 18.30 ter vsak četrtek, petek in soboto od 8.30 do 13.30.

Prevod Brownovega Izgubljenega simbola naprodaj 9. februarja

Pri Mladinski knjigi bodo 9. februarja izdali novo knjigo Izgubljeni simbol pisca uspešnic Dana Browna. Delo, ki velja za najhitreje prodajano knjigo na svetu, je nadaljevanje Da Vincijeve šifre; zanj je avtor potreboval šest let. Zgodba izgubljenega simbola se odvije v 12 urah, dogajanje pa je postavljeno v Washington. Protagonist zgodbe je znova Robert Langdon, ki naj bi na povabilo nekdanjega mentorja Petra Solomona, sicer uglednega prostozidarja, predaval na Kapitolu. Namesto občinstva ga pričaka Solo-monova odrezana desnica z vtetoviranimi simboli, ki ga prisilijo k razvozlanju starodavne skrivnosti. Izziv mora namreč Langdon sprejeti, če želi rešiti življenje svojega mentorja. Znajde se v vrtincu spletk, ki mu odstirajo neznani obraz ameriškega glavnega mesta. Izkaže se, da se največje skrivnosti skrivajo vsem na očeh in vodijo k eni sami neverjetni res-nici. Roman The Lost Symbol je pri Brownove ameriškem založniku Doubleday in britanskem založniku Transworld izšel sep-tembra lani in podrl ve rekore v številu pro-danih izvodov, saj so že v prvih 24 urah po izidu prodali kar milijon izvo-dov. V prvem tednu so v ZDA, Kanadi in Veliki Britaniji prodali skupaj več kot dva milijona izvo-dov tiskane, zvočne in e-knjige. Gre za prvo knjigo v zgodovini, ki je hkrati izšla v tiskani in elektronski obliki. Kot že po Da Vincijevi šifri ter Angelih in demonih bodo tudi po tem romanu posneli film. Kot je še sporočila Mojca Hribar iz službe za odnose z javnostmi pri Založbi Mladinska knjiga, bodo najbolj nestrpni bralci knjigo lahko kupili že od polnoči dalje na Petrolovih bencinskih črpalkah.

Matjaž Robavs

godkom. V Kulturnem domu smo namreč lahko prisluhnili Schu-bertovemu Zimskemu popoto-vanju v izvedbi baritonista Matjaža Robavs ob klavirski spremljavi pianistke Andreje Fur-lan - Kosmač. Baritonist Matjaž Ro-

Kratki

V Kinodvoru Atelje - film o prvi slovenski kiparki

V Kinodvoru so v torek, 19. januarja, predvajali film Atelje, ki je nastal kot svojevrsten podaljšek istoimenskega odrskega projekta plesalke in koreografinje Bare Kolenc. Film si za snov jemlje nenavadno življenjsko zgodbo in ustvarjalnost prve slovenske kiparke Karle Bulovec, ki se je leta 1895 na Bledu rodila grški materi in slovenskemu očetu. Ekipa projekta Atelje je gradivo za plesni film posnela v Šmartnem v Goriških Brdih. Film govori skozi jezik podob, znakov, občutkov, telesnih in materialnih dogodkov. Projekciji v Kinodvoru je sledil pogovor z ustvarjalko Kolenčevco. Bulovčeva se je po končani likovni akademiji v Pragi vrnila v Ljubljano in se poročila z enajst let mlajšim dramatikom Ivanom Mrakom, s katerim sta živela bohemska življenje, ki se je zaradi umetnosti odpovedalo vsemu - udobju, urejenosti, domu, družini ter celo ljubezenski izpolnitvi; Mrak je namreč javno priznaval svoja homoeotična nagnjenja. Ustvarjalnost kiparke je bila "nora, velikopotezna, ambiciozna, mazohistična, pretirana v vizijah, ki ji ni uspelo jih realizirati". Predstava preiskuje ustvarjalnost kot nenehno slo po ustvarjanju, ki je tako divja in rušilna, da včasih premaga celo željo po biološki izpolnitvi, saj načenja zdravje, zanika fizično lakoto in je v končni fazi lahko smrtonosna. Bara Kolenc, avtorica istoimenskega odrskega projekta, je 32-letna samostojna ustvarjalka, plesalka in koreografinja. S plesom se ukvarja 20 let. Sodelovala je s številnimi umetniki, samostojno pa je ustvarila sedem celovečernih predstav. Zanje je prejela več priznanj in nagrad.

Karla Bulovec: Ivan Mrak, 1944, oglje na papirju

Zbirka 100 slovanskih romanov uspešno zaživel tudi v Srbiji

Zbirka 100 slovanskih romanov, ki je pred dvema letoma nastala na pobudo Foruma slovanskih kultur s sedežem v Ljubljani, je uspešno zaživel tudi v Srbiji. Srbski partner v projektu je založba Arhipelag, ki jo uredniško vodi Gojko Božović. Ta je na novinarski konferenci dejal, da je založba v letu 2009 izdala kar pet knjig iz slovanskega sveta. Osnovna ideja foruma je, da se slovanski narodi s pomočjo kulture med seboj bolje spoznajo. Ena takih poti je tudi literatura, zato je Društvo slovenskih pisateljev pred dvema letoma prevzelo izvedbo projekta Sto slovanskih romanov. Urednik zbirke Mitja Cander je na takratni predstavitvi dejal, da so sodelujoči pri projektu že na samem začetku postavili jasna pravila igre: odločili so se za žanr romana, ki naj ima datum nastanka v času po padcu Berlinskega zidu. Pet romanov, ki jih je v minulem letu izdal Arhipelag, je največ, kar jih je doslej izdala katera od 11 sodelujočih držav pri projektu, je za srbsko tiskovno agencijo Tanjug v četrtek povedal Božović. Napovedal je še avtorje romanov, ki bodo v srbskem prevodu izšli letos: Slovenca Jani Virk in Drago Jančar, Rus Ilja Strogoff in Bolgar Dimitar Ševski. V slovenskem prevodu so v sklopu zbirke 100 slovanskih romanov doslej izšla dela: Prvi drugi prihod ruskega avtorja Alekseja Slapovskega, Geograf je zapil globus še enega Rusa Alekseja Ivanova, Azbuka za neposlušne makedonskega predstavnika Venka Andonovskega, Divja liga Makedonca Vlada Uroševića in Luč slovaškega pisatelja Dušana Kužla. Projekt naj bi se predvidoma sklenil leta 2019. Na Forumu slovanskih kultur upajo, da bodo zanimanje za zbirko pokazali tudi založniki v Zahoda, saj je slovanska literatura tam vse preredko zastopana.

Zanimiva razstava v Tolminskem muzeju
Pivsko posodje iz slovenskih zbirk skozi čas

V Tolminskem muzeju je do konca februarja na ogled razstava o pivskem posodju skozi čas. Projekt želi s predstavitvijo različnega pivskega posodja prikazati uporabo vina in gojenje vinske trte na Slovenskem. Kulturna dediščina, predstavljena na razstavi, prileže obiskovalcu slovenske vinorodne pokrajine in njihove tipične izdelke. Projekt je nastal v sodelovanju številnih slovenskih inštitucij. Poleg Tolminskega so iz svojih zbirk prispevali še Gorenjski muzej Kranj, Pokrajinski muzej Celje, Goriški muzej Nova Gorica, Notranjski muzej Postojna, Pokrajinski muzej Maribor, Medobčinski muzej Kamnik in Muzej Mengeš. Pregled se začne s predmeti iz prazgodovine in se skozi rimsko obdobje ter renesanso, preko 18. in 19. stoletja, nadaljuje vse do današnjih dni. V 1. tisočletju pred Kr., v obdobju

železne dobe, je bilo vino v naših krajih in po celotnem evropskem ozemlju zelo prestižna pijača. Pili so ga samo knezi in predstavniki višjih slojev. V zameno za že-

lezarske izdelke so ga izvažali iz Grčije in južne Italije, po rekah so ga prevažali v notranje dežele,

kjer vinska trta ni uspevala. Iz Grčije so z vini prihajale tudi lončene posode za pitje, ki so služile kot blago za izmenjavo ali dar. Z Mosta na Soči so znane štiri posode, dva atiška skifosa iz 5. stol. pr. Kr., prvega so odkrili med ostanke železnodobne hiše, drugega, z upodobitvijo sove med oljčnimi vejicami, kot grobni dodatek. V grobovih so odkrili še dva grška keliha in bronast etruščanski vrč za vino – oinochoe. Domači obrtniki niso znali posnemati uvožene keramike, lokalno pivsko posodje je bilo predvsem kovinsko, iz bakrovih zlitin. Na vseh pomembnejših železnodobnih najdiščih po Sloveniji so odkrili bronaste situle, obredno-pivske posode, ki so jih uporabljali pri darovanjih in praznovanjih. Največ situl je znanih z Mosta na Soči, enega najpomembnejših železnodobnih središč. Na razstavi je predstavljena situla iz 6. stol. pr. Kr., tipičen izdelek tamkajšnjih delavnic, ki so bili, v primerjavi z reliefno bogatimi dolenskim primerki, neokrašeni.

Z ustanovitvijo Akvileje (Ogleja) se je začela širitev rimskega imperija na slovensko ozemlje. Rimljani so s seboj prinesli tudi

vinogradništvo in vinarstvo. Vipavska dolina je s številnimi vilami in kmetijami postala oglejsko gospodarsko zaledje. Ob koncu antike je vinogradništvo zamrlo, ponovno ga je oživil srednji vek, predvsem pa renesansa, ko so na dvore prihajali umetniki, pesniki, obrtniki in trgovci iz sosednjih dežel. S seboj so prinašali novo znanje in umetniška dela pa tudi nove navade pri mizi. Hrano so pripravljali po novih receptih ter stregli v razkošnem posodju. Za Posočje je značilno, da so vino točili v visoke beneške kozarce in poslikane majolike. Najlepše primerke renesančnega posodja so odkrili na gradu Dobrovo v Goriških Brdih in v Predjamskem gradu na Notranjskem. Arheološke najdbe so izjemna pričča grajskih gostij s konca 16. stoletja. Na Dobrovem se je pod grajskim pritičjem ohranilo pravokotno talno ognjišče nekdanje kuhinje z ostanke pojedine. Poleg živalskih kosti, lupin školjk in jajc ter grozdnih pešk so tja odvrgli še razbito posodje, skodelice, vrčke, kozarce, steklenice, kuhinjsko lončeno posodo. V Predjamskem gradu so po razkoš-

nih lovskih gostijah razbito posodje in ostanke hrane metali v brezno, s katerim je bila povezana kuhinja. Prve poslikane keramične vrčke so na slovenskem ozemlju po italjskih vzorih začeli izdelovati v 16. stoletju. Samostojna proizvodnja

„kranjskih majolik“ pa se je začela v 19. stoletju. V 18. stoletju so takšne poslikane vrčke na Kranjsko uvažali iz severne Italije. Med obrtnimi delavnicami, ki so kasneje nastale, je bila ena najbolj znanih Konškova v Kamniku, ki je začela delovati leta 1855. Leta 1878 sta jo odkupila zakonca Sch-nabel in tako se je začela dolgoletna družinska lončarska tradicija. Češki mojster Oskar Skuta, ki je posnemal dunajsko keramiko, je s svojim delom dvignil kvaliteto

majolik na evropski nivo. Tradicijo nadaljuje podjetje Eti Svit, ki je leta 1991 izdelalo tudi „osamosvojitveno majoliko“. Dolga steklarska tradicija zaznamuje tudi celjsko ozemlje in celotno Štajersko. Od 17. stoletja do začetka 20. je na tem področju delovalo okoli 30 steklarn, ki so doživele največji uspeh v 19. stoletju. Na Pohorju je od druge polovice 17. stoletja do leta 1909 delovalo najmanj 16 steklarn. Izdelovali so bodisi dragocene brušene izdelke in posodje za posebne priložnosti kot navadne neokrašene predmete za vsakdanjo rabo. Sem so prihajali tudi mojstri iz Češke, Bavarske, Šlezije in drugih dežel, kar je izdelke zaznamovalo s srednjeevropskimi vplivi. Nekateri steklarne so delo nadaljevale in se preusmerile v tovarniško produkcijo. Razstava je gostovala že v Buttriu, Kranju, Kamniku in Ljubljani, maja pa bo v okviru praznika česenj na ogled v muzeju na Dobrovem. Ob tej priložnosti bo izšel tudi katalog.

Katarina Brešan

Predstavitve Goriške knjige na Travniku v Gorici

Slovenska meščanska kultura v besedi in podobi

Slovenci nimamo le kmečke kulture, ampak tudi meščansko. Knjige o naših mestih, zlate v pestro mozaično celoto, pričajo prav o naši bogati dediščini in raznoliki kulturni stvarnosti. To je na predstavitvi *Goriške knjige* v četrtek, 21. januarja, v prostorih Galerije Ars na Travniku v Gorici poudaril umetnostni zgodovinar in predsednik založbe Slovenska matica dr. Milček Komelj. Knjiga, deveta v posrečeni seriji ljubljanske založbe, je izšla novembra lani v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo. Delo s podnaslovom *Pesmi, zgodbe in pričevanja* je uredila prof. Lojzka Bratuž, slikovno gradivo pa je odbral prof. Ivan Žerjal, obenem avtor študije *Podoba Gorice*. Gre za publikacijo, ki nudi celostno podobo Gorice, saj vsebuje pričevanja, leposlovna in zgodovinska besedi-

avtorjev so na približno 370 straneh urejena kronološko: vsebina se razpleta od leta 1000 prek goriških grofov in reformacije do današnjih dni.

Goriško knjigo, ki ji je uvodno študijo prispeval Peter Štih, naslovnico pa krasí Fabianijev akvarel s Travnikom in gradom na griču, so že predstavili v Ljubljani in Trstu, njen goriški "krst" pa je bil prejšnji teden posebno prazničen kulturni večer, ki so se ga udeležili - poleg nekaterih avtorjev - tudi ugledni gostje. Predsednik GMD msgr. Oskar Simčič je na začetku med tistimi, "ki so čutili potrebo in veselje biti prisotni", pozdravil

torji so tudi neslovenska imena (Sergio Tavano, Celso Macor, Fulvio Tomizza in Silvano Cavazza), je podčrtal; to so naši prijatelji, ki nam v mestu ob meji odpirajo pot.

Komelj je spregovoril o celotnem projektu, ki je zaživel l. 1994 z delom, posvečenim prestolnici. O njej pripovedujejo "zgodbe in pričevanja"; med vsemi je najtanjša, "saj je bila prva in zato koncept še ni bil povsem jasn". Že v drugi knjigi, o Mariboru, pa so dodali še pesmi, tako da se mesta odtlej predstavljajo ne le prek umetniške literature in strokovnih tekstov, ampak tudi prek verzov. "Gorica sodi med najpomembnejša slovenska mesta", saj je kulturno bogata v vseh pogledih, je dodal Komelj, ki se je zahvalil urednici, ker jo je pripravila "s skrbjo in ljubeznijo". Žerjal je o svojem delu povedal, da slika še najbolj neposredno priča o podobi nekega kraja. Zato je prispeval izbor posnetkov likovnih in arhitekturnih del, pri čemer mu je bil za izhodišče seznam, ki je bil že opravljen ob

izidu knjige Gorica v slovenski književnosti. Umetniškemu dogajanju je sledil do konca prejšnjega stoletja. Poleg tega je še podal rdečo nit slovenske umetniške ustvarjalnosti na Goriškem, ki zgovorno priča o kompleksnosti in lepoti mesta. Urednica in vodja projekta prof. Lojzka Bratuž se je javno zahvalila italijanskim sodelavcem, omenila pa je tudi zapis škofa Attems, ki je kot tak prvi pisal o slovenskem življenju pri nas. Besedo je nato predala dr. Berniku, ki je povedal, da se v Gorici čuti domačega, saj z več ljudmi goji prirčen odnos. Spomnil se je na pesnico Ljubko Šorli in njene blagoladne stihe, pa tudi na to, kako je pred več kot 10 leti prinesel prof. Tavanu diplomu zunanega dopisnega člana SAZU-ja. V knjigi je našel marsikaj, kar je slutil, a doslej še ni natančno vedel. Prek dr. Antona Kacina je namreč izvedel, da je bila v Gorici ustanovljena klasična gimnazija; že zaradi tega podatka "bo treba revidirati pogled na našo nacionalno zgodovino". Čestital je urednici za izbor kakovostnega gradiva, pa tudi Drago Jančarju in Joži Mahničju, ki sta se zavzela za to delo. "Zbirka dokazuje sodobnikom, da je slovenstvo nastalo tudi iz urbanih središč". Torej: urbano slovenstvo in kmečko zaledje, "eno in drugo bo moralo postati in ostati". / DD

Smrt v političnih vrstah Moj spomin na Sergio Colonia

V Trstu je na svojem domu preminil dolgoletni politični delavec v naši deželi Sergio Coloni. Med raznimi funkcijami, ki jih je v svoji uspešni politični karieri opravljal (bil je podpredsednik deželne odbora, ministrski podtajnik v rimski vladi, več mandatov izvoljen v rimski parlament itd.), je bilo tudi vodenje Krščanske demokracije konec šestdesetih in v začetku sedemdesetih let.

Sergia Colonia sem prvič srečal na sestankih levosredinskih strank (DC, PSI, PSDI, PRI), ko se je snoval nov odbor tržaške občine in smo mi kot Slovenska skupnost odločno zahtevali našo prisotnost v njem. Slovensko skupnost naj bi v tržaškem občinskem odboru predstavljali občinski svetovalec dr. Rafko Dolhar. Tako smo sklenili na naših občinskih zborih in ta predlog zelo vztrajno zagovarjali v neskončno dolgih sestankih in med političnimi pogajanjimi v palači Diana v Trstu. Ti sestanki so večkrat trajali do poznih nočnih ur. To so bila posebna pogajanja, ki so bila sklicana navadno zvečer, začeli smo kako uro kasneje, nato pa v zakajenih sobah ostajali večkrat do samega jutranjega sveta.

Omenjene stranke leve sredine so nekaj let prej zmagovito izšle iz težke prenove tržaškega občinskega odbora, ko so pravzaprav izsilile vstop v odbor Dušana Hreščaka, člana PSI in nekdanjega odgovornega urednika Primorskega dnevnika, ki se je pod njegovim vodstvom v prvih povojnih letih zavzemal med drugim tudi za pripadnost Svobodnega tržaškega ozemlja oz. Trsta samega tedanji komunistični Jugoslaviji. Tega

dejstva niso tržaške deželne sile mogle pozabiti, zato je nastal odpor proti vstopu Dušana Hreščaka v tržaški občinski odbor, najvišje predstavniško telo tega mesta, ki so ga vojna sama in pa takojšnji povojni dogodki globoko prizadeli.

Rafko Dolhar seveda ni imel take bogate preteklosti kot Dušan Hreščak, a vseeno so bili odpora proti njegovi osebi, ampak proti temu, da bi predstavnik slovenske stranke sedel v občinskem odboru. Predstavniki italijanskih strank, no to je še šlo, slovenske samostojne in svobodne stranke pa ne!

Pa nam je v neskončno dolgih večerih vse te nesmiselne zadržke uspešno premagati in prepričali smo sogovornike, da je predstavnik slovenske narodnoobrambene stranke dr. Rafko Dolhar pravi mož v pravem trenutku, na pravem mestu.

Pokojni Sergio Coloni, ki je vodstvo tržaške Krščanske demokracije prevzel po izredno sposobnem Guidu Botteriju (ki je medtem postal direktor na tržaškem radiu), je bil, s političnega vidika seveda, izredno oprezen človek in je vsak korak, vsako odločitev vedno natančno analiziral, preden je prišel do zaključka oz. sklepa. Prijatelji so ga radi klicali za "Klun" in ne "Colonia" in s tem dokazovali njegov slovenski izvor. On sam je večkrat rad povedal, da izhaja iz pristno predmetne tržaške slovenske rodbine. V privolitev imenovanja oz. izvolitev Rafka Dolharja, predstavnika liste Slovenske skupnosti, je pristal po dol-

gem konkretnem in seveda političnem razmišljanju. Njegov cilj je bila pridobitev slovenskega demokratičnega katoliškega tabora v svojo stranko, to je Krščansko demokracijo, in te

svoje želje nam tedaj tridesetletnikom ni niti skrival, kaj šele tajil. A mi smo imeli v mladih glavah eno samo misel, eno samo pot: ne vključevanje v italijanske stranke, ampak živeti v samostojni in svobodni politični stranki in delovati v njej za javno korist. Zato smo vključevanje v razne italijanske stranke, pa naj so bile še tako napredne (PCI, PSI itd.), gledali z nezaupanjem in tudi z odkritim neodobravanjem. Prepričani smo bili, da je rešitev naših narodnostnih problemov v objemu ene same avtonomne slovenske stranke. Od tod naš logični odklon vključevanja v Krščansko demokracijo.

Sergio Coloni ni lahko požrl tega našega načelnega stališča, a se ni nad nami kasneje nikdar tako ali drugače maščeval, čeprav je bil na najvišjih položajih, ki jih tržaška politična realnost nudi svojim zastopnikom oz. politično izvoljenim možem.

Zaradi tega njegovega zadržanja smo ga tudi cenili in ga bomo kot takega tudi pozitivno ohranili v svojih spominih. Z moje strani bo ostal pozitiven spomin na pokojnega Sergia Colonia in na vse tiste politične bitke in tveganja, ki so bili v tistih daljnjih šestdesetih letih tako močni, tako pogumni in tudi tako delikatni ne samo za slovensko narodno skupnost kot tako, ampak za vse prebivalstvo tržaškega mesta in posredno tudi celotnega ozemlja dežele Furlanije Julijske krajine.

Drago Štoka

Mladinska pastoralna tržaške škofije in tednik Vita nuova

Jerzy Popieluszko: zaščitnik poljskega prepoveda

Zgodovina dvajsetega stoletja je imela v Evropi posebno stično točko: Poljsko! To deželo lahko zaradi krvi, ki je v različnih obdobjih preteklega kratkega stoletja prelila v iskanju svobode, nedvomno imamo za kraj evropske za-

vesti. S to mislijo je tržaški zgodovinar Roberto Spazzali uvedel večer, ki ga je v mladinski pastoralni tržaške škofije priredil škofijski tednik Vita nuova v sodelovanju z dvorano Cinecity v četrtek, 21. januarja. Junak večera je bil

eden izmed osrednjih osebnosti poljskega delavskega gibanja Solidarnost: božji služabnik Jerzy Popieluszko, ki so ga poljske oblasti umorile zaradi dejavnosti v bran delavskega razreda. Njegovemu liku je poljski režiser Rafal Wiecezinski posvetil poldrugo uro trajajoč film Popieluszko – Upanja ni mogoče zatreti.

Dolgometražec se s svojim pripovednim razponom vzporedno pogloblja v zgodovinsko dogajanje med 1980 in 1984, ki ga je v poljski družbi zaznamovalo delavsko gibanje Solidarnost, in v osebno vpetost v ta družbenopolitični vrtinec g. Jerzyja Popieluszka, ki je s svojim pastoralnim zanosom postal referenčna oseba za duhovne in materialne potrebe uporniškega delavskega razreda. Film, ki vsebuje med drugim tudi posnetke

obiskov papeža Janeza Pavla II. na rodni poljski grudi, ni gole dokumentarne narave, saj kinematografski izraz dosledno oplaja posamezne filmske sklope, tako v osebnem, intimnem doživljanju posameznih protag-

Foto IG

onistov – med katerimi glavni junak izstopa zaradi svojih človeških premočrtnih lastnosti, pa tudi zaradi razumljive bojazni pred nasilnim stopnjevanjem dogodkov – kot tudi v zarisu masovnega čutenja poljskega delavskega in ljudskega tkiva. Delo režiserja Wiecezinskega lahko imamo torej za zgodbo, ki temelji na realnih socialnih premikih tedanje družbe, ki je bila zaradi mednarodnih okoliščin prisiljena, da sama poskrbi za svojo 'pravdo'. "Kje je bila tedanja italijanska mladina? Zakaj ni družba v zahodni Evropi protestirala zaradi represije poljskih oblasti?" se je vprašal Spazzali pred začetkom filma: zakaj torej ni bil tedaj nihče na mednarodnem prizorišču pripravljen 'umreti za Gdansk', kot je bila demokratična Evropa to pripravljena storiti pred drugo

svetovno vojno? Zgodovinar je obrazložil, da je razlog treba poiskati v takratni bipolarnosti sveta, v šibkosti ZDA in imperialističnih težnjah SZ: "Nihče ne bi zato sprožil nove vojne za pravice poljskih delavcev, ki so se bo-

riili v hudih okoliščinah". Delavskemu razredu je stala ob strani edino Cerkev: ta je zapolnila vrzel, ki so jo v poljski družbi ustvarile politika in institucije. "Res je, da se je Solidarnost lahko sklicevala na

simbolno podporo slovitega rojaka, papeža Janeza Pavla II., in na helsinški sporazum o mednarodni kooperaciji, dejansko pa so bili uporniki prepuščeni lastnim prizadevanjem in pomoči duhovnikov, kot npr. Jerzyju Popieluszku".

"Film nam je prikazal, kako je duhovnik z darovanjem svojega življenja osvetlil zgodovino svojega naroda", je dejal nadškof Giampaolo Crepaldi, ki je prisostvoval predvajanju dolgometažca. Msgr. Crepaldi je v isti sapi predstavil sporočilnost, ki izžareva iz filma: krščanska vera ne odtuja ljudi od življenja, temveč popolnoma pogloblja vanj občestvo. "Krščanska vera je bila takrat in je še danes revolucionarna sila, ki potrjuje in ščiti človeške vrline".

Igor Gregori

In memoriam

Sergio Coloni-Klun

Umrli je upokojeni politik Sergio Coloni. Med prijatelji in znanci splošno poznan kot Klun, saj je izhajal iz znane slovenske ročalske družine Klun. Njegovo ime danes poznamo le tisti, ki smo v šestdesetih, sedemdesetih in osemdesetih letih bili aktivni v krajevni politiki. Drugim njegovo ime ne pove nič. Tako je pač, sic transit gloria mundi. Pa vendar je bil Coloni v tistih letih gotovo med najpomembnejšimi političnimi akterji na tržaški in deželni ravni. Prehodil je vse stopničke politične kariere, od tržaškega občinskega

do deželne sveta in odbora. Končno je bil izvoljen v rimski parlament in v Ciampijevi vladi zasedel mesto podtajnika na finančnem ministrstvu leta 1994. V svoji stranki, Krščanski demokraciji, je bil najprej tržaški pokrajinski tajnik in nato še deželni tajnik. Pripadal je naprednejši morotejski struji, ki se je stalno borila v stranki za prevlado z bolj konservativno in v Trstu nacionalistično nastrojeno dorotejsko skupino. Povedati je treba, da je bil v šestdesetih in sedemdesetih letih Sergio Coloni v demokratični stranki skupaj s

pomembnimi strankarskimi tovariši, Belcijem, Botterijem in Zanettijem, zagovornik levosredinske koalicije, tako na krajevni kot na vsedržavni ravni. Povedati je tudi treba, da prenos levosredinske politične formule z državne na krajevno raven ni bil neboleč. Spomnimo se samo, da je ta formula predvidevala, da v tržaški občinski odbor vstopi slovenski socialist Dušan Hreščak. Tedaj je tržaška desnica ob krepkem podpihovanju Il Piccola pripravila pravo mestno vstajo. To pomeni, da so bili tedaj socialisti prvič pritegnjeni v vsedržavno vlado. Tudi na deželni ravni se je ta shema ponovila, s tem da smo bili tako v Trstu kot v Gorici v krajevne uprave pritegnjeni tudi zastopniki Slovenske skupnosti. In

to gotovo ne zaradi njihove velikodušnosti in naših lepih oči, temveč zato, ker so odločale številke in smo bili potrebni za sestavo nekaterih večinskih koalicij, predvsem v Trstu in Nabežini. In tedaj smo pri neskončnih nočnih pogajanjih v palači Diana na trgu sv. Ivana vendar iztržili tudi nekaj uspehov za slovensko narodno skupnost ob zaničevanju komunistov. Pa vendar se je tedaj uveljavila vidna dvojezičnost na prometnih tablah treh slovenskih vasi na Krasu in smerokazi na pokrajinskih cestah, pa trem slovenskim pesnikom so bile posvečene ceste v Bazovici, in so še sedaj edine. In končno je bila med drugim ustanovljena slovenska psihopedagoška služba, ki deluje še danes. Nastavljene so bile slovenske socialne delavke in

slovenske bolničarke po slovenskih solah. Prav tako je tedaj prišlo do publicizacije slovenskega gledališča. Naj mi bo dovoljena še omemba neke politične anekdote o pokojnem Klunu. V šestdesetih letih je bil velik napad na slovensko kmečko zemljo. V dolinski občini je bil razlaščen poldrugi milijon slovenske zemlje, najprej za širitev industrijske cone SIOT, potem za postavitev rezervoarjev za čezalpski naftovod in končno za postavitev tovarne velikih motorjev. Temu početju se je Slovenska skupnost odločno protivila, in ker sem bil tedaj izvoljen v tržaški občinski svet in je bil moj glas odločen za odobritev občinskega proračuna, smo poskusili z izsiljevanjem ustavit ali vsaj omejiti megalomanske načrte v Boljuncu.

Tedaj me je neko sobotno dopoldne Klun povabil na obisk k ravnatelju nastajajoče tovarne velikih motorjev. Ta me je hotel na vsak način prepričati, kakšno korist bo od nastajajoče tovarne imela krajevna skupnost in predvsem, koliko domačinov naj bi v tovarni zaposlili. Seveda me prijazni direktor s svojim izvajanjem ni prepričal. Ko je Klun to ugotovil, mi je ob vrnitvi ravnodušno dejal: lahko je tebi, ko pa si svobodni strelec, ko bi ne bil svobodni strelec, bi se ne šel z vami prekrat. In sva se prijateljsko razšla. Pri glasovanju o tržaškem občinskem proračunu pa sem se držal navodil in odločitev stranke. A to je že druga zgodba.

Rafko Dolhar
19. januar 2010

Za začetek nove sezone je gostoval v Reggio Emiliji Mešani pevski zbor Lipa iz Bazovice navdušeno v novo leto

Dva koncerta in petje pri dveh slovenskih mašnih obredih so bile zadolžitve zbora iz Bazovice, ko je pred dvema tednoma gostoval v Reggio Emiliji in njeni okolici. Na programu so bile skladbe, povzete tako iz svetovne kot iz slovenske glasbene dediščine. Drugi del sobotnega celovečernega koncerta v cerkvi Chiesa dei Servi v kraju Novellara pa je bil posvečen izključno božičnim motivom slovenskih avtorjev. Zbor je pel pod vodstvom Tamare Ražem Locatelli, pri orglah in klavirju pa je sedel David Lenisa. Odziv publike je bil ob vsakem nastopu zelo tople in prisrčen,

tako da je bil zbor primoran zapeti še nekaj dodatnih pesmi. Gostovanju v Reggio Emiliji so botrovali večletni dobri stiki, ki sta jih najprej slovenski pedagoški licej Slomšek, pozneje pa slovenski znanstveni licej Prešeren iz Trsta znala ustvariti in obdržati z znanstvenim licejem iz Reggio Emilije. Za povabilo in organizacijo gostovanja so poskrbeli nekdanji profesorji na liceju iz Reggia in številni prostovoljci, ki delujejo v tamkajšnjem dobrodelnem združenju Nefesh in Casa della Carita'. Obe organizaciji, ki sta zasluženo dobro znani tudi izven domačega teritorija, sta nastali v letih 1978 in 1982 ob

prizadevanju neutrudljivega, danes že pokojnega duhovnika Lanfranca Lumettija (1925-2004) in njegovih sodelavcev. Namen in cilj njihovega delovanja je bila od vsega začetka pomoč zasvojenecem, alkoholikom, umsko prizadetim, nekdanjim zapornikom in vsem tistim, ki potrebujejo konkretno pomoč za preživetje. Obisk pri teh ljudeh je pomenil enkratno doživetje za vse člane zbora Lipa, ki so se vrnili domov prav gotovo zadovoljni s pevskim dosežkom, a tudi obogateni z vsem, kar so tam doživeli.

Zbor Lipa začenja tako novo sezono z lepim in vzpodbudnim

uspehom, ki sledi le po nekaj tednih premora slavnostnemu koncertu v Kulturnem domu v Trstu sredi prejšnjega decembra, ki je obeležil konec praznovanj ob 110-letnici nastanka vaškega SKD Lipa. Takrat je zbor nastopil v skupni zasedbi s sosednimi zbori iz Divače (pevovodja Anton

Baloh) in Nabežine (pevovodja Mira Fabjan) ter ob spremljavi velikega novomeškega simfoničnega orkestra, ki ga je vodil Sandi Franko. Poleg znanih skladb tujih in domačih avtorjev so takrat pod vodstvom Tamare Ražem Locatelli kot "gran finale" uspešno izvedli, in na zahtevo publike tu-

di ponovili, navdušujočo in za nepoklicne zборе posebno zahtevno Händlovo Alelujo.

V nedeljo, 24. januarja, ob 9. uri je zbor Lipa pel pri slovenski sveti maši v rojanski cerkvi v Trstu v skupni zasedbi z zborom iz Nabežine. Kot vsako nedeljo je obred oddajal Radio Trst A. Pod vodstvom Tamare Ražem Locatelli bodo peli slovensko sveto mašo za mešani zbor, ki jo je zložil leta 1930 z dovoljenjem knezoškofijskega ordinariata v Ljubljani tržaški glasbenik Fran Venturini v spomin na svoje učence Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča, padle v Bazovici dne 6. septembra 1930. Praizvedbo te skladbe so v isti zasedbi predstavili v bazovski farni cerkvi septembra lani.

L. V.

NARODNI DOM Ob dnevu spomina

V Italiji se o italijanskih taboriščih malo ve

Vojaki Rdeče armade so si januarja 1945 s silovitimi ofenzivnimi akcijami utirali pot do prestolnice nemškega Reicha: 27. januarja 1945 so dospeli do poljskega mesteca Auschwitz...

ija z naslovom La vita quotidiana di un campo di concentramento fascista / Ribelli sloveni nel querceto di Renicci - Anghiari (Arezzo) (Vsakdanje življenje v fašističnem taborišču / Slovenski uporniki v taborišču Renicci -

jal Todero. Stefano Fattorini pa se je poglobil v tesen oz. posledični odnos med fašističnimi in nacističnimi taborišči. "V italijanskih šolah se o italijanskih taboriščih malo govori: naši otroci zato ne vedo, da je iz Italije proti

Fabio Todero, Daniele Finzi, Franco Cecotti, Stefano Fattorini (foto IG)

Ta datum je bil zato izbran za Dan spomina na žrtve nacizma in fašizma ter žrtve holokavsta. Ob bližajočem se obhajanju te obletnice se vrstijo različne zgodovinske pobude: ena izmed teh je bila v sredo, 20. januarja, v Narodnem domu v Trstu, ko so ob sodelovanju Narodne in študijske knjižnice in Deželnega inštituta za zgodovino odpornišтва predstavili knjigo Danieleja Finz-

Anghiari (Arezzo).

V razstavnih dvorani NŠK v pritličnih prostorih poslopa v ul. Filzi je prisotne najprej pozdravil ravnatelj knjižnice Milan Pahor, besedo je nato predal Fabiu Todero, ki je spregovoril v imenu Inštituta. "V sklopu taboriščne stvarnosti fašistične Italije je bilo priprtih na tisoče Slovencev, ki jih je režim zaprl pred napadom na Jugoslavijo ter po letu 1942", je de-

Nemčiji odpotovalo kar 123 konvojov". Prvi je iz Merana peljal skupino Židov v Auschwitz, tretji pa dne 8. oktobra 1943 skupino 990 zapornikov iz taborišča Cairo Montenotte v nemški Mauthausen. "Od teh je bilo identificiranih le pet, ki so sodelovali s partizanskim gibanjem", je rekel Fattorini in dodal, da je informacij o italijanskih taboriščih v strokovni literaturi izjemno ma-

lo: velika zasluga gre zato Carlu Spartacu Capogrecu, ki je s svojo študijo I campi del duce globoko zaoral v trdo, pretrdo ledino. Franco Cecotti - tudi z Inštituta - se je navezal na usodo nekdanjega taborišča v kraju Visco pri Pordenonu, ki so ga po vojni prenosovali v vojašnico: zaradi novega urbanističnega načrta tvega objekt izginotje, "kar se stalno dogaja tudi z ostalimi nekdanjimi italijanskimi taborišči, v katerih so bili zaprti slovenski priporniki. Spomin na te kraje trpljenja se zato polagoma izgublja", je grenko pripomnil. Podobnega mnenja je bil tudi avtor publikacije Daniele Finzi, ki je poudaril, da so domačini iz krajev Anghiarija in Reniccija izbrisali iz svojega kolektivnega spomina tedanje taborišče, v katerem so bili pripti Slovenci in Hrvati: avtor zgodovinske raziskave se je tako pri svojem delu lahko opiral le na ustne spomine in na dokumente iz župnijskih arhivov. Finzi je pri svojem navajanju dejal, da je bilo v omenjenem taborišču zaprtih okrog pet tisoč zapornikov, od teh jih je približno sto šestdeset umrlo. Po kapitulaciji Italije je večina taboriščnikov zbežala, mnogi so se nato pridružili partizanskemu gibanju: pred pogom pa so zaporniki požgali kartoteko. Ob sklepu svojega predavanja je Finzi predstavil občinstvu še vrsto fotografij, ki pričajo o ostankih taborišča, ter risbo o nekdanjem objektu, ki jo je po spominu narisal eden izmed nekdanjih slovenskih taboriščnikov.

Igor Gregori

Na zadnjih straneh publikacije Srce v prgišču zemlje, ki jo je Kmečka zveza izdala ob svoji 60-letnici, sta natiskani dve fotografiji: na eni so upodobljeni člani prvega upravnega odbora kmečke stanovske organizacije, na drugi pa vodstvo današnje KZ. Prva fotografija je iz leta 1950, druga pa nosi letošnji datum: zamisel nosi s simbolnega vidika izjemen pomen, saj daje razumeti, da se je v tako dolgem časovnem razponu zvrstila pomembna in bogata dejavnost organizacije, kar vzporedno priča o ravno tako pomembni, sicer pozhrtvovalni dejavnosti slovenskih kmetovalcev v Italiji. Publikacija je zahtevala veliko dela, česar se njen urednik Boris Pangerc ni ustrašil: svoje uredniško delo je zasnoval na raznovrstnem gradivu, ki ga je našel tako v krajevnem časopisu in Narodni in študijski knjižnici (fotografski del je bil na voljo na zgodovinskem odseku NŠK) kot tudi v

KMEČKA ZVEZA Publikacija ob 60-letnici stanovske ustanove

Srce v prgišču zemlje

samem arhivu Kmečke zveze. Pangerc je vsebino kronološko razvrstil po letih. Na šestdesetletnico KZ so se odzvali pomembni javni uravritelji, katerih pisna sporočila so zbrana v prvem delu knjige: po uvodnem zapisu sedanjega predsednika KZ Franca Fabca so zbrana še voščila italijanskega kmetijskega ministra Luca Zaie, slovenskega ministra za kmetijstvo in gozdarstvo Milana Pogačnika, predsednika tržaške trgovinske zbornice Antonia Paolettija, predsednika Konfederacije kmetov Italije Giuseppeja Polittija ter predsednikov krovnih organizacij SSO in SKGZ, Draga Štoke in Rudija Pavšiča. Urednik knjige je nato predstavil organizirano slovenskih kmetov na Tržaškem pred nastankom KZ,

sledi pa povzetek knjige, ki jo je Lucijan Volk napisal ob 40-letnici stanovske organizacije. Pangerc je naslednji razdelek name-

nil sedanjemu stanju kmetijstva in se s tem dejansko ozrl v razvejeno dejavnost Kmečke zveze: v razdelku z naslovom Žlahtni sadovi trdega dela je urednik predstavil posamezne kmetijske dejavnosti naših kmetov. Bralec se bo tako poglobil v čebelarstvo, cvetličarstvo, oljkarstvo, sirarsko, vinogradništvo, vrtnarstvo in živilnoredsko stvarnost na Tržaškem. Sedanjost in spomini na dogodke zadnjih 60 let se v knjigi nenehno prepletajo: v razdelku z naslovom Pričevanja so namreč zbrani zapisi, ki pričajo o pomembnih dogodkih, ki so zaznamovali našega kmeta (med temi gre poudariti članek o razlastitvah za bazovski sinhron...), Spominska vez se nadaljuje tudi v sklepnem delu knjige, kjer so predstavljeni posamezni protagonisti, tajniki in podporniki slovenske kmetijske stanovske organizacije.

odrski postavitvi že 35 let 'stare' zgodbe Svetlane Makarovič, ki jo še danes pozna tako rekoč vsak slovenski otrok, kar pomeni, da smemo zelo znano in priljubljeno pravljico Pekarna Mišmaš upravičeno umestiti med klasike slovenske pripovedne umetnosti za najmlajše. In prav ti so bili v nedeljo, 10. t. m., nad nastopom gledališke skupine Vrtinec iz Bovca, ki deluje pod vodstvom režiserke Erne Wojčicki Germovšek, najbolj navdušeni. Z zanimanjem in očaranjem so spremljali delo pridnih tačk črnih, sivih, rumenih in belih

čakale v vrsti na Mišmašev kruh. Čisto vsi otroci so zapuščali Marijin dom pri Sv. Ivanu s polnimi usti in z radostnimi obrazki, kar daje upati, da se bodo s svojimi spremljevalci spet vrnili. Morda bo to v kratkem, saj je v pripravi že šesto srečanje letošnjega Gledališkega vrtljaka, ki bo na sporedu konec meseca. Do prihodnje in predzadnje predstave iz letošnje gledališke sezone bo prišlo prav kmalu, saj bo svetoivanska dvorana spet odprla svoja vrata v nedeljo, 31. t. m.

AL

PADRIČE Dom Ieralla

Bogat december

Dne 14. decembra me je sosedja zjutraj zbudila z občudujočimi vzkliki: "Vse je belo! Vse je belo!" Stala je pri oknu - ona hodi, čeprav s palico - in strmela v sneg, ki je še padal in že tudi obležal na tleh. Prvi sneg je prinesel veselje. Ne tako drugi sneg 16. decembra, ker ga ni bilo mnogo, temperature pa so bile zelo nizke, da je sneg zmrzoval. Skozi steklena vrata smo sredi snega že opazili kočo - hlevček, ki je stal prazen in pričakoval Sveto družino. Ta se je že naselila v vhodnem prostoru, kjer stojijo jaslice na nekakšnem akvariju, brez vode seveda. Dne 21. decembra smo imeli spet koncert. Pevec in njegov spremljevalec na klavirju sta nam z ve-

likim navdušenjem podala šop popevk, ki so bile razširjene zlasti v letih 50. in 60. V kapeli so že postavili pred oltar jaslice. Na oltarju pa so stali v vrsti krožnički s svečkami, devet jih je bilo, ker smo molili devetdnevno in smo prižigali vsak dan po eno lučko več. Pred mašo smo peli psalm in prav milo se mi je storilo pri srcu, ko sem se spominjala na čase, ko smo isti psalm peli v barkovljanski cerkvi v slovenščini. Tu smo ga peli seveda v italijanščini. Na sveti večer je zažarela zvezda repatica nad hlevčkom v parku. V tem hlevčku so kipi Svete družine veliki. V veliki dvorani pa je žarelo božično drevo v belem in rdečem in v migljajočih

lučkah. Na božično jutro sta nam skavta pred mašo prinesla betlehemsko luč miru. Maša je bila slovesna, prepletena z božičnimi pesmimi. Tudi v jedilnici se je poznalo, da je Božič: mize so bile pogrnjene z belimi in rdečimi prtji in sredi vsake mize je stala rdeča božična roža. Kosilo je bilo mnogo bolj skrbno pripravljeno in bogato kot kateri koli praznični dan. Dobili smo sadje in slaščice. Nič ni bilo "panettona", ampak "pandoro" in - pomislite - celo košček orehove potice! Prvič sem jo videla v našem domu. Po kosilu so nam postregli s kavo in penino. Po Božiču so nas zasuli z božičnimi koncerti: med decembrom in januarjem jih je bilo kar pet. Prvi, 28. decembra, na dan nedolžnih otročičev, je bil, vsaj za nas Slovence, zelo ganljiv in prirčen. Za ta koncert je poskrbela Slovenska Vincencijeva konferen-

ca, katere predsednik je prof. Aldo Stefančič. Nastopila sta otroški in mladinski zbor Slomšek iz Bazovice. Najprej so zapeli otročiči, nato je prepevala mladina. Podali so nam številne božične pesmi. Na koncu sta se oba zbora združila in nam voščila vesel Božič in srečno novo leto v treh jezikih, angleškem, italijanskem in slovenskem. Peli so zbrano in pristrčno, da so se s pesmijo dotaknili naših src. Vodila jih je Zdenka Križmančič, na klavirju jih je spremljala prof. Tamara Ražem. Snemala je televizija. Naslednjega dne, 29. decembra, smo imeli drug koncert, "opereto pod drevescem". Nastopili so trije: sopran, tenor in spremljevalka na klavir. Tako so prepevali in igrali, da je kar odmevalo od sten. Ognjevitost nam predstavili lepo število arij iz znanih operet. Občinstvo je navdušeno ploskalo. Na koncu so zapeli še dve

božični pesmi, Sveto noč v nemščini in italijanščini in eno angleško. Zadnji dan leta so pri jutranji maši zapeli zahvalno pesem - Te Deum - v zahvalo Bogu za vse, kar nam je dal v minulem letu. Zvečer po večerji pa smo ob "panettonu" nazdravili s penino novemu letu, da bi bilo boljše od minulega. Dne 4. januarja 2010 je sneg tako silno pobelil naš park, da je bil čudovito lep. Nekdo se je opogumil, šel v sneg in postavil na zunanjo okensko polico velike dnevne sobe sneženega možička, tako da smo ga občudovali skozi šipo. Dne 6. januarja smo našli zjutraj na mizi dar Befane: nekaj čokoladnih bombonov. Slabo vreme pa je preprečilo, da bi poslušali zbor Skala - Slovan, ker zaradi slabih, zamrznjenih poti pevci iz Gropade niso mogli priti do Padrič. Koncert je bil napovedan

za 10.30 po jutranji maši. Prišli bodo v goste kdaj pozneje in prepričana sem, da bodo peli tako ubrano kot lansko leto v slovenščini in italijanščini. Jaz bom končala to svoje pripovedovanje z zadnjim božičnim praznikom, s Sv. tremi kralji. Če dopoldne ni bilo koncerta, smo se pa popoldne zabavali z lutkovnim gledališčem, ki je predvajalo "Nezgode Božičnega moža". Nastopala sta Božični mož in Befana, ki je najprej nagajala Božičku, na koncu pa mu pomagala. Pred predstavo in po njej je prepeval odlični otroški zbor, na traku seveda. Dne 31. januarja bo prišel pet še en zbor, in sicer župnijski zbor cerkve sv. Jerneja z Opčin. Jaz pa končujem to pripovedovanje danes, 6. januarja, z željo, da bi leto 2010 prineslo mnogo blagoslova in sreče.

/konec
Nada Martelanc

Priznanje ZSKP ob 50-letnici delovanja

"Slovenci ste resni, zanesljivi ljudje!"

Tako je med drugim dejal predsednik goriške pokrajinske uprave Enrico Gherghetta, ko je minuli ponedeljek, 25. t. m., v prostorih pokrajinske palače skupaj s pokrajinsko odborico Maro Černic nagovoril lepo število zbranih predstavnikov Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice. Namen srečanja je bila podelitev srebrne plakete goriški ZSKP, ki jo je, kot je sama dejala, prevzela "v imenu vseh dvanajstih članic in vsakega dejavnega člana Zveze" predsednica Zveze in županja iz Števerjana Francka Padovan. Odbornica Mara Černic je v toplih besedah v slovenščini orisala delovanje Zveze, medtem ko je predsednik goriške pokrajine Gherghetta zelo lepo govoril o svojem spoznavanju slovenske narodne skupnosti v Italiji prav skozi kulturno delovanje naše manjšine in seveda tudi Zveze.

Predvsem pa se je v svojem nagovoru zaustavil pri sedanjem nelahkem položaju slovenske narodne skupnosti v Italiji in

dejal, da se bo goriška pokrajinska uprava, tako kot se je vedno doslej, zavzemala za pomoč manjšini, kot je tudi dejal, da narodna manjšina ne sme biti žrtev sedanjih finančnih rezov. Na srebrni plaketi v slovenskem in italijanskem jeziku lepo piše: "Ob 50-letnici delovanja Zveze slovenske katoliške prosvete za neutrudno in trdo delo za ohranitev, razvoj in rast slovenskega življa, kulture in zavesti v goriški pokrajini!"

Foto JMP

Knjiga dr. Livia Jakomina Vas, ki je več ni

Pred kratkim se je znašla na knjižnih policah knjiga istrskega rojaka dr. Livia Jakomina z naslovom Vas, ki je več ni. Ilustracije za knjigo je pripravil akademski slikar Zvest Apollonio, oblikovanje je prevzela Nina Urh, lektoriranje Alferija Beržan, tiskana je bila v Graphartu, izdajatelj in založnik pa je RE-EXPORT d. o. o. Koper. Knjiga govori o Pobegih in Pobežanih iz obdobja avtorjevega otroštva, to je o času, ki ga ni več in ki se ga avtor spominja z rahlo nostalgijo. Pisana je s tankim

čutom za življenje kraja in njegovih ljudi, ki ga je avtor z večjo roko pričaral bralcu. Predstavil nam je pravo galerijo izklesanih likov, od delavnih, modrih, iznajdljivih pa vse do premetenih, lenih in zapitih. Razgrnil nam je tudi njihovo življenjsko modrost, ki je bila zaradi težkih časov (dve vojni, dvoje uničenj, dve desetletji fašizma) usmerjena v glavnem v golo preživetje. Pri čemer pa ni bil nihče nesrečen, ampak so ljudje vdano, življenjsko in z nabojem optimizma sprejemali vse, kar jim je

življenje prineslo, tudi zlo. Iz knjige veje globoko spoštovanje in zvestoba lastnim koreninam. V njej ni niti rahlega sledu o "kakih buških Istranih", ki jih tako pogosto srečujemo v nekaterih drugih delih in na istrskih večerih in med katerimi se tudi sam nisem nikoli prepoznal. Nasprotno, se nam avtor predstavlja kot človek, ki se je v življenju realiziral. Morda je ravno ta njegova vraščenost v korenine pripomogla, da je "njegovo drevo življenja poglajalo visoko". Jezik v knjigi je lep in bogat, tako v knjižnem delu kot tudi v narečnem. Knjiga prevzame bralca na dušek in ga ne izpusti, dokler je ne prebere do konca.

MG

Kratek zgodovinski pregled (2)

Gorica, njene zanimivosti in njen čas

Grof Henrik je bil dobrega srca in prijaznega vedenja in je med goriškimi grofi, ki so veljali za bojevite in nasilne vladarje, bil prava redkost. Prav zato so ga ljudje cenili in imeli radi. Po smrti Henrika II. je moč goriških grofov začela upadati. Zaradi medsebojne nesloženosti so grofje svoja posestva začeli deliti in pozneje prodajati. Predzadnji goriški grof Henrik IV. je bil surov in nasilen, v zadnjih letih popolnoma nesposoben za vladanje. Njegov sin Leonhard, zadnji goriški grof, je bil slabši in se za vladanje ni menil. Umrli je 12. aprila 1500 in je pokopan v stolni cerkvi v Lienzu. Vse posesti goriške grofije so tedaj po dedinski pogodbi pripadle Habsburžanom. **Goriška pod Habsburžani** Po smrti zadnjega goriškega grofa Leonharda je na Goriškem zavladal Maksimilijan I. Bil je sposoben cesar, ki je vladal od l. 1493 do 1519, torej na prehodni iz srednjega veka v novi vek, v dobi pomembnih odkritij in izumov. Ljudje so z novim vladarjem bili zadovoljni, saj se grofje v zadnjih letih za svojo deželo niso več zanimali. Upali so, da bodo v varstvu močnih Habsburžanov bolj varni tudi pred Turki, ki so v tistih časih pogosto vdirali v naše

kraje. Pridobitev Goriške pa je bila pomembna tudi za Habsburžane, saj so si s tem utrdili oblast ob Jadranu, kar jim je omogočalo boljše obrambo proti Beneški republiki. Ta je namreč vedno stremela za tem, da bi dobila v posest

Cesar Maksimilijan I.

goriško deželo, kar se ji je l. 1508 in l. 1616 za kratek čas tudi posrečilo. Kot zanimivost naj omenim, da je cesar Maksimilijan obvladal tudi slovenski jezik. Pod habsburško vladavo se je gospodarska in tudi kulturna raven Gorice naglo dvignila. V mesto

so se začeli priseljevati trgovci in obrtniki iz drugih krajev, predvsem iz Furlanije in Karnije, pa tudi iz Beneške republike. Za napredek našega mesta imajo velike zasluge tudi nadvojvoda Karel, ki je Gorico obiskal l. 1567. Na prošnjo goriških deželnih stanov je skozi Soško dolino dal zgraditi cesto, ki je vodila čez Predel na Koroško. To je v veliki meri pripomoglo, da se je trgovina s prekoalpskimi deželami znatno okrepila. Leta 1660 je skozi Gorico potoval cesar Leopold I. Na njegov obisk spominjajo Leopoldova vrata na goriškem gradu. Med avstrijskimi vladarji zavzema pomembno mesto cesarica Marija Terezija (1740-1780). Doba njenega vladanja je bila ena najsrečnejših v habsburškem cesarstvu in je prebivalstvu prinesla verski, kulturni in gospodarski napredek. Za naše mesto je Marija Terezija še posebno pomembna, ker se je pod njeno vladavo po mnogih brezuspešnih poskusih l. 1751 ustanovila goriška nadškofija.

Mariji Tereziji je sledil sin Jožef II., ki pa pri vladanju nikakor ni dosegal svoje matere. Ta cesar je znan zlasti po reformah, s katerimi je posegal v cerkveno življenje; s tem je marsikje povzročil veliko škodo.

/ dalje
Mariza Perat

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Se vam zdi morda postransko vprašanje?"

Sinoči sem gledala češki dokumentarec. Dobro vem, da gre za eno tistih del, kateremu se lahko avtor posveti, če je ekonomsko preskrbljen v drugi službi. Gotovo si režiserka Teštková ni mogla s tem projektom služiti ljubečega kruhka. Posvetila se je trem mladoporočnim parom in izdelala na podlagi njihovih življenj tri dokumentarce, enega za vsak par. Kaj me je pravzaprav pritegnilo? Posnela jih je na začetku skupne poti vsake dvojice, nato je kamera mirovala dolgih dvajset let. Šele takrat je zopet pogledala, kako sta se ti dve osebi v času razvili, kako je vijugala njuna pot, ali je ostala skupna ali se je neke razcepila, katere vrednote so jima bile in ostale skupne, v čem pa sta se razhajala. Pogledala je, kakšno je njuno vsakdanje življenje, kako razmišljajo njuni otroci, v čem so slični enemu ali drugemu izmed staršev.

Sinoči sem tako stopila v življenje mladega para izpred dvajsetih let: Zuzane in Stanislava. Življenjska zgodba, kot jih je bilo nekdaj ničkoliko v Sloveniji: osemnajstletna študenta pričakujeta otroka, poroka, matura v visoki nosečnosti, on nadaljuje študij, goji hobije, živi v mestu in se vrača na podeželje k ženi in sinčku, ki živi doma pri starših, le ob vikendih. Tako nekaj let, zatem skupno gospodinjstvo in prihod hčerke. Dvajset let kasneje. Sprašuješ se, kako sta dve tako diametralno različni osebi mislili, da lahko skupaj kaj ustvarita. Ločitev je njega osvobodila starševstva, ki ga očitno ni dovolj čutil, da bi se mu posvetil, povsem se je posve-

til znanstvenemu študiju in raznoraznim delovnim projektom, njo pa pahnila v stanje zabubljenosti v lastno bolečino in v desetletno fiksno obžalovanje poročnega koraka, iz katerega se dolgo ni mogla izvleči. Prenajedanje, gledanje TV nadaljevanj za najstnike, "ker sem verjetno s čustvi ostala ravno v tistem obdobju, ko sem morala zelo hitro odrasti". Razmišljam, kako bi tak dokumentarec morali pokazati na vseh raznih formativnih predzakonskih tečajih. Pomen izbire sopotnika, take, ki je osnovana na zrelejši ljubezni, ker se tale ne omejuje le na fizičnost in na površno značajsko afiniteto. Kdaj se piše in govori, kaj je tisto, kar lahko dve osebi zares združuje vse

življenje? Kdaj se piše in govori o bistvenosti občutka, da te partner razume, intimno razume v tvojem bistvu, v tvojih željah, stremljenjih, strahovih in oklevanjih? Vse življenje lahko z nekom živiš in kljub temu morda tega občutka nikoli ne začutiš. Se vam zdi morda postransko vprašanje?

Po ogledu filma je mož komentiral, da se Zuzana in Stanislav navsezadnje v desetletjih nista spremenila, ostala sta ravno taka, kakršna sta bila, ko sta se v študentski zagnanosti zaročila. Njega je gnala znanstvenoraziskovalna ambicija, njo je zapolnjevala skrb za družino. Ljubezen že, ampak sčasoma je postal razkorak med dvema paralelnima življenjema vedno globlji, kot je neizogibno.

Ali imaš sploh občutek, da partnerja razumeš? Veš, česa si želi, kaj mu je bistveno v življenju? Veš, kaj ga stresa, česa ne odobrava, kaj zažali? Si docela prepričan, da ga/jo poznaš? Se o tem sploh sprašuješ?

Dekani na Koprskem

Visok jubilej narodne prebuje in kulturnega življenja

V soboto, 19. decembra 2009, so Dekani doživeli nevsakdanjo spominsko svečanost ob 140. obletnici Narodne čitalnice in 110. obletnici Pevsko-bralnega društva Zrinjski. Ob nekajletni pasivnosti domačega kulturnega društva je upokojena učiteljica Darinka Ferluga na svojo pobudo in ob podpori koprskih izpostave Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti ter nekaj domačih sponzorjev pripravila in zrežirala izjemno zanimiv scenarij spominske prireditve ter pritegnila k sodelovanju lepo število nadobudnih mladih in tudi starejših

v vasi. Tako sta odrska prireditelj in razstava ustvarili zaokroženo celoto. V času narodne prebuje so bili Dekani namreč poznani po svojem bogatem kulturnem in društvenem življenju, na katerega so domačini upravičeno ponosni. Ob dveh že navedenih društvih, katerih jubilej so praznovali, se je vas ponašala tudi s Posojilnim in konzumnim druš-

predstavljenega gradiva je bilo tudi razvidno, kako so se sosedni kraji kulturno močno povezovali med seboj, saj je na posamezne prireditve prihajalo tudi po deset društev hkrati, s prapori, v narodnih nošah ipd. Naj pri tem dodamo še detalj, da je cvetje, ki je krasilo prireditve, naslednjega dne končalo na grobovih dekanjskih zaslužnih mož in žena. Prireditelj pa se ni omejila zgolj

Fotografija iz časa učiteljstva gospoda Ivana Kureta in njegove žene Katarine (pred 1. sv. vojno); skrajno levo učiteljica otroškega vrta Amalija Gregorič Beltram; v ospredju z otrokoma Katarina Kuret, za njo Ivan Kuret. Original hrani Dina Bestjak, Dekani.

krajanov. Pred gledalci se je na odru odvijala narodna prebujna bogata kulturna preteklost kraja skozi dialog, pevske nastope moških in ženskih skupin pod vodstvom mladega domačega dirigenta Mateja Lazarja in skozi ljudske plesne folklorne skupine KD Skala iz Kubeda. Prireditelj sta povezovala Elda in Nejc Sutar. Zaradi slabega vremena so, žal, morali odpovedati svoje sodelovanje tamburaši iz Boljunca. Prireditelj je pospremila tudi bogata dokumentirana zgodovinska razstava, katere gradivo je Ferluga našla v Pokrajinskem arhivu in v Pokrajinskem muzeju v Kopru ter v družinskih arhivih

vom (1906), ki je delovalo tudi na kulturnem področju, pa s Katoliškim slovenskim izobraževalnim društvom (1903) in njegovim tamburaškim zborom, kasneje pa še s Kulturno prosvetnim društvom Jadran, pevske zbori, godbo na pihala, lovskim in gasilskim društvom idr. Gledealec se je tako skozi prireditve kot tudi prek razstave v mislih sprehodil skozi bogato kulturno pot kraja v zadnjem poldrugem stoletju, od narodne prebuje naprej, prek mraka fašizma in dveh vojn pa vse do danes. Pri tem so ga na odru in na panojih spremljali glavni protagonisti tega časa. Z odrskih nastopov in iz

na prikazovanje preteklosti, ampak je delovala tudi mobilizacijsko za naprej, saj sta se na njej prvič predstavila obnovljeni domači deklinski pevski zbor in domači oktet pod vodstvom mladega dirigenta Mateja Lazarja. To je čudovito sovpadalo z uvodnim recitalom in hkrati sloganom prireditve, ki je sporočal, "da si iz roda v rod...duh išče pot". O lepem kulturnem doživetju govori tudi knjiga vtisov, iz katere veje nesporen zaključek, da človeku ni dano vsak dan doživeti toliko srčnosti, lepote in topline na enem samem mestu, v enem samem kratkem dogodku".

Milan Gregorič

Predsednik vlade je zaščitil ministre, ki naj bi zlorabili svoje funkcije

Opozicija je predložila v obravnavo strategijo ukrepov zoper krizo

Nekakšno politično in prestižno tekmovanje med vlado in opozicijo Slovensko demokrasko stranko Janeza Janše o tem, kdo bo prej vložil v parlamentarni postopek svojo strategijo ukrepov zoper gospodarsko in finančno krizo v državi, se je izteklo v korist največje opozicijske stranke. V tretjem svežnju predlogov - prejšnja dva je vlada brez obrazložitve zavrnila - je naštetih 72 ukrepov, ki naj bi jih uresničili zlasti za oživljanje proizvodnje in gospodarstva, s tem pa tudi za zmanjševanje brezposelnosti oz. za ustvarjanje novih delovnih mest. Poslanci so opazili, da so predlagani ukrepi v marsičem enaki ali pa podobni tistim, ki jih domnevno pripravljala vlada. Premier je napovedal, da bo vlada svojo strategijo politike in ukrepov za izhod iz krize objavila in poslala v presojo državnemu zboru, do konca tega meseca. Predsednik vlade pri tem ostaja optimist, a je hkrati bolj stvaren, kot ga je slovenska javnost vajena. Ministrom je naložil, naj pohitijo pri pripravi zakonov za izhodno strategijo, pri čemer pa se je močno zapletlo glede predloga zakona o zdravstveni dejavnosti. Sedanji osnutek podpirajo samo socialni demokrati, nasprotujejo pa mu vse tri preostale koalicijske stranke, Zares, LDS in Desus. Na okrogli mizi je sindikalist Drago Lombar zatrdil, "da tudi v zdravstveni sistem uvajamo grobi ameriš-

ki kapitalizem, ki se ne ozira na socialo, ampak le na kapital. Edina pot, da se zakonu upremo, je referendum". Kritična je tudi sociologinja in političarka Spomenka Hribar, ki je dejala, "da so vse slovenske vlade nikakršne. Podlegajo lobijem in so brez strategije, kaj hočejo narediti za ljudstvo. Tri področja so, za katera je vlada neprenosljivo odgovorna: zdravstvo, to je telo, šolstvo, ki je um, in kultura, to je duh".

O razsežnosti gospodarske in finančne krize pričajo tudi zapleti in spori pri obravnavi predloga zakona o minimalni plači v Sloveniji. Lastniki pod-

trjevanjih brez dela ostalo nadaljnjih nekaj deset tisoč ljudi. Stvaren je bil minister za gospodarstvo Andrej Lahovnik, ki pravi, "da zaprtje delovnih mest v povezavi z minimalno plačo ni glavna grožnja. Vprašanje je tudi nasprotno: ali si v Sloveniji želimo delovna mesta, ki zagotavljajo tako nizke plače, da ljudje ne morejo pokriti niti minimalnih življenjskih stroškov. Nihče ne bo delal na teh delovnih mestih".

Predsednik vlade pa širi optimizem, tudi z zapovedjo, "da ima Slovenija možnost, da v prvi polovici leta 2010 stori vse potrebne korake, da v pri-

odstavitev, ni enako odločen in zahteven tudi v primerih nekaterih drugih ministrov. Zatrjuje, da je z delom pri vodenju vlade preveč obremenjen, da bi se lahko ukvarjal z etično in moralno spornim primerom ministra za visoko šolstvo Gregorja Golobiča. Torej ostaja v vladi kljub obtožbam o nezakonitosti, ki naj bi jih povzročil s solastništvom gospodarske družbe Ultra v Zagorju, ter ugodnostih pri najemu kredita za Ultra pri Novi Ljubljanski banki v Ljubljani. Minister se je 20. t. m. zagovarjal na izrednem zasedanju državnega zbora, naslednji dan pa je bil zaslišan tudi pred posebno parlamentarno preiskovalno komisijo, ki obravnava njegov primer. Gospod Golobič je presenetil s tem, da je za domnevne ponaredbe bančnih dokumentov obtožil nekdanjega predsednika uprave omenjene banke Draška Veselinoviča, ki pa je "kader" predsednice LDS Katarine Kresal. Moralno in etično je sporen tudi finančni minister Franc Križanič. Pred dobrim mesecem je samodržno odstavil priznana izvedenka, ki je vodila državno zakladništvo, pred kratkim pa je po telefonu poklical dekana ekonomske fakultete in protestiral zaradi člana komisije, ki ni bil zadovoljen z doktoratom Križaničeve uslužbenke na finančnem ministrstvu. V opoziciji obtožujejo tudi ministra za pravosodje Aleša Zalarja in ministra za zdravje Boruta Miklavčiča, ker naj bi zlorabila svoji funkciji.

Marijan Drobež

Janez Janša

jetij, poslovneži in tudi Gospodarska zbornica se krčevito upirajo predlogu, da bi minimalno plačo dvignili na 562 evrov neto, kolikor zdaj v Sloveniji znašajo minimalni življenjski stroški. Nasprotniki take izboljšave pa navajajo, da gospodarstvo nima denarja za povišanje plač, če bo zakon sprejet, pa bo po njihovih za-

hodnjih letih preseže povprečje razvitosti držav članic Evropske unije". Premier, ki je hitro ukrepal proti ministru za okolje in prostor Karlu Erjavcu, ki naj bi po prijavi računskega sodišča povzročil več napak in malomarnosti pri hrambi in odstranjevanju odpadkov, ter je zato predlagal njegovo

Digitalna televizija bo nadomestila analogno

RTV Slovenija naj bi februarja začela redno oddajati v HD-tehniki

RTV Slovenija bo ob letošnjih zimskih olimpijskih igrah, ki bodo potekale od 12. do 28. februarja, v kanadskem Vancouvru, predvidoma začela redno oddajati svoj program v visoki ločljivosti (HD), je za STA pojasnil Bojan Ramšak iz razvojne enote Oddajnikov in zvez pri RTV Slovenija. Nacionalna televizija je sicer v HD-tehniki oddajala že letne olimpijske igre v Pekingu leta 2008, vendar brez slovenskih komentarjev. Odtlej s svojega digitalnega oddajnika na Ljubljanskem gradu oddaja le ponovitve nekaterih takratnih oddaj, toliko da lahko uporabniki dobijo občutek, kako izgleda televizijski program v visoki ločljivosti.

Z letošnjimi olimpijskimi igrami v Vancouvru pa bo RTV Slovenija prenose v HD-tehniki opremila tudi s slovenskimi komentarji, poleg tega pa ima namen po koncu iger program v HD-tehniki polniti tako, da bo nekatere vsebine, ki jih zdaj snema v standardni ločljivosti, pretvoriti v HD. Zato gre za začetek rednega oddajanja v HD-

tehniki.

RTV Slovenija naj bi sicer prvi studio za neposredno snemanje v HD-tehniki opremila v roku nekaj mesecev. V HD-tehniki naj bi sprva snemali zabavne in druge vsebine, ki imajo širši krog gledalcev in pri katerih visoka ločljivost pride do večjega

slika visoke ločljivosti ena od prednosti, ki jih omogoča digitalna televizija v primerjavi z analogno. Telemach sicer naročnikom ponuja šest HD-programov, zdaj se jim bo pridružil še RTV HD SLO. Telemachovi naročniki bodo olimpijske igre v Vancouvru

izraza.

Oddaje z olimpijskih iger v Vancouvru v HD-tehniki bo RTV Slovenija oddajala z oddajnika na Ljubljanskem gradu, ki pokriva Ljubljano z okolico.

Poleg tega pa bo ta program na voljo tudi v omrežju največjega slovenskega kabelskega operaterja, družbe Telemach. Ta bo namreč podpisal pogodbo o oddajanju vsebin letošnjih olimpijskih iger v HD-tehniki prek programa nacionalne televizije RTV SLO HD.

Po besedah direktorja Telemacha Romana Volčiča je

sicer lahko spremljali tudi preko programa Eurosport HD. Pri vsem tem velja omeniti, da gre za oddajanje prek prizemne mreže oddajnikov v digitalni

tehniki DVB-T, ki za razliko od analogne televizije omogoča tudi televizijske programe v tehniki HD.

Slovenija bo klasično, analogno oddajanje televizijskih signalov ukinila s 1. decembrom 2010. Od takrat naprej bo delovala le mreža digitalnih oddajnikov - ena že deluje in jo upravlja RTV Slovenija, v njej pa so v enoletnem prehodnem obdobju do decembra na voljo tako rekoč vsi glavni slovenski televizijski programi.

Prehod na sprejemanje televizijskih programov v digitalni tehniki bodo sicer neposredno občutila samo tista gospodinjstva, ki televizijski signal sprejemajo po zraku, torej prek anten. Tisti, ki imajo kabelsko, satelitsko ali internetno televizijo, tega prehoda ne bodo občutili.

Tisti, ki sprejemajo televizijske programe prek antene, zunanje ali sobne, bodo za to, da bodo programe sprejemali tudi po izklopu analognih oddajnikov, morali do 1. decembra 2010 kupiti ali ustrezno nov televizijski sprejemnik ali dekodirno napravo, ki bo znala dekodirati programe v digitalni tehniki. Takih naj bi bila tretjina gospodinjstev v Sloveniji.

Kratke

Predstavitve Cene domoljubja v Tolminu

V petek, 29. januarja, bo ob 17. uri v Tolminskem muzeju predstavitev slovenskega prevoda knjige o junaški in tragični zgodbi primorskih padalcev Cena domoljubja. Na predstavitvi bo prisoten avtor, časniki John Earle. Ob avtorju bosta spregovorila: tržaški časniki in urednik knjige Ivo Jevnikar ter zgodovinar Blaž Torkar.

Earle je angleški upokojeni časniki, ki je po vojni kot dopisnik tiskovne agencije Reuters delal v Bonnu, Beogradu, Londonu in Rimu, nato je bil do upokojitve rimski dopisnik dnevnika The Times, od leta 1986 pa živi v Trstu. Leta 1998 je dal pobudo za spominske slovesnosti v Škrbini okoli 11. novembra, ko se Angleži spominjajo svojih padlih vojakov. Tudi sam je med drugo svetovno vojno vodil britansko misijo pri partizanih v Srbiji, Črni gori in Bosni. Ko je pred leti izvedel za junaško in tragično usodo svojih soborcev - primorskih padalcev, ga je njihova zgodba zagrabil. V stiku s preživelimi, s sorodniki pogrešanih in z drugimi pričevalci, po knjižnicah in arhivih je raziskal njihovo pot in jo opisal v knjigi Cena domoljubja, ki je najprej izšla v angleškem jeziku leta 2005 v Veliki Britaniji.

V tovarni Revoz v Novem mestu lani zelo uspešno poslovanje

Javna občila v Sloveniji so obširno poročala in komentirala zelo uspešno poslovanje tovarne avtomobilov Revoz v Novem mestu v lanskem letu. Tovarna je last francoske industrije avtomobilov Renault,

njen prvi slovenski direktor pa je postal Aleš Bratož. Revoz je lani dosegel rekordne proizvodne in poslovne rezultate, s čimer se je povzpela na visoko mesto v slovenskem gospodarstvu. Povpraševanje po izdelkih Revoza je izjemno veliko predvsem zaradi finančnih spodbud posameznih evropskih držav za nakup novih avtomobilov. V novomeški tovarni so lani prejšnji proizvodni rekord presegli za več kot 12.000 avtomobilov. Skupaj so jih v letu 2009 izdelali 212.680. Od meseca aprila dalje so delali v treh polnih izmenah, praktično tudi vse sobote in nedelje. Lansko pomlad so kljub polni zasedenosti zmogljivosti komaj sledili povpraševanju na trgu. Ko se je izkazalo, da potrebujejo polno nočno izmeno, so jo uvedli v kratkem času, v šestih tednih. Izdelali so več kot 182.000 avtomobilov blagovne znamke Twingo in približno 30.000 vozil Clia II. Za Revoz je Francija največji in najbolj pomemben trg, sledita Nemčija in Italija. Te tri države obsegajo dve tretjini vseh naročil. Direktor velike tovarne avtomobilov v Novem mestu napoveduje, da bo tudi letošnje leto ugodno in uspešno za njihovo proizvodnjo, izvoz in finančno poslovanje. Zagotovljeno je delo za dve izmeni, zaposlenim so izplačali t. i. božičnico, deležni pa bodo tudi dela dobička. Zelo so zadovoljni, da matična družba Renault že več let del dobička oz. prihodkov vlaga v Revoz.

Pogoji za upokojevanje v Sloveniji

V Sloveniji potekajo razprave o predlogih vlade glede nove pokojninske reforme. Po novem bi starost za upokojeitev za oba spola bila 65 let. Toda za zdaj ostaja vse po starem. Tako moški v letošnjem letu lahko uveljavijo pravico do pokojnine, če bodo stari najmanj 58 let in bodo imeli 40 let pokojninske dobe. Ženske pa bodo lahko dobile popolno pokojnino, ko bodo izpolnile 56 let in osem mesecev starosti in imele 37 let in tri mesece pokojninske dobe. V pokojninsko dobo v Sloveniji vstopajo zavarovalna leta in dodano dobo, kot je npr. skrb za otroke. Sedaj je v državi že več kot 550.000 upokojencev, vendar jih kar okoli 206.000 prejema pokojnino, ki znaša kvečjemu do 600 evrov neto na mesec.

Polovici Slovencev kljub krizi uspe prihraniti nekaj denarja

Iz raziskave, ki jo je izvedla Agencija Mediana v Ljubljani, izhaja, da sedanja finančno-gospodarska kriza vpliva na približno 60% Slovencev. Izboljšanje razmer v letošnjem letu pričakuje 28% anketiranih, poslabšanje 39%, tretjina pa jih meni, da v bližnji prihodnosti ni pričakovati sprememb. Najbolj prizadeti so tisti državljani, ki so povedali, da se jim osebno finančno stanje v zadnjih petih letih ni izboljšalo. V boljšem gnetnem položaju kot pred petimi leti pa naj bi bilo 43% vprašanih. V omenjeni raziskavi so tudi ugotovili, da polovici Slovencev ob koncu meseca vedno uspe prihraniti nekaj denarja. Tretjina vprašanih prihrani manjše zneske, 18% jih ne more privarčevati nič, preostalih 30% pa lahko le občasno kaj prihrani.

Za kolesarsko pot ob meji v Brdih

V Goriških Brdih si veliko obetajo od turizma, ki se uspešno razvija. V naslednjih letih naj bi odprli termalno kopališče in, kot zatrjuje župan Franc Mužič, še vsaj pet hotelov. Med prizadevanji za razvoj turizma in za sodelovanje na briškem območju slovensko-italijanske meje so zanimivi predlogi, ki jih je na seji občinskega sveta posredoval Boris Švilič, predsednik občinske komisije za evidenco, zaščito in obnovo naravne in kulturne dediščine Brd. Po njegovi pobudi naj bi uvedli kolesarsko pot, ki bi potekala iz Gorice čez Števerjan, Kojsko, na Sabotin in od tam po isti trasi nazaj v Gorico. Za lepši videz in privlačnost krajine naj bi tudi odstranili ali pa na kak način ovrednotili ostanke gradu v Kojskem in obudili razne načine sušenja sadja, ki je bilo nekoč v Brdih zelo razširjeno.

Višješolsko središče v Gorici

Pogovor o krvodajalstvu

Društvo krvodajalcev iz Doberdoba, ki mu predseduje Aldo Jarc, je 18. januarja priredilo v slovenskem višješolskem središču v Puccinijevi ulici srečanje o pomenu darovanja krvi. Pravo zadostženje za krvodajalce je bilo dejstvo, da so pobudo za to dali sami dijaki, ki so se odločili, da eno uro medrazrednega zborovanja namenijo omenje-

pokrajinski ravni, saj od približno 1.400 prebivalcev šteje društvo kar 256 članov, od katerih je 152 aktivnih in od teh je tri četrtine mladih. Ob njem je spregovorila zdravnica novogoriškega Rdečega križa Breda Komel. V polurnem predavanju je ponudila mladim tehnične informacije o tem, kdaj in kako pride do darovanja krvi, posredovala pa je tudi nekaj

Sloveniji.

Aldo Jarc je dijakom spregovoril o delovanju društva na območju doberdobske občine. Obenem je poudaril, da prostovoljni krvodajalci pomagajo z darovanjem krvi tistim, ki zaradi operacij ali hudih bolezni, kakršna je npr. levkemija, potrebujejo velike količine krvi. Med temi je tudi veliko otrok. Doberdobsko društvo pa je angažirano tudi na družbenem področju, saj prireja vsako leto dobrodelne baklade in predavanja, ob tem pa zbira plastične zamaške, s katerimi se financira pordenonski hospic Via di Natale. Pobuda o sortiranju plastičnih zamašk se je začela lansko leto na Večstopenjski šoli v Doberdobu, v

kratkem pa se je razširila po vseh goriških slovenskih šolah. Srečanja so se udeležili dijaki humanističnega pola, t. j. slovenskih višjih šol Trubar in Gregorčič, ki so napolnili šolski avditorij. Sami mladi so se ponudili, da razdelijo zgibanke o pomenu darovanja krvi med ostale dijake ni običajnega formata. V njej so opisane naravne posebnosti in vrednote idrijskega ozemlja, veliko pristo-

ni tematiki. V goste sta prišla predstavnika doberdobskih krvodajalcev, ki so med najštevilnejšimi na

osebnih utrinkov in anekdot. Obrazložila je dijakom delovanje prostovoljnih krvodajalcev na RK v Novi Gorici in v

višješolskega središča in se tako aktivno vključijo v promocijsko kampanjo pomembne doberdobske ustanove.

Pomembna publikacija za javnost in turizem

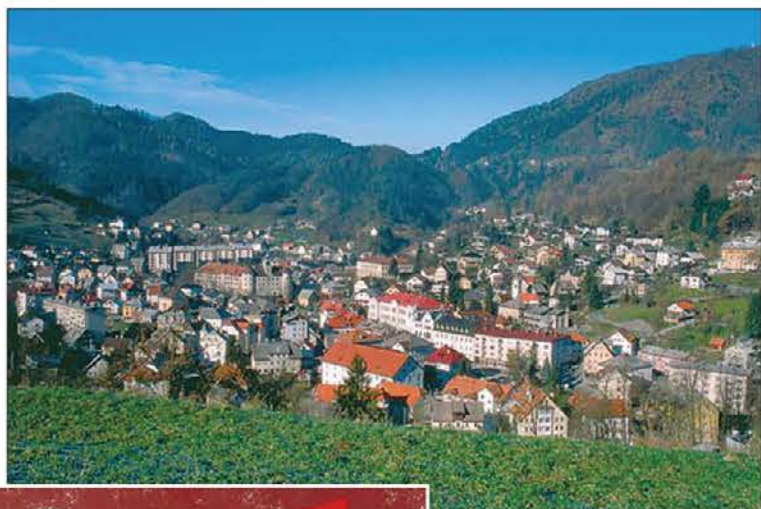
Idrija – zgodba o petstoletnem srebrnem studencu

V gradu Gewerkenegg v Idriji so predstavniki tamkajšnje občine, rudnika živega srebra in mestnega muzeja pred časom predstavili novo publikacijo z naslovom Idrija – zgodba o petstoletnem srebrnem studencu. Gre za delo, ki se pridružuje mnogim knjižnim stvaritvam, ki razlagajo delovanje rudnika živega srebra, ki je pet stoletij omogočal razvoj Idrije in življenje tamkajšnjih ljudi. Rudnik že več let zapirajo, a dela očitno še dalj časa

ne bodo končana. Bogato ilustrirana knjiga obsega 88 stra-

ra pa je namenjenega rudniku živega srebra, ki je bil некоč

ni običajnega formata. V njej so opisane naravne posebnosti in vrednote idrijskega ozemlja, veliko pristo-

med največjimi na svetu. Avtorici besedila sta Ivana Leskovec, direktorica mestnega muzeja v Idriji, ter geologinja Martina Peljhan iz statusno še obstoječega rudnika živega srebra. Nova publikacija naj bi zlasti služila informiranju javnosti in turizmu v Idriji.

Eurobarometer

V Sloveniji je kar precej diskriminacije

V Sloveniji je najbolj razširjena diskriminacija na podlagi starosti in invalidnosti, kaže javnomnenjska raziskava Eurobarometer, o kateri poroča Slovenska tiskovna agencija. Te vrste diskriminacija se je v primerjavi z letom prej okrepila v vsej Evropi, sicer pa je bil po ugotovitvah Eurobarometra v preteklem letu osebno diskriminiran eden od šestih Evropejcev. Več kot polovico - 64 odstotkov Evropejcev skrbi, da bo recesija še povečala starostno diskriminacijo na trgu dela, sicer pa 58 odstotkov vprašanih Evropejcev in 52 odstotkov Slovencev meni, da je starostna diskriminacija v njihovi državi zelo razširjena. Raziskava je pokazala, da je v EU sicer najbolj razširjena etnična diskriminacija - tako meni 61 odstotkov Evropejcev. V Sloveniji pa je etnična diskriminacija na tretjem mestu, sledi pa diskriminacija zaradi spolne usmerjenosti, spola in veroizpovedi.

Velika večina Slovencev - 72 odstotkov, kar je več kot v povprečju v Evropi - 64 odstotkov, je povedala, da ima prijatelje ali znance z drugačno veroizpovedjo, prepričani ali etnično pripadnostjo oziroma prijatelje ali znance, ki so invalidi. Manj pa Slovenci v primerjavi z drugimi Evropejci poznajo istospolno usmerjene ljudi ali

Rome.

Kar se tiče diskriminacije na delovnem mestu, Slovenci menijo, da sta najbolj razširjena kriterija te diskriminacije starost in invalidnost, medtem ko Evropejci v povprečju menijo, da sta to starost in videz. Ve-

do 30 let, pa so na lestvici od 1 do 10 ocenili s 6,4, 5,4, 6,6 oziroma 5,9.

Sicer pa večina Slovencev, nekoliko več kot Evropejci v povprečju, meni, da njihova država stori dovolj v boju proti različnim oblikam diskrimi-

liko več Slovencev kot Evropejcev (31 odstotkov v primerjavi s 16 odstotki) meni, da je odločilno tudi dejstvo, ali oseba kadi.

Eurobarometer tudi kaže, da Slovenci ne bi imeli težav, če bi bil njihov najvišji politični predstavnik ženska, bi jih pa motilo, če bi bila ta oseba stara več kot 75 let. Strinjanje s tem, da bi bil njihov politični vodja invalid, homoseksualec, drugačne veroizpovedi kot večina prebivalcev ali mlajši

nacije. Če bi bili Slovenci žrtve diskriminacije, bi se najprej obrnili na odvetnika, nato pa na policijo.

Raziskava, v kateri je sodelovalo 26.756 oseb iz 30 evropskih držav (27 članic EU in treh držav kandidat), je bila izvedena maja in junija lani, rezultati pa so bili objavljeni pred letošnjim evropskim vrhom o enakosti, ki je bil 16. in 17. novembra 2009 v Stockholmu. V Sloveniji je bilo v raziskavo vključenih 1022 oseb.

Ob vsesplošni gospodarski in finančni krizi

Tretjina slovenskih gospodinjstev si leta 2008 ni mogla privoščiti počitnic

Pet odstotkov slovenskih gospodinjstev si v letu 2008 ni moglo privoščiti osebnega avtomobila, 14 odstotkov si ni moglo privoščiti mesnega ali enakovrednega vegetarijanskega obroka vsaj vsak drugi dan, tretjina gospodinjstev pa si ni mogla privoščiti enotedenskih počitnic, je pokazala anketa Statističnega urada RS (Surs). V Sloveniji je v letu 2008 vsako tretje gospodinjstvo živelo v stanovanju, v katerem se je pojavljala vsaj ena od naslednjih treh težav - puščajoča streha; vlažne stene, temelji ali tla; trhli okenski okvirji ali tla. V premalo svetlih stanovanjih je živela dobra desetina gospodinjstev, sedem odstotkov

kot v letu 2007. Delež gospodinjstev, ki imajo težave zaradi onesnaženosti okolja, je namreč, odkar Surs izvaja anketo (od leta 2005) do 2008, enak, in sicer 21-odstoten. O težavah zaradi hrupa pa je poročala petina gospodinjstev. Delež gospodinjstev, ki so v svojem bivalnem okolju imela težave s kriminalom, nasiljem ali vandalizmom, pa se je v letu 2008 v primerjavi s predhodnimi leti zmanjšal, in sicer znašal je devet odstotkov. Nepričakovane izdatke v višini 470 evrov bi v letu 2008 lahko pokrila dobra polovica gospodinjstev, letne enotedenske počitnice pa bi si lahko privoščili dve tretjini gospodinjstev. Mesni

desetih preživel s težavo, kar je za pet odstotnih točk več kot leta 2007; le 11 odstotkov gospodinjstev je z mesečnim dohodkom preživel brez težav. Stanovanjski stroški so v letu 2008 predstavljali veliko breme za dobro tretjino gospodinjstev, za polovico gospodinjstev srednje veliko breme, za preostalih 14 odstotkov gospodinjstev pa ti stroški niso bili breme. V letu 2008 je tretjina gospodinjstev odplačevala nakupe na obroke ali druge nestanovanjske kredite. Med vsemi gospodinjstvi sta dva odstotka zamujala pri odplačilih kreditov, za 12 odstotkov pa je bilo odplačevanje kredita veliko breme.

V 92 odstotkih gospodinjstev je imel lani vsaj en član odprt osebni oziroma transakcijski račun. Med gospodinjstvi, v katerih noben član ni imel osebnega računa, je večina kot razlog navedla, da raje poslujejo z gotovino. Dobra četrtina gospodinjstev z osebnim računom je bila v času anketiranja zaradi finančnih težav v negativnem stanju najmanj na enem računu katerega izmed članov gospodinjstva. Plačilno in/ali trgovinsko kartico, ki omogoča kupovanje na kredit, je imelo 60 odstotkov gospodinjstev; pet odstotkov teh gospodinjstev pa v zadnjih treh mesecih pred anketiranjem, zaradi finančne stiske, ni moglo v predvidenem roku plačati porabljenega zneska.

V vsakem desetem gospodinjstvu se je v zadnjih 12 mesecih pred anketiranjem občutneje zmanjšal skupni dohodek gospodinjstva. Petina gospodinjstev pa je pričakovala, da se bo finančno stanje v gospodinjstvu v naslednjem letu poslabšalo.

gospodinjstev pa si ni moglo privoščiti primerno toplega stanovanja. Število gospodinjstev z obojema težavama se je glede na leto 2007 povečalo za dve odstotni točki. Med težavami v stanovanjski okolici so tudi v letu 2008 izstopale onesnaženost okolja in težave s hrupom. Delež gospodinjstev s tema dvema težavama je bil enak

ali enakovredni vegetarijanski obrok si je lahko privoščilo 86 odstotkov gospodinjstev. V najslabšem položaju so bila gospodinjstva v prvem kvintilu (petina gospodinjstev z najnižjimi dohodki), saj si je tak obrok lahko privoščilo le 72 odstotkov teh gospodinjstev. Z mesečnim dohodkom, ki so ga prejemala gospodinjstva, so tri od

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 26. januarja, ob 14. uri.

Naša pokvarjena, sebična, požrešna družba

A je sploh mogoče???

Čeprav so se nemiri nekoliko polegli, še nihče ni pozabil dogodkov v južnoitalijanskem mestu Rosarnu, kjer je prišlo do spopadov med kražani in afriškimi priseljenci. Nekaterim se ne da veliko razmišljati o vzrokih, samo pri- tožujejo se, češ, kaj je sploh treba teh tujcev, ko je že v Italiji toliko brezposelnih. Pa naj ostanejo doma, čemu pa prihajajo čez morje, govoričijo tisti, ki se doma grejejo pri topli peči ali pa s svojimi debelušnimi vnuki tavajo po trgovinah in nakupujejo.

Govoriti je najlažje. Kaj pa mi v resnici vemo o lakoti, revščini, o boleznih, ki nastajajo tudi zaradi pomanjkanja najosnovnejše higijene, in o podhranjenosti? Kaj vemo o obupu, ki ga občutiš, ko ti otrok umira v naročju in so ga samo še kosti? Kaj vemo o občutku, da si brez načrtov za prihodnost, ker prihodnosti enostavno ni? Je samo beda, vsak dan enaka, če že ne vsak dan hujša. In iz tega ni poštene rešitve, samo beg čez morje. Tveganje za sanje, o katerih ne vemo, koliko resničnosti

je v njih. In za trenutke, ko je za preživetje treba žrtvovati vse, tudi lastno življenje in življenje svojih otrok.

Afriški priseljenci v Rosarnu, več kot polovica jih je imela zakonito dovoljenje za sezonsko delo, so garali kot črna živina tudi po 15 ur na dan za pičlih 20 evrov, živeli so v zasilnih barakah, zgrajenih iz lepenke in odpadkov v poslopju zapuščene in razpadajoče tovarne. Za vsem tem naj bi stala kalabrijska mafija, škandal pa govori o nepravilno pridobljenih evropskih sredstvih, Italijani naj bi namreč dobivali subvencije za tone in tone agrumov, ki jih niso nikoli pridelali, ter o nepravilnostih pri zaposlovanju. Marsikateri Italijan je bil namreč vpisan v zavodu INPS kot sezonski delavec in je tudi redno prejemal prispevke za pokojnino, v resnici pa je mirno sedel v bifeju in srebal kavo. Namesto njega so pod okriljem mafije, 'Ndranghete, brez vsakršnih zdravstvenih in pokojninskih pravic, garali afriški priseljenci, ki so bili, kljub vednosti sindikatov, vlade in Evrope, pre-

puščeni na milost in nemilost svojim izkoriščevalcem.

Po napadu na nekatere člane priseljske skupnosti, uporile-teh ter ostri reakciji lokalnih oblasti je svet spregovoril in Ita-

lijo obdolžil rasizma in nestrpnosti. Saj, rasizem je nevarna zadeva in mi Slovenci, ki smo ga dolga leta okušali na lastni

koži, ga še posebej obojamo. Vendar gre tu še za nekaj hujšega. Gre za suženjstvo v pravem pomenu besede. Za nezakonito strukturo, ki nemoteno deluje v državi. Za ljudi, ki neprizadeto gledajo sočloveka, ki trpi in umira. Za nekaj hudega gre, ne samo za rasizem. Za neko skrito, tiho nevarnost, ki izpodjeda vse tisto, kar je še ostalo človeškega v nas.

Pred dnevi sem na slovenski te-

varstvo, največkrat z obljubo, da jim bo zagotovljeno šolanje. Staršem polagoma preprečijo vsakršen stik z otrokom, vzpostavijo zvezo s tujino in otrok gre v ilegalno posvojitev. Zasluzek je nekje od 7.000 do 10.000 evrov, zavodi pa z ameriškimi in evropskimi posvojitvenimi organizacijami podpisujejo celo pogodbe in se zavzujejo, da bodo letno poskrbeli za pet do dvajset otrok. Seveda

biološki starši o teh načrtih nič ne vedo. V oddaji sem lahko spremljala obup indijske družine, ki se je le s težavo prebijala skozi revščino, po dol- gih letih pa je iz- vedela, da dveh sinov ne bo niko- li več videla, ker živita na Dan- skem pri posvoji- teljih.

Ena izmed vodil- nih ponudnikov otrok je Gvate- mala, ki ima naj- višji odstotek po- svojitev na svetu.

Skoraj eden od stotih otrok, rojenih v tej drža- vi, konča pri krušnih starših v ZDA. Ti za posvojitev odštejejo do 30.000 dolarjev, kar zago- tavlja velik dohodek državi, kjer okoli 75 odstotkov ljudi živi pod pragom revščine. Materam včasih plačajo, največkrat pa jih prisilijo v to, da otroka enostav- no oddajo. Tako je med državljansko vojno, ki je divjala v letih 1960 do 1996, izginilo 5.000 otrok, veliko pa jih je bi-

lo ukradenih in posvojenih že v prejšnjih desetletjih.

Za vsem tem stoji seveda beda in trpljenje. Take bede si mi, razvajenci, ki nas že nekaj sto- pinj mraza ali pokvarjen avto spravijo iz tira, sploh ne more- mo zamisliti. To, česar me je najbolj strah, morda še bolj strah kot samega rasizma, pa je dejstvo, da postajajo revnejši narodi v naših očeh samo po- trošniško blago. Blago brez občutkov in brez srca. Blago, ki nam s svojim delom in tr- pljenjem omogoča, da udobno živimo v toplem domu in se ve- selimo družinske sreče. Da, ko- nec koncev se da tudi družino kupiti. Ženo dobiš lahko iz Azije ali Južne Amerike. S poroko jo boš rešil revščine, ona pa te bo ljubila v zameno za blagostanje. Nekoč so temu rekli prostitucija. In če otroci ne pridejo sami od sebe, jih je tudi možno kupi- ti. Nekatere v Indiji ali celo v Vzhodni Evropi. Tam, kjer je revščina pač in gredo zato tudi otroci dobro v prodajo. Seveda se ljudje pri tem sklicujejo na ljubezen do otrok in na željo po njih. Ampak je to res ljubezen? A bi ne bilo v takem primeru za nas in za otroka veliko bolje, da bi mu našo neizmerno ljubezen izkazali preko posvojitve na daljavo in mu velikodušno omogočili, da ostane v svoji domovini in v svoji deželi ter poz- neje, kot odrasel mož ali žena, s pridobljeno izobrazbo tudi pri- pomore k družbeni rasti svojega naroda???

Suzi Pertot

Bronasti bik, simbol Mipa, ostaja v Kromberku

Kmalu začetek zbiranja ponudb za prodajo Mipovega premoženja

“Glede na to, da ni nihče vplačal varščine, je cena za kip očitno previsoka”, je potem, ko se v torek, 19. januarja, ni no- beden udeležil napovedane jav- ne dražbe v upravni stavbi Mipo- vega obrata v Kromberku, pove- dal Mipov stečajni upravitelj Mi- roslav Benedejčič. V zvezi z izk- licno ceno za impozantni bronas- ti kip, delo kiparja Janeza Boljke, postavljeno na 300 tisoč evrov, je povedal še, da je bil kip, ki stoji pred vhomom v Mipov obrat, ocenjen na 200 tisoč evrov, a so potem ugotavljali, da je to prema- lo, in so izključno ceno dvignili za sto tisočakov. Dražbe torej ni bi- lo. Pred bronastim kipom pa se je zbralo nekaj od nekoč 360 za- poslenih v Mipovem kromber- škem obratu, ki so s transpa- rentom opozarjali na svoje težave in zahtevali, da se denar od pro- daje bika nameni za njihove od- pravnine. “Delavci hočemo denar od bika! Recesija ni kriva za stečaj Mipa! Zahtevamo odpravnine! Bremena tajkunskih po-

let, zdaj pa je brezposeln oziroma na zavodu za zaposlovanje. Pove- dal je še, da je bik simbol Mipa in da so bile zaradi njegove posta- vitve pred več kot 15 leti tudi plače zaposlenih nekaj časa neko- liko manjše. “Mip mi je dolžan nekaj več kot 11 tisoč evrov. Pro- blem je, ker imam 55 let in ker je ostala v tej krizi tudi žena brez de- la”, je še povedal Lah, ki bo na račun invalidnosti na zavodu za zaposlovanje do oktobra, kaj bo potem, pa ne ve. “Do zdaj smo prejemali nadomestilo od zavo- da za zaposlovanje. Prve tri mese- ce 70% od plače, potem 60%, 26. januarja pa preteče devetmese- ni rok od stečaja in potem bomo vsi na cesti, je povedal njegov nekdanji sodelavec David Kravos, ki je izrazil prepričanje, da “zna” po 26. januarju komu “počiti film”, saj je med nekdanjimi za- poslenimi precej takih, ki so obremenjeni s krediti. “Volkova hiša je vredna sedem milijonov evrov. Če prodajo njegovo hišo, dobimo vsi zaposleni odpravnine in smo končali”, je še povedal

kipa so se do zdaj zanimali le po- samezniki, zbiratelji umetniških del”, je, potem ko je postalo ja- sno, da z dražbo ne bo nič, pove- dal Mipov stečajni upravitelj Mi- roslav Benedejčič. Dodal je še, da bodo vse preostalo Mipovo pre- moženje v Kromberku prodajali s povabilom na zavezujoče pisne ponudbe, kar bo trajalo dva me- seca po objavi razpisa, ki naj bi bil pripravljen v februarju. Ker sta Mipova obrata v Tolminu in Kromberku v najemu in pogonu ter s tem več vredna, kot če bi bi- la v mirovanju, so morali ponov- no ovrednotiti celotno vrednost Mipovega premoženja. V skupini Panvita, ki je najela del Mipovih objektov v Kromberku in ponov- no zaposlila okrog 50 nekdanjih Mipovih delavcev, ki po Mipovih recepturah in pod Mipovo bla- govno znamko od oktobra dalje proizvajajo mortadelo in še neka- tere druge mesne izdelke, so že takoj ob ponovnem zagonu proizvodnje povedali, da jih nakup Mipovih proizvodnih ka- pacitet v Kromberku zanima, a ne za vsako ceno. V najemni pogodbi so si zagotovili tudi predkupno pravico, tako da bodo ponudbo zagotovo od- dali. Tudi v mariborski druž- bi Košaki, ki je vzela v najem Mipov obrat v Tolminu, so zainteresirani za njegov nakup. Za nekdanje Mipove mesnice oziroma osem ma- loprodajnih trgovin na sever- noprimorskem koncu so zainteresirani v družbi Pivka perutninarstvo, kjer so kot najemniki zadovoljni s pro- dajo. Najemna pogodba se jim izteče februarja, tako da so zainteresirani vsaj za nje- no podaljšanje, razmišljajo pa tudi o odkupu. Mipovo premoženje se bo sicer pro- dajalo v celoti, čeprav tudi sam stečajni upravitelj ne verjame, da bi se pojavil kupec, ki bi odkupil celotno premoženje. Veliko bolj verjetno in realno je pričakovati, da se bo nekdanji paradni konj goriškega gospodarstva prodajal po delih.

Nace Novak

sojil niso naša! Bik – tudi naši žulji!” in podobno so se glasili napisi nekdanjih zaposlenih v nekoč enem vodilnih goriških podjetij. “Mislimo, da mora iti denar od prodaje bika, če bo do tega prišlo, nam, nekdanjim delavcem”, je povedal Martin Lah, ki je v Mipu delal več kot trideset

Kravos in s tem mislil na nek- danjega koordinatorske skupine Mip, Vojteha Volka, ki naj bi bil po mnenju nekdanjih zaposlenih in še marsikoga, skupaj s peščico vodilnih uslužbencev podjetja, glavni krivec zato, da je šel Mip v stečaj. “Mislim, da s to dražbo nekoliko prehitavamo. Za nakup

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

21

Mraz je te dni, prav pošteno nas zebe. In naj starejši ljudje še tako govorijo, da današnje zime niso tako mrzle, kot so nekoč bile, lahko mirno zapišem, da je letošnja zima tu na Goriškem prav ostra. Nobena skrivnost ni, da mraza, ledu in snega ne maram, da me zebe še iz otroštva, kot sem že zapisal. In naj se mi prijatelji in znanci še tako smejejo, ko me slišijo ponavljati že znane stvari, sam dodajam, da se nikdar ne bom nehal čuditi ljudem, ki imajo radi zimo in mraz. Z eno od teh oseb sem se tudi poročil, a to je drugo vprašanje, saj sem najbrž samo še ena od tistih potrditev, kako res je, da se nasprotja privlačujejo. In ni ga dne in ni ga jutra, v katerem bi se v tem hudirjevem mrazu ne vprašal, kaj sploh počnem tukaj. A sem vseeno toliko pošten, da se

takoj spomnim vseh tistih ljudi, ki živijo (po moje nenehno in neizmerno ter samo trpijo) v mrazu in je mraz sestavni del njihovega življenja. Pa me vsi po vrsti prepričujejo, kako da je prav, da je pozimi mrzlo, ker da mrčes pogine, kar seveda ni res, kot mi tudi trdijo, da mraz ohranja, saj da je znano, koliko časa dlje živijo ljudje v mrzlih krajih, kot mi tudi ponujajo na ogled srečne severnjake, ki se goli kopajo v ledeno mrzli vodi sredi ledu. Če mi pa že tega ne kažejo, mi potegnejo na dan metode zdravljenja Sebastiana Kneippa, ki je sebe

in druge jetične bolnike ozdravil z ledeno mrzlimi kopelmi. Brrr, kako me zmrazilo, ko samo vidim fotografijo vseh tistih, ki bosijo tečejo v snegu! Da ne govorim o tem, kaj si v sedanjih ledenih jutrih v mrzlem avtu mislim, ko skozi poledenela okna opazujem vse tiste goriške tekačice in tekače, ki prisegajo na tek, na tek in še enkrat na tek. Ker sem hudoben, kot mi marsikdo ob mojih opazkah reče, vedno pomislim, da bi bile te tekačice in tekači, ki jutraj v ledu tekajo gor in dol po Gorici, prvi, ki bi rekli pri nedeljski maši v cerkvi: “Kako hladno je, kako mrzlo je v tej cerkvi! Saj ni čuda, da malo ljudi pride k maši!” Seveda tega ne rečejo, ker jih pri nedeljski maši ni, ne v zakurjeni in ne v mrzli cerkvi jih ni. Kot jih ni niti v naših kulturnih hramih, pa čeprav so ti tudi pozimi topli. V zameno pa jih dobite jutraj, ko v rokavicah počasi vozite mrzel avto in vam prečkajo cesto nenapovedano v svojih fantastičnih “mise du role”, v tistih neverjetno lepih, tesnih, dragih “trenirkah, spodnjih hlačah, hulahopkah ali ne vem, kako se temu reče!” In kar me najbolj straši in poraja v meni domneve vse vrste, je predvsem dejstvo, da so vsi ti tekači in vse te tekačice srečni! Blazno srečni

so! Naravnost bebave obraze imajo od te tekaške sreče! In jaz ponižno priznam in ne tajim, da sem v svojem mrzlem avtu, (Le zakaj se naši dragi avti tako blazno počasi segrevajo?), vsako mrzlo jutro ob pogledu na te tekaške srečnežerje prav nesramno rad nesrečen. V čisti in globoki, življenjsko vsakdanji depresiji človeka, ki noče biti na tistem mestu, kamor ga je življenje postavilo, si ob pogledu na tekačice in tekače vedno dopovedujem, da imam jaz prav, ko ljubim toploto. A dvom le ostaja...

Konec koncev pa postajam tudi sam prepričan, da ruski, moji zlati ruski pisatelji, ne bi bili napisali tako dolgih romanov, če ne bi bilo tako pregovorno dolgih, ledeno mrzlih ruskih zim.

“Kaj pa naj bi sicer delali v tisti ruski zimski tugi?” me

je o tej svoji domnevi že v dijaških letih prepričeval prijatelj, ki ni rad bral, dolgih ruskih romanov pa še posebej ne in zato tudi Solženicina ne. Življenje je sicer mojemu prijatelju dalo prav, danes je izjemno uspešen človek in seveda tudi danes ne bere rad ruskih romanov, kot jih skoraj nihče več na Slovenskem, vsaj po zadnjih maloštevilnih izdajah sodeč, ne.

Pa sem ga vseeno prepričal, ko sva drsala šolske klopi, naj vsaj roman En dan Ivana Denisoviča prebere. Ker je krajši. Ker je lep. V tistih letih,

ko sva s prijateljem v šolskih klopih sanjala o svetli prihodnosti, je Aleksander Solženicinov ravno pretresel svet s svojim delom, tudi zelo dolgim, Arhipelag Gulag. Čeprav po rodu iz Kranjske in na mraz navajen, mi je prijatelj ob prebrani Solženicini knjigi zabrusil: “Matr, jih je zeblo, a?” En dan Ivana Denisoviča je prebral, globoko, zares globoko pa si je oddahnil, ko sem mu povedal, da mu Arhipelaga Gulag gotovo ne bo treba brati, ker so ga izdali le v italijanski in ga v slovenski še ni bilo. Pisalo se je leto 1974. O njem in pisatelju nam je z žarom v očeh pripovedoval pokojni dr. Anton Požar, ki nam je seveda mimogrede tudi prinesel vse v slovensko prevedene Solženicinov knjige. Mislim, da me spomin ne vara in zato lahko zapišem, da je dr. Požar z zanimanjem gledal moj obraz, ko mu je prijatelj ves vesel povedal, da je le prebral Solženicinov knjigo o trpljenju Ivana Denisoviča, pravzaprav samega sebe.

Z gotovostjo sicer danes, po več kot tridesetih letih, ne morem zatrditi, da je res tako bilo, a v spominu imam, da se je strogi profesor čisto malo, a zadovoljno nasmehnil.

Aleksander Solženicinin

Današnja obvezna hiperproduktivnost

Še več, še več, še več!

Tokrat bom zelo kratek in posploševalen. Poskušal bom namreč le "brani" mlade današnjega prostora in časa. Ubrani jih (pardon, nas) bom pred kritikami pokroviteljskih Odraslih članov družbe, češ da se mladi zgubljamo pred internetom in televizijami, čas zapravljamo s skakljanjem naokrog, delujemo stresirano in zgubljeno, nerazločno izgovarjamo nerazumljive žargonske izraze itd. Prepričan sem, da dobro veste, kaj tu mislim: saj veste, mladi so bili vedno mladi, današnja doba pa je mladostniško populacijo spremenila v prave družbene parazite, ki veliko gobčajo in malo naredijo. Moj protargument je preprost in direkten: problem ni v tem, da mladi premalo naredimo, problem je v tem, da naredimo preveč. In to ne pomeni nič dobrega, a ne razumite me napak. Še zdaleč ne spodbujam pasivizacije, poležavanja in lenarjenja, ravno v tem pa je cela storija. To spodbujajo "zahteve" današnjega časa, saj videz nenehnega delovanja skriva veliko bolj pasivno realnost.

Ena izmed stvari, ki jih najbolj sovražim, so neargumentirane pozicije. Vsakdo na tem svetu ima lahko svoje mnenje, a za njim more Stati, s. j. poznati mora odgovor na strahospoštovan "zakaj". Naj-

boljše stvari se nam večkrat zazdijo oddaljeno nerazložljive in nedotakljive, a to je že korak k njihovu razumevanju. Spraševal sem se, zakaj moram pri enainvajsetih letih opazati vseplošen stres, preobremenjenost in raznobarvne bolezenske simptome pri sebi in svojih vrstnikih. En razlog je lahko v tem, da so mlade generacije bolj mehkbne, razvajene in težje prenašajo obremenitve. Res

je, hrane in strehe nad glavo nam ne manjka, pa celo kulturi se lahko posvečamo. Sam sem prepričan o nečem drugem: boj za preživetje je danes še kako aktualna zadeva, a ne poteka preko puntarskih vojn, groženj z vilami za ščepec soli ali kaj podobnega. Kapitalistični sistem in njegovi proiz-

vodi zahtevajo od mladih stvar, ki se ji reče hiperproduktivnost. Ta strahotni izraz pomeni, da produciranje blaga, znanja, izdelkov, če sarkoli ni več dovolj, šteje le še količina le-tega, zahtevana količina pa je neznanska. Tako velika je, da jo dan za dnem dohajamo, dosegli pa je ne bomo nikoli. Konkurenca je danes na vseh področjih tolikšna, da moramo nenehno ultraproducirati, nekaj dajati od sebe, pa čeprav ne vemo, za kaj gre, kako v resnici izgleda in čemu vse to. Bolonjski univerzitetni študijski sistem je najboljši primer te težnje: dan za dnem moram nekaj čekati in predstavljati, pa ne vem, ali mi je že uspelo prebrati eno samo celo knjigo (karikiram seveda!). Mladi vseskozi nekaj "delamo" in "govorimo", premikamo in sestavljamo, da nam je časa za zrak, zdravje, zdrave medčloveške odnose, ljubezen in ljubčkanje že zdavnaj zmanjkalo. Ob tem nenehno "brkljanju", čekanju in tekanju v resnici ne vemo ničesar o sebi, še manj pa o tem, kar pravimo. Producirano je malo morje doktorjev, znanstvenikov, strokovnjakov z ožigosanim papirjem, ki niso ne eno ne drugo ne tretje. So le vztrajni in nekoliko nemoralni, kompetentni pa nikakor ne. In prav to je posledica sistema, katerega hiperproduktivnost je obvezna oprema.

Posledica je banda zafrustriranih, napetih, labilnih, zadihanih, izmoganjih mladih teles, ki so že zdavnaj izčrpali dušo, motivacije in pozitivnost ter le še tečejo od obveznosti do obveznosti, s prazno glavo in še bolj praznim žepom.

Jernej Šček

S 6. STRANI Pogovor: g. Karel Bolčina

Pravi misijon je iti...

Misijon mora biti danes povsem navzven: obisk družin, šol, tovarn, krajev, kjer se ljudje združujejo. Misijonar mora iti med ljudi, ne pa čakati, da bodo oni prišli k njemu. Zato smo že v prejšnjem delu misijona poudarili prvi del. Tokrat bodo šli v vrtec, šolo, tovarne, kasarne, na avtoprometno postajališče, zlasti pa v družine. Misijonarji bi morali danes opustiti staro obliko pridiganja in uvesti novo obliko pričevanja; pričujemo pa lahko samo s svojim življenjem in med ljudmi. Če ljudje hočejo samo gledati in poslušati misijonarja, lahko vključijo televizijo ali internet. Evangelizacija gre skozi pričevanje kristjanov, ne skozi besede. Če nas je danes duhovnikov malo, če mladi ne sprejemajo duhovniške službe kot svojega poklica, če si po eni strani želijo duhovnika, po drugi pa si ne upajo sprejeti duhovništvo, smo verjetno duhovniki pre malo zgledni. Verjetno dajemo preveč vtis dela in problematičnosti duhovniške službe, premalo pa vtis veselja in svetosti te službe.

Moja želja je tudi ta, da bi se ljudje z misijonom odpovedali dvoličnosti, ki je v tem, da si kristjan, samo ko ti "paša". V življenju je treba izbrati eno pot; spoštujem tudi nekristjane, rad pa imam dosledne ljudi. Imam veliko prijateljev med nevernimi, ki pa so dosledni.

Pričakujete, da bodo mladi sodelovali pri misijonu?

V župniji imamo lepo število mladih družin in zato tudi otrok. Kriza nastane po birmi.

Vprašanje je kompleksno in velja za vse, ne le za našo župnijo. Z mladino je težko tudi zato, ker je preobremenjena z obveznostmi. Če mladim kaj ponudiš, bo izbrala katerokoli stvar pred versko. V

pripravo na misijon smo med 5. in 8. decembrom organizirali nekajdnevno bivanje v Assisi. Vpisala sta se samo dva, zato smo pobudo odpovedali. Kapucinom se je prvič zgodilo, da bi mladina tako povabila odklonila. Zato smo v spored vključili večer za mlade kot pripravo na romanje v Assisi, ki ga načrtujemo od 14. do 17. marca. To naj bi bil njihov misijon.

Ker niste le župnik, temveč tudi dekan, nam lahko kaj poveste o srečanju med nadškofom in župnijskimi sveti, ki je potekalo 20. januarja? Kakšno je zdravje dekanije?

Nadškof je želel srečati vse župnijske pastoralne svete v škofiji kot odmev na pastirski obisk, ki ga je imel pred nekaj leti. Povzel je misli iz tistih let, in sicer, da

smo vsi Cerkev in da v Cerkvi ima vsakdo svojo vlogo. Na poseben način se je ustavil pri določenih službah, ki so v Cerkvi na poseben način namenjene laikom, in to ne kot nadomestek duhovnikov. Ob koncu srečanja, ki je potekalo dva dni pred pogrebom sovođenjskega župnika g. Vojka, nas je tudi postavil pred vprašanje, kaj sedaj. Povedal je, da izroča meni še to, peto župnijo (g. Karel že ima Štandrež, Podgoro, Rupo in Gabrje; op. p.), določil me je za upravitelja. V teh župnijah ali laiki pomagajo ali zapremo župnije. Še ti isti večer sem povedal, da v vseh omenjenih župnijah imam veliko laičnih sodelavcev, ki so si vzeli zelo k srcu stanje župnije, so si prevzeli odgovornosti. Res me ne skrbi, ker imam dobre pomočnike. Nadškof je poudaril prav to, da bi se vsi dobro zavedali svojih služb ob občestvu.

Februarja bo podobno srečanje s člani župnijskih gospodarskih svetov. Razpravljali bomo tudi o tem, kaj naj naredimo s praznimi župnišči, ki jih je kar pet. Po mojem se bodo morala župnišča spremeniti v župnijske domove, to je v kraje za formacijo, za dobrodelnost, za rekreacijo in za upravljanje župnije. Z upravnega vidika sem mnenja, da bi upravo župnij poenotili, in sicer v uradu dekanije; praktično pa bi župnišča ostala kot kraji oznanjevanja in dobrodelnosti v službi župnijskih skupnosti. Velika napaka bi bila jih prodajati. Če so nam predniki zapustili določeno imovino, kdo smo mi, da imamo pravico to imovino uničevati? Ohraniti moramo, kar smo prejeli, in kvečjemu izboljšati. Cerkve so kraji bogoslužja, zato potrebujemo druge prostore za delovanje, oznanjevanje in dobrodelnost.

KULTURNI DOM GORICA Komigo

Moški in ženski pogledi na svet

Polna velika dvorana goriškega Kulturnega doma je v ponedeljek, 18. januarja, pričakala začetek letošnje ponudbe sedme izvedbe trijezičnega festivala komičnega gledališča Komigo, ki ga prireja Kulturni dom Gorica in kulturna druga Maja v sodelovanju z ZSKD, s Kinoteatrom in italijanskim združenjem Terzo Teatro iz

Gorice, pod pokroviteljstvom Dežele FJK, goriške občine in pokrajine ter SKGZ. Uvod v komični niz, ki se je v letošnji sezoni prvič začel v januarju, so prireditelji zaupali Špas teatru iz Mengša, znanemu po svojih komičnih uprizoritvah, ki sta jim cilj podariti gledalcem urico ali dve sprostitve in smeha ob predstavah, ki vsekakor odslikavajo

resničnost v humorni luči. Nastopajoči, Zvezdana Mlakar, Katarina Čas, Ana Dolinar, Primož Ekart, Lado Bizovičar in Miha Brajnik, so izoblikovali predstavo ženske&moški.com, tretji del trilogije s to tematiko. Uprizoritev je v razgibani režiji Borisa Kobala, mojstrskega oblikovalca satirčnih karikatur in kabaretnih predstav, deloma potekala na odru, deloma pa na platnu. Multimedijška predstava se vije brez odmora in z obilico humorja prikazuje, kako moški in ženska vsak na svojevtrsten način, s svojega zornega kota gledata na vsakdanjik, na drobne, pa tudi bolj pomembne dogodke v

njem, in kako se odzivata na določene situacije. Celo o Bogu in stvarjenju imata čisto različne predstave. Prav zaradi tega jima je življenje v dvoje stalen boj; skupaj jima je težko živeti, a tudi narazen ne moreta biti. V dinamični igri, ki ima zgolj namen spraviti v dobro voljo gledalce in skozi humor na ironična očala gleda ženske in moške hibe, so igralci skoraj dve uri prikazovali, kako bi bilo, ko bi si ženske in moški izmenjali vloge, ko bi bi-

li moški takšni, kakršne si jih zamišljajo ženske, kako se je spre-

menil odnos med moškim in žensko v času ipd. Goriška publika je z navdušenjem spremljala predstavo in se ob njej počeno zabavala ter seveda namenila izvajalcem pristrčno ploskanje. Od časa do časa gledalci pač potrebujejo tudi take predstave, pri katerih se vsakdanje skrbi umaknejo in smeh napolni dušo.

IK

Cilji naših športnih društev

Privabimo v našo skupnost tudi športnike s slovenskimi koreninami

Primorski dnevnik je tudi letos v prvi januarski številki torkove športne priloge imenoval zamejske košarkarske, nogometne in odbojarske oskarje za preteklih dvanajst mesecev. Naš najboljši nogometaš v letu 2009 je bil po mnenju strokovnjakov in novinarjev bočni branilec repenskega Krasa Daniel Tomizza, za katerega pred to medijsko pobudo marsikdo pri nas sploh ni vedel, da obvlada slovenski jezik. Nekaj dni kasneje je Daniel v čisto solidni slovenščini odgovarjal tudi pred kamero na vprašanja novinarjev slovenskega televizijskega dnevnika RAI in oddaje TV Koper Športela. Tomizzova življenjska in športna pot sta zanimivi z več strani. Doma je iz Nabrežnje, mama mu je bila Slovenka, oče pa je daljni sorodnik slovitega istrskega pisatelja. Z nogometom se je fant kot ciciban ukvarjal pri proseškem

Primorju, nato je mladinska prvenstva odigral v dresu Triestine, s katero je kot mladinec odigral tudi nekaj pokalnih tekem na ravni pokalske C-lige. Bil je med drugim na klopi za rezervne igralce na zgodovinski tekmi v Luccu, po kateri je Helebarda proslavljala napredovanje - vrnitev v B-ligo. Po tem je Daniel nekaj sezon igral kot profesionalni igralec v različnih deželnih ekipah, nazadnje pa je ob vrnitvi domov tri sezone preživel pri kriški Vesni in danes je drugo leto zapored, kot rečeno, steber Krasove enajsterice. Nogomet zdaj zelo uspešno igra kot amater, prva skrb v življenju mu je namreč po končanem študiju plemeniti poklic vzgojitelja. Tokratni sestavek se začena

Daniel Tomizza (foto M. Cipraccia)

z Danielovo zgodbo, ker je mladinec pač eden številnih primerov Slovencev, ki so se zaradi življenja in delovanja v italijanskem okolju dalj časa oddaljili od naše skupnosti, a so se vanjo vrnili po za-
slugi športa.

Med temeljne smernice slovenskih športnih društev sodita, kot vemo, ohranjanje in krepitev narodne zavesti med člani in zlasti mladimi tekmovalci. Mar ne bi v današnjih okvirih načrtneje skrbeli tudi za to, da bi v našo srenjo prav prek športa spet privabljali Danielu podobne odpadnike? Naša društva v bistvu to že dalj časa delajo. Začela so najbrž zaradi zelo neprijetne zamejske navade, da se venomer šteje, koliko Slovencev je v posameznih ekipah naših društev. Za svojega je tako marsikdo vzel kakega tekmovalca z očitnimi slovenskimi koreninami. Ta težnja samoopravičevanja pa lahko prerade danes v nekaj več, bolj pomembno je, da se posamezniki s slovenskim priimkom in slovenskimi predniki spet približajo naši srenji, se naučijo

(ali izboljšajo) slovenskega jezika in, zakaj ne, mogoče polagoma nekega dne tudi ustvarijo slovensko družino. Mnogo je takih, ki se danes vračajo sami od sebe. Po načelu zdrave pameti - več znaš, več veljaš - radi iz raznoraznih razlogov osvojijo jezik, ki jim zna služiti za delo ali v vsakdanjem življenju. Tudi klic korenin seveda še vedno nekaj pomeni, nekateri se tudi sramujejo, da jih slovenski starši (na primer v mešanem zakonu, kdaj pa kdaj pa tudi v celoti slovenskem) niso naučili niti besede slovenščine. Verjemi, te, zlasti na bolj sivih območjih (središči mest Gorice in Trsta) je takih primerov še in še. Sloven-

skih, slovanskih ali popačenih priimkov je na primer ogromno, ko bi bili vsi Slovenci temnopolti, bi ne bilo dvomov in bi bilo po cestah kar pisano... Slovenski športni klubi v malem že prireajo tečaje slovenščine za svoje italijanske tekmovalce. Lepo pa je in naravno, da se tujec, ki pride v našo srenjo, skuša naučiti nekaj jezika in spoznati našo kulturo. Še bolj samo po sebi umevno pa je, da se dekleta in fantje s slovenskimi predniki, ki so iz različnih razlogov - tako kot Daniel Tomizza - izgubili stik s slovenskim jezikom in našim gibanjem sploh, s športom spet približajo.

HC

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Polet Kwins - Vicanza 1:5

NAMIZNI TENIS

Ženska A2 liga: Alto Sebino - Kras 0:4

Moška B2 liga: Kras - Sarnthein 1:5

NOGOMET

Elitna liga: Corno - Kras 1:0

Promocijska liga: Vesna - Staranzano 1:0, Trieste

Calcio - Juventina 3:1, Pro Gorizia - Savodnje 6:0

1. amaterska liga: Ronchi - Primorac 0:0

2. amaterska liga: Romana - Zarja/Gaja 1:2,

Chiabola - Breg 0:0, Opicina - Primorje 0:0

3. amaterska liga: Torre - Mladost 0:2

KOŠARKA

C1 liga: Spilimbergo - Jadran 64:72

C2 liga: Bor - Servolana 71:78, Breg -

Fagagna 64:70

D liga: Don Bosco - Kontovel 64:68

ODBOJKA

Ženska C liga: Millenium - Sloga 3:2,

Martignacco - Bor/Breg 3:0

Moška C liga: Sloga - Cus 3:0, Basiliano -

Soča 3:2, Olympia - Natisonia 0:3

Ženska D liga: Kontovel - Carnia 3:0,

Trivignano - Govolley 3:0

Moška D liga: Naš Prapor - Volley Club 0:3